

A KSH BIRODALOM

Patchwork a KSH Informatikai Intézményeinek történetéről

Havass Miklós

Budapest, 2022. május 31.

Tartalomjegyzék

ELŐSZÓ	2
KSH INTÉZMÉNYI HÁLÓ	5
ALL	6
ÁNH	7
ÁSZSZ	9
CWI/IDG	13
DIGITAL	17
FÉNYES ELEK	19
GDF	21
GRKCS	24
HÁMÁN KATÓ / KALMÁR LÁSZLÓ	27
IBM	30
IBS-B	33
INFELOR	36
KÖGAV	42
KSH	46
KSH OSZI	56
MULTILOGIC	59
OBS	61
OSZV	66
SGAV	71
SKV	73
SOFTINVEST	75
SZÁMALK	77
SZÁMALK SZAKKÖZÉPISKOLA	83
SZÁMKI	85
SZÁMOK	88
SZTI	92
SZÜV	94
TELELUX	99
ESZR-AIR-MSZR	100
*SZAB	104
*SZAFA	105
*SZKFP	106

ELŐSZÓ

A magyar kormány döntése alapján, a Központi Statisztikai Hivatal 1953-tól kiemelt szerepet kapott az ügyviteli gépek terjesztésében és az ügyvitelgépesítés országos támogatásában, 1968-tól pedig kiterjesztették megbízását a számítástechnika alkalmazásainak felügyeletére, a számítástechnikai ismeretek terjesztésére és oktatására, valamint szerepet kapott az országos számítógép ill. szoftver ellátásban is. E tevékenységek elvégzéséhez természetesen állami jogosítványokat, támogatást, pénzt is kapott, amelyek segítségével, feladatai teljesítéséhez, nagyszámú intézményből álló hálózatot hozott létre. Ormai László 2012-ben a "Korai számítógépek és alkalmazások" c. NJSZT iTF rendezvényen, [Pesti Lajos helyett tartott előadásában](#) felvázolta az általa akkor „KSH birodalomnak” elnevezett intézményrendszer kialakulásának okait és vázlatát.

A jelen összeállítás e birodalom intézményeinek tömör, egymással összehangolt ismertetését kívánja adni. A birodalom a KSH belső, informatikával foglalkozó szervezeteiből, a KSH által alapított és/vagy felügyelt/irányított intézményekből, valamint ezen intézmények által létrehozott vállalkozásokból („unokák”) tevődött össze. Nem egyértelmű számunkra a korabeli dokumentumok feldolgozásból és a visszaemlékezésekből, mi volt a KSH viszonya az egyes intézményekkel a szocializmus korában: tulajdonos, alapító, felügyeletet gyakorló? Nyitva hagytuk e kérdést, valamint azt sem taglaltuk mit is jelöltek az egyes jogállások. Így maradt ki összeállításunkból az SZKI, amelyet az OMFB, a KGM-mel és a KSH-val „egyeztetetten” hozott létre, amelynek irányítását, felügyeletét, s részben finanszírozását azonban teljes mértékben az OMFB látta el. Az intézményhálózatba azokat az intézményeket vettük bele, amelyek 1993-ig alakultak, mert ekkor, a rendszerváltás következményeként megszűnt a KSH számítástechnikát/informatikát szervező jogköre.

Az intézményhálóban ill. az intézmények között „kétes illetőségű” intézményként szerepel a GRKCS ill. a KÖGAV. Az előbbi azért, mert azt nem a KSH alapította, azonban a KSH alapítású Infelorbába ovadt bele. A KÖGAV pedig azért, mert nem tisztázott, hogy az alapítója valóban a KSH volt-e?

Az egyes intézményeknél lényegében rövid kronológiát adtunk meg, fontosnak tartva az 1949-1993 közötti történéseket, de más intézményeknél követtük a későbbi eseményeket is (a teljesség igénye nélkül).

A KSH sok „unoka intézménye” közül csak azokat vettük számba, amelyek jelentősebb ideig léteztek, vagy maradandó hatásuk volt a számítástechnika történetében és informatika történeti súlyuk volt.

Felvettünk azonban összeállításunkba néhány olyan „szervezetet”, amelyek szorosan kapcsolódtak a KSH tevékenységéhez. Ezek címét egy *-gal egészítettük ki.

Az intézmények munkatársainak névsora közel sem teljes (több tízezer ember dolgozott ezeknek az intézményeknek keretében). Inkább arra törekedtünk, hogy legalább azok nevei legyenek megörökítve, akik jelentősebb közfigyelmet kaptak, vagy megtalálhatók az Informatikatörténeti Adattár (iTA) Személyek-rovatában.

A munka a részletes kutatásokon túl, főként szájhagyományokból merít, az Informatikatörténeti Fórum (iTF) közösség és szakmai baráti körének személyes élményeire, beszámolóira támaszkodik. Ilyen értelemben bátran nevezhetjük szájhagyományok összefoglalásának, azonban miután az emlékezések még élő személyektől származnak, több a hitelük, mint a mondáknak, annak ellenére, hogy az események súlyát, pontosságát árnyalhatja az emlékezések szubjektivitása és az elhomályosuló memória. Sajnos egyes intézményeknél a szemtanúk elhunytja miatt jelentős hiányokkal, esetleg tévedésekkel is számolnunk kell. Amennyire tőlünk tellett a hagyományok mellett igyekeztünk a történések dokumentált feljegyzéseit is felhasználni. Szakszerű levéltári egyeztetés, feldolgozás azonban a jövő szaktörténészeire vár, akik forrásként használhatják munkánkat. A tanulmány közösségi munka, abban az értelemben is, hogy a leírások kiinduló pontjait az iTA Intézmények-rovata adta, forrásai jelentős része pedig az iTA objektumaiból áll, amelyekre forrásként hivatkozunk is. Az iTA szerkesztőségének kollektív munkája mellett külön köszönet illet azokat a kollégákat, akik állapotbeli kötelezettség nélkül, hivatásból és kollegialitásból segítettek validálni leírásainkat akkor, amikor az összefoglalásokat olyanok szemüvegén keresztül igyekeztünk hitelesíteni, akik részesei voltak az adott intézmények életének. E helyt kiemelt köszönetet mondunk Biró Istvánnak, Brückner Hubának, Dömölki Bálintnak, Gyarmati Péternek, Jancsó Ferencnének, Kertész Géczy Eszternek, Koltai Tamásnak, Szelecsán Jánosnak, Szilágyi Attilának, Tolnai Jánosnak, Tömpe Zoltánnak, valamint az összes intézmény leírását az iTA Intézmény-rovatával összevető Megyery Károlynak. Nagy segítségünkre volt Dömölki Bálint és Talyigás Judit alapos lektori munkája.

A tanulmány tekinthető egyszerű patchworknek is (= fércmunka), amennyiben, az irodalomban, szaksajtóban, élő emlékezésekben található információ darabkák összeillesztéséből áll, az idézett darabok forrásának megjelölése nélkül. Ugyanakkor, hisszük, hogy különböző helyről származó, különböző hangvételű és súlyú információk „egymás mellé varrása” értelmezhető képet rajzol ki a múlt egy intézményrendszerének életéről.

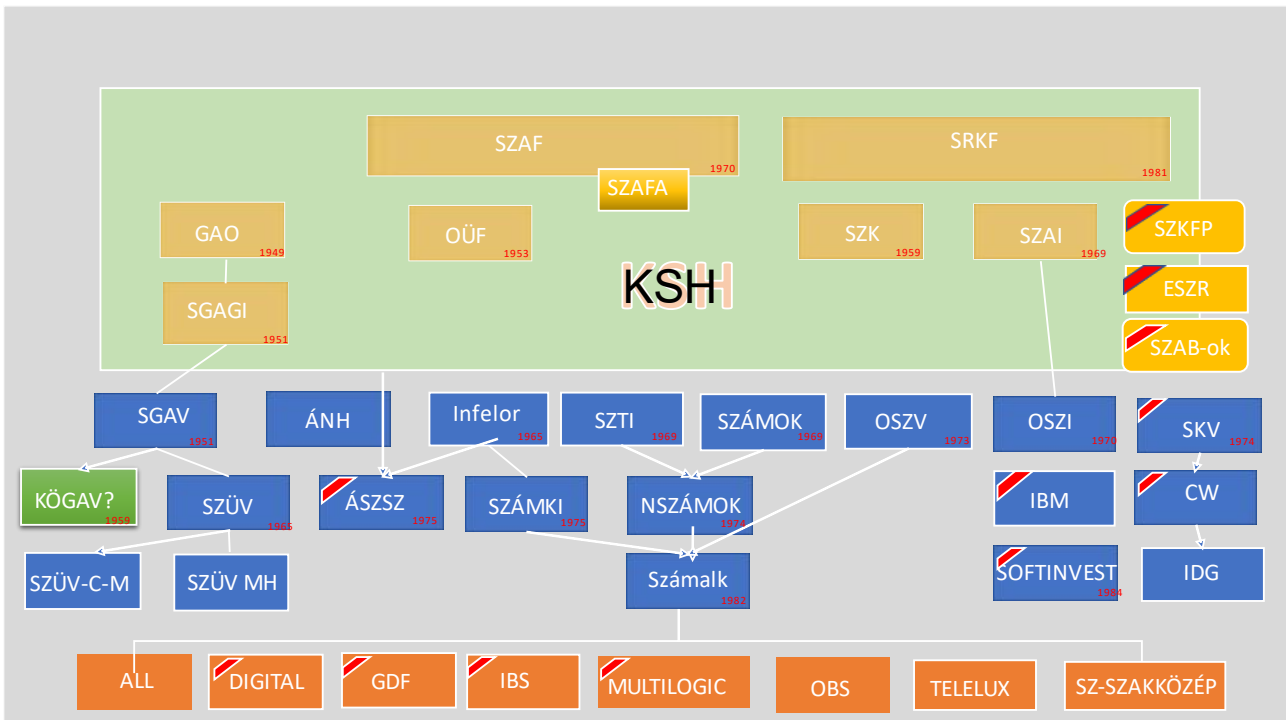
A tanulmány, mint egy lexikon, abc rendben tárgyalja a KSH birodalomhoz sorolt intézményeket. Ez megkönnyíti megkeresésüket, s nem sugall semmiféle csoportosítást, sem idő szerint, sem az intézmények funkciója szerint. Az intézmények hálózatának összefüggéseit a tanulmány elején álló Intézményi Háló ábrázolja. Egy-egy intézménynél pedig Háló a jelmagyarázatában megtalálható jelölésekkel jelezzük az intézmény helyét a KSH Intézményi hálóban.

Azonban e tanulmányra Garami Péterrel együttműködve egy, az iTF honlapján bemutatott Tárlatot is építettünk, amely a KSH birodalom kialakulásának idővonalát tárja a látogató elé, s a kettőt együtt használva, kibomlik az intézmények történetisége, funkciója a KSH életében.

2022. május 31.

Havass Miklós

KSH INTÉZMÉNYI HÁLÓ

Jelmagyarázat a KSH Intézményi háléhoz

- KSH belső részlege
- KSH külső intézménye
- KSH „unoka” intézménye
- Kétes illetőségű intézmény
- Szervezet
- Több alapító/részrtvevő

ALL

ALL Számítástudományi Kutató-fejlesztő Kiszövetkezet

KSH „unoka” intézménye

1986. A Számalk Alkalmazott Logikai Laboratóriumának munkatársai főállásuk megtartása mellett, megalakították az *ALL Számítástudományi Kutató-fejlesztő Kiszövetkezetet*.

Az ALL tevékenysége alapvetően korszerű információtechnológiai megoldások és módszerek kutatására és fejlesztésére irányul. Az ALL-ben 200 körüli publikáció, köztük több mint 10 könyv és monográfia született. Ezideig az ALL több mint 30 közép- és hosszútávú nemzeti és nemzetközi K+F projektben vett részt. Munkájuk a logikai programozás, szakértő rendszerek területére terjedt ki. Eredményük volt a TPROLOG nyelv definiálása és implementálása, az ALL-EX szakértői keretrendszer (a MULTILOGIC-kal közösen), a nem Horn-formulákon és rezolúciós elven alapuló LOBO logikai programozási nyelv kifejlesztése. Tevékenységük kibővült az egészségügyi szolgáltatásokra is. Így például részt vettek az Országos Egészségügyi Infokommunikációs stratégia kidolgozásában.

A Kiszövetkezet *Alkalmazott Logikai Laboratórium Kutató-fejlesztő Szövetkezetté* alakult át.
Székhely: 1022. Budapest, Hankóczy J. u. 7

2004 integrált telematikai rendszer a cukorbetegség gondozásában.

2004 TRAMIR intelligens információs rendszer a sürgősségi ellátásban

2006. november 6. ALL&MI Jubileumi Tudományos Nap, az NJSZT szervezésében.

2018. A Szövetkezet végelszámolásra került

Ügyvezető igazgató: [Gergely Tamás](#) (1986-2018)

Ismert tagjai: Balázs László

Deutsch Tibor

[Laborczi Zoltán](#) (1988-1989)

Szőcs Miklós

Források

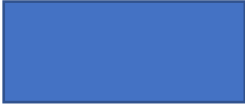
[Alkalmazott Logikai Laboratórium](#)

[A Számalk és elődei](#)

[Balázs László-Deutsch Tibor-Gergely Tamás-Szabó Győző: TAMIR](#)

[Deutsch Tibor- Gergely Tamás: Egy integrált telematikai rendszer a cukorbetegség gondozásában](#)
[iTA Adatlap \(ALL\)](#)

Állami Népszámlálási Hivatal

 KSH külső intézménye

Absztrakt: 1974. július 1-jén megalakult az *Állami Népszámlálási Hivatal (ÁNH)*. Felügyeletét a Belügyminisztériummal és a Honvédelmi minisztériummal együttműködve a KSH biztosította. Székhelye: Budapest, Páfrány utca. Feladata az ország legnagyobb adatbázisának, az *Állami Népszámlálási Rendszernek (ÁNR)* kialakítása és folyamatos üzemeltetése. A tervezés során több súlyos igazgatásszervezési problémát kellett megoldani (címtárak, közigazgatási területek azonosítói, adatelírások, naprakészen tartás, javítási eljárások, nevek elírásával és azonosításával kapcsolatos gondok stb.). Itt vezették be az országban először az adatbázis minőségének folyamatos ellenőrzését (dedikált minőségellenőrzési és -biztosítási (QC) szervezettel). A rövid időn belül szolgáltatásokra is alkalmassá tett adatbázisból különböző hatóságok kérdeztek le adatokat (címekeket, demográfiai adatokat, lakcím adatokat, személyi azonosítókat stb.).

Kronológia:

1974 július 1-jén megalakult az Állami Népszámlálási Hivatal. Felügyeletét a Belügyminisztériummal és a Honvédelmi minisztériummal együttműködve a KSH biztosította. Székhelye: Budapest, Páfrány utca. Az Állami Népszámlálási Hivatal (ÁNH) megrendelésére.

1980-ra létrehozták a Magyarország összes lakosára kiterjedő nagyméretű, folyamatosan használt, kritikus fontosságú adatbázist, az Állami Népszámlálási Rendszert ([ÁNR](#)) az Államigazgatási Számítógépes Szolgálat (ÁSZSZ) Honeywell-Bull [HB 66/60](#) típusú számítógépén, a Számki fejlesztésével, [Heppes Aladár](#), Dobosy Antal, [Stahl János](#) vezetésével.

Az Állami Népszámlálási Hivatal (ÁNH) gyakorlatilag az ÁSZSZ-szel egyidejűleg jött létre az ország legnagyobb adatbázisának kialakítása és folyamatos üzemeltetése céljából.

1989. Ebben az évben használták először az ÁNH adatbázisát a népszavazások és a választások – köztük az 1990-es rendszerváltó [választás](#) – előkészítéséhez.

1990. A negyedik negyedében az ÁSZSZ Informatikai Rt. és a KSH számítástechnikai és népszámlálási szakembereiből verbuválódott csapat célul tűzte ki, hogy előállítja Budapest népszámlálási körzethatárainak térképét. A szükséges térképi adatállományokat a Földművelési Minisztérium (FM) bocsátotta a KSH és az ÁNH rendelkezésére. A számos buktatóval tarkított munka végül is sikeres volt: elkészült Budapest minden kerületének digitális térképi adatbázisa és a főváros népszámlálási körzethatárainak térképe.

1991. Az ÁNH átkerült a Belügyminisztérium felügyelete alá.

1993. Az Állami Néességnyilvántartó Hivatal átalakul Országos Személyiadat- és Lakcímnnyilvántartó Hivatallá.

Ismertebb kulcsszemélyek

Kéry András hivatalvezető, 1971-től

[Benczúr András](#), főosztályvezető, 1982-1983, majd igazgatóhelyettes, 1983-1992

[Pongrácz Tibor](#), főosztályvezető 1977-1981

[Broczkó Péter](#), 1973-1980

[Gömbös Ervin](#), operatív bizottsági titkár

Források:

[Akik minket kódolnak. 1981](#)

[Felmentések, kinevezések](#)

[Heppes Aladár portré](#)

[Hiteles helyek \(48-49. old\)](#)

[iTA Adatlap \(ÁNH\)](#)

[Szabady Egon sajtótájékoztatója](#)

ÁSZSZ

Államigazgatási Számítógépes Szolgálat (ÁSZSZ)

KSH külső intézménye

Absztrakt:

1972-ben a Gazdasági Bizottság összevonta több, az államigazgatás területén működő és számítógépet használó intézmény devizakeretét, és megbízta a KSH-t, hogy ennek felhasználásával hozza létre az *Államigazgatási Számítógépes Szolgálat (ÁSZSZ)* szervezetét és számítóközpontját. A szervezet létrehozását az tette lehetővé és szükségessé, hogy a számítógépek kapacitása annyira megnőtt, hogy elérhetővé vált rajtuk nagy, országos nyilvántartások létrehozása. A szűkös anyagi lehetőségek miatt célszerűnek látszott ezt koncentrált bérszámítóközpontban megvalósítani.

Kronológia:

1972. A Gazdasági Bizottság összevonta több, az államigazgatás területén működő és számítógépet használó intézmény devizakeretét, és megbízta a KSH-t, hogy ennek felhasználásával hozza létre az Államigazgatási Számítógépes Szolgálat (ÁSZSZ) szervezetét és számítóközpontját. Egyidejűleg a következőkben határozta meg az ÁSZSZ szolgáltatásait igénybe vevő „elsődleges” felhasználók körét:

- Egészségügyi Minisztérium (EÜM)
- Mezőgazdasági és Élelmezési Minisztérium (MÉM)
- Munkaügyi Minisztérium (MÜM)
- Magyar Tudományos Akadémia (MTA)
- Országos Vízügyi Hivatal (OVH)
- SZOT Társadalombiztosítási Főigazgatóság (SZOT)

Ez a kör 1976-tól tovább bővült, először az

- Igazságügyi Minisztérium (IM) és az
 - Állami Népegyenlítő Hivatal (ÁNH)
- csatlakozott hozzá, majd további országosan kiemelt intézetek is jogosultságot nyertek a szolgáltatások igénybevételére.

1975. április 8-án a KSH elnöki rendelet alapján több államigazgatási intézmény (EÜM, MÉM, MÜM, MTA, OVH, SZOT TB – ún. elsődleges felhasználók - közös számítóközpontjaként jött létre 1975-ben az ÁSZSZ. A Szolgálat gépeinek beszerzését, a gépterem kialakítását, a kezdő személyi állomány felvételét és kiképzését az Infelor végezte, Csalogány utcai székhelyén. Ezt a munkát Nyíry Géza igazgatóhelyettes irányította Álló Géza, Maizl József és Vámos Ferenc főosztályvezetők együttműködésével.

1976. Installálásra kerül egy HwB/60 batch számítógép a Csalogány utcában.

1976. áprilisában HwB 66/20 számítógép került üzembe állításra a Számki Vadaskerti úti telephelyén. A központi rendszer mellett az elsődleges felhasználóknál távadatfeldolgozási rendszerek, INTERSCAN kiscépek kerültek beállításra, és az 1977-ben üzembe állított HWB 66/60-as gépen megkezdődött a hálózat kialakítása.

Az ÁSZSZ „hivatalos” felhasználói köre kibővült az IM-mel (JIR létrehozása) és az ÁNH-val (személyi számok kiadása). Az ÁNH azután fokozatosan a legnagyobb felhasználóvá vált és kezdetét vette az ország legnagyobb, adatbázisra épülő nyilvántartási rendszerének kiépítése. Az ÁSZSZ az országos alapnyilvántartások bázis intézetévé vált, amit az alkalmazási feladatok felsorolása is jól jellemez. A fontosabb elkészült rendszerek.

- Az Állami Népeségnyilvántartás Rendszere (ÁNR)
- Egészségügyi rendszerek
 - Komplex Országos Morbiditási Vizsgálat (KOMOV)
 - Országos Gyermek egészségügyi Információs Rendszer (OGYIR)
 - Korányi-rendszer
 - Számítógépes Országos Besugárzás-tervezési Hálózat (SZOBH)
 - Kórházi Információs Rendszer (CATINFO)
- SZOT Szociálpolitikai rendszerek
 - Társadalombiztosítási Statisztikai Információs Rendszer (SZ-STAT)
 - SZOT Beutaló-elosztási Rendszer
 - SZOT Családi Pótlék Nyilvántartási és Ütköztetési Rendszer
 - SZOT Interaktív Nyugdíjmegállapító Rendszer e) Társadalmi Beilleszkedési Zavarok Elemző Rendszere (TBZ)
- A természeti környezet rendszerei
 - Országos Ingatlan Nyilvántartási Rendszer (INZR)
 - Agrokémiai Információs és Irányítási Rendszer (AIIR)
 - Erdészeti és Faipari Információs és Irányítási Rendszer (EFIIR)
 - Földmérési és Térképészeti Adatbázisok (FTAB)
 - Környezetvédelmi Információs Rendszer
- Különböző anyagi és szellemi javak nyilvántartó rendszerei
 - Országos Számítógépes Jogi Információs Rendszer (JIR)
 - Számítógépes Növényi Génbank Rendszer
 - Az MTA Országos Műszer-nyilvántartási Rendszere (OMR)
 - Országos Izotóp-nyilvántartási Rendszer (OINY) és Izotóp-forgalmazási Rendszer (IZOFOR)
 - Nukleáris Anyagok Nyilvántartási Rendszere

A térinformatika fejlődése következtében új lendületet kapott a digitalizált alap és tematikus térképek készítése. A jogszabály nyilvántartás szöveges adatbázis-kezelő szoftverrel készült.

1983. Újabb HwB gépeket installáltak, amellyel Magyarország akkori legnagyobb géprendszere jött létre:

- a Kapás utcában egy HwB 66/20 duál gép-konfigurációt,
- a Páfrány utcában egy HwB 66/40 gépet (hálózattal) az ÁNH részére,
- a Székely Bertalan utcában egy HwB 66/20R gépet (hálózattal) helyeztek üzembe.

1984. Az ÁSZSZ hálózatában már 90 különféle funkciót betöltő végberendezés (terminál) működött, 40 db bérelt, 50 db pedig kapcsolt vonalon.

1986. A Szolgálat új, önálló székházat kapott az Andor utcában, ahol az iroda mellé a gépek is elhelyezésre kerültek.

A megnövekedett feladatok és létszám következtében a Szolgálat szervezetét irodarendszerűvé alakították.

1991. Az ÁSZSZ nyereségérdekeltségű önálló állami vállalattá alakul.

1992. Az ÁSZSZ Informatikai Részvénytársaság megalakulása.

1992. Létrejött az [Informatika Történeti Múzeum Alapítvány](#), amely intézményi keretet adott a korabeli számítástechnikai eszközök gyűjtésének. Az alapítók az Országos Műszaki Múzeum, a Neumann János Számítógép-tudományi Társaság és az Államigazgatási Számítógépes Szolgálat voltak, azok az intézmények, amelyek korábban is segítették a gyűjtők munkáját.

1993-96 teljes privatizáció. Az ÁSZSZ először magánbefektetők, majd a Latcom-Mutex cég (vezérigazgató: Rudas László) kezébe került. Itt először – a Bullal szövetkezve – az országos kórházakat akarták információs rendszerekkel ellátni (a Bull-Helise ill. MedSolution szoftverek bevezetésével) majd, mint számítástechnikai vállalat megszűnt, és a továbbiakban ingatlan hasznosítással foglalkoztak.

Telephelyek: Budapest 1015 Csalogány utca 30-32 (Számki Székház)

Budapest Vadaskerti út.

Budapest 1119 Andor utca 47-49

Igazgatók: [Szelezsán János](#) 1975-1985

[Nyiry Géza](#) 1986-1990

Vámos Ferenc 1990, ideiglenes megbízással

[Széphalmi Géza](#) 1990-1996

Kovács János 1996-1997(?)

Meghatározó egyéniségek, kulcsszemélyek

Kiefer János, igazgatóhelyettes

Kokas Kálmán, főosztályvezető

[Maizl József](#), főosztályvezető, igazgatóhelyettes 1887-1890

Sódar József, főosztályvezető

Srajber Benedek, főosztályvezető

[Tankó József](#), főosztályvezető

Tischner Gábor, főosztályvezető

Vajda Sándor, főosztályvezető

[Zsombok Zoltán](#), főosztályvezető

Cser Sándor, irodavezető

[Kertészné Gérecz Eszter](#), irodavezető, 1988-1990

Maróti László, irodavezető

Ménesi László, irodavezető

Molnár László, irodavezető

Révész Tibor, irodavezető

Román Ferenc, irodavezető

[Almás Károly](#), tanácsadó, 1988-1991

[Berecz Károly](#) osztályvezető, 1975-1990

A Számítástechnikai alkalmazottak létszáma 1976-79 között meredeken emelkedett (az 1976 év végi 105 főről 360 főre), majd fokozatosan csökkent. 1995-ben 120 főre.

Az ÁSZSZ munkatársainak teljeskörű felsorolása megtalálható az „Az Államigazgatási Számítógépes Szolgálat (ÁSZSZ)” c. tanulmányban

Források:

[iTA Adatlap \(ÁSZSZ\)](#)

[ITA Adatlap \(Honeywell-Bull 66 számítógépcsalád\)](#)

[Hiteles helyek](#)

[Szelezsán János: Az Államigazgatási Számítógépes Szolgálat \(ÁSZSZ\)](#)

[Varga Lajos: A közigazgatási informatika kezdetei 2010/2](#)

Kiegészítések:

Csalogány utca

Andor utca

CWI/IDG

Computer World Informatika Kft.

KSH „unoka” intézménye

Absztrakt:

1969-ben tájékoztatási feladatának megfelelően a KSH elindította a Számítástechnika c. havi megjelenésű szaklapot. A rendszerváltáshoz közeledve a KSH előkészítette az újság beágyazását a nemzetközi média hálózatba. Partnerül a CWC-t választotta. megalapították a *Computerworld Informatika Kft.* (CW) néven bejegyzett magyar-amerikai vegyesvállalatot. E Kiadó adta ki 1986-tól a CW-Számítástechnika lapot. 1986-ban az amerikai [International Data Group](#) (IDG) megalapította az **IDG Hungary** lapkiadót. A frissen megalakult IDG Hungary Kft. átvette a Computerworld-Számítástechnika licenzét.

Kronológia:

1969. A KSH lapjaként elindították a Számítástechnika c. havi megjelenésű szaklapot. A lapot az SZTI, majd 1974-től a Számok szerkesztette, és az SKV adta ki. A lap jelentős terjedelemben külföldi számítástechnikai eseményekről tudósított, amelyek nagy részét az amerikai CDI-től, a CWCI-től, ill. német számítástechnikai újságoktól vette át.

1986. A világ legnagyobb számítástechnikai kiadóvállalatának, az amerikai Computerworld Communications, Inc.-nak (CWC Inc., később IDG Inc. része) 24 országban volt leány-, illetve közös vállalata. A sorban a 25-ként megalakult a *Computerworld Informatika Kft.* néven bejegyzett magyar-amerikai vegyes vállalat, amelynek hazai tulajdonosársai - 51százalékos tőkebefektetéssel - a Pallas Lapkiadó Vállalat és a Statisztikai Kiadó Vállalat. A Computerworld Informatika Kft. 1986. májusra tervezte a Számítástechnika-Computerworld című kiadvány próba-számának megjelentetését. Ez lett a szakma „klasszikusnak” mondható Számítástechnika című folyóiratának még több információt tartalmazó jogutódja. A tavaszi szám tapasztalatait felhasználva, szeptembertől havonta, 1987-től pedig kéthetente vehették kézbe a szakemberek e lapot. Másik kiadványukat, a Mikrovilágot, a Delta Szaklapkiadó Vállalattól vette át az új kiadó. A Mikrovilág főszerkesztője [Mester Sándor](#) volt (1988-2000).

A kiadó ügyvezető igazgatója: Futász Dezső (újságíró, szótárszerkesztő, lapkiadó, a Playboy ill. az American Scientific magyar változatának kiadója, autóversenyző).

Futász Dezső

Fontosabb munkatársak: Nagy Elek főszerkesztő,
[Brückner Huba](#), szerkesztő, majd főszerkesztőhelyettes, 1986-1991,
[Kovács Attila](#), újságíró,
[Szabó Szilárd](#),
[Vértes János](#), szakíró, a Mikrovilág főszerkesztője.

1989 januárjától már hetente jelent meg a CW-Számítástechnika, ami jól mutatja a lap sikerét. Ugyanakkor a kiadónak több kiadványa is született (talán 14 kiadványuk is volt, úgy, hogy a CWI „alatt-mellett” mindenféle más kiadók működtek). A Computer World Informatika magyar tulajdonosainak részesedését Futász Dezső és Törő András kivásárolták, így többségi tulajdonrészhez jutottak, ám miután szakmai helyzeténél fogva a CWCI (Ill. akkor már IDG) kívánta a lap politikáját meghatározni, tulajdonrészüket eladták az IDG-nek.

IDG Hungary Lapkiadó

1991 márciusában az amerikai International Data Group (IDG) megalapította az IDG Inc.

tulajdonában lévő IDG Hungary lapkiadót, amely egészen 2012 végéig az IDG csoport tagja maradt (Business Unit). Az IDG USA a világ legnagyobb informatikai szaklapkiadó vállalata volt, amely 175 kiadványt ad ki a világ 56 országában. Ez gyakorlatilag azt jelentette, hogy kiadói és információs hálózata

kiterjedt az egész világra. A frissen megalakult IDG Hungary Kft. átvette a Computerworld-Számítástechnika licenzét.

A Magyarországon működő másik, ugyancsak az IDG Inc. teljes tulajdonában lévő vállalat az IDC Hungary Kft. piackutató intézmény.

IDG igazgató: [Bíró István](#) 1991-2012. Irányította a Computerworld-Számítástechnika, a PC World, a Gamestar és több további médium kiadását. A kiadó gondozásában jött létre az iNTerNeTTo, az első nem szakmai, általános témájú, magyar nyelvű online folyóirat.

[Brückner Huba](#), CW-Számítástechnika főszerkesztőhelyettes: 1990-1991; 1992-től PC World alapító-főszerkesztő,

[Mester Sándor](#) CW-főszerkesztő: 1992-1997,

Mészáros Csaba CW-főszerkesztő: 1997-1999,

[Sziebig Andrea](#) CW-szerkesztő, majd főszerkesztő 1999-2002,

[Nyíró András](#) iNteRNeTTo ötletgazda és főszerkesztő: 1994-
[Mallász Judit](#) szakíró
[Shopp Attila](#) szerkesztő,
[Vértes János](#) szakíró.

A képeken rendre Bíró István, Brückner Huba, Mester Sándor, Mészáros Csaba és Nyíró András látható.

1992-ben az International Data Group (IDG) megvásárolta a Cédrus Kft-től az Alaplapot, amelynek alapítója: [Faklen Pál](#) (1990). Az ő vezetésével a lap Új Alaplap néven (ellenszolgáltatás nélkül) kivált az IDG kiadóból, és egy idő után megszűnt. Az IDG elsőként indult el a csak nyomtatott laptól a rendszeres CD melléklet és a multimédia felé: elsőként Magyarországon (Európában másodikként) adott ki CD alapú „lapot”: az AB-CD-t. Ez a törekvés vezetett tovább a CD-től az online-ig.

1994. Az IDG gondozásában jött létre az iNteRNeTTo internetes magazin, az első, nem csak szakmai, általános témájú, magyar nyelvű online folyóirat.

1999-ben az iNteRNeTTo szerkesztői önkényesen kiváltak az IDG-ből, és külső finanszírozással megalapították az Index-et, ami azóta is működik. Az iNteRNeTTo-t később maga az Index vette meg.

2012 decemberében a Computerworld, valamint társlapjai, a PC WORLD és a GameStar, valamint az összes online melléklet és kiadvány (a licencek jogával) a Project/029 tulajdonába kerültek.

2013. Az új vállalattal az IDG Inc. kizárólagos licenctulajdonosként szerződött.

Források:

[A Playboytól az angol szótárig. Népszava. 1998. dec.](#)

Bíró István közlései
[Faklen Pál: Árvíztűrő tükörfúrógép](#)
[iTA Adatlap \(CW/IDG\)](#)

DIGITAL

Digital Magyarországi Kft

KSH „unoka” intézménye

Absztrakt:

A [Digital](#) (51%), [KFKI](#) (24,5%), Számalk (24,5%) vegyes vállalatot alapítottak Budapesten. A vállalat feladata a Digital magyarországi kereskedelmének képviselése, továbbá a munkatársak korábban megszerzett szakértelmének felhasználása magyarországi és nemzetközi alkalmazási projektek végzésében. Gyártással nem foglalkozott.

Kronológia:

1990. április 11. A Digital Magyarországi Kft. megalapítása. A közös vállalkozás háttere: az embargó megszűnése után a Digital lehetőséget kapott magyarországi üzleti jelenlétre. A KFKI-nek jelentős szakértelme volt DEC klónok létrehozásában. A Számalknak kiépített DEC oktatási infrastruktúrája, továbbá VAX klónok összeszerelési tapasztalata volt. A KFKI és a Számalk előzetes munkája révén a DEC típusú gépeknek 1990-ben sokkal nagyobb volt a részesedése Magyarországon, mint pl. a nagy versenytárs, az IBM gépeinek. A vegyes vállalat székhelyét a Számalktól bérelte (1115. Budapest, Vahot u. 6). A Digital Magyarország induló csapata a Számalkból verbuválódott. Első igazgatója: [Báti Ferenc](#)

1991. április 1. A Digital Co. kivásárolja a Magyarországi Kft. teljes tulajdonjogát

1994. Megalakul a [Csurgay Árpád](#) által kezdeményezett, és a magyar leányvállalat támogatásával létrehozott Digital Budapest Klub, amelynek házigazdája [Simonfai László](#) volt.

A sikeres Digital Magyarországi Kft. Magyarország legnagyobb rendszerintegrátorává válik. Partnerei között volt az ORACLE, a SAP, a Microsoft, a Novel, a Cisco, stb.

Felépült a DEC önálló székháza a Németvölgyi úton.

1998-ban, a Compaq Computer Corporation (Compaq) és a DEC egyesülése után a Digital Magyarország átalakul Compaq Magyarországgá.

2002. A Hewlett-Packard Company (HP) és a Compaq egyesülése után a magyar leányvállalat beolvad az 1992-ben alapított HP Magyarországba.

Telephely:

1124 Budapest, Bűrök u 34-36,

Felső vezetők:

[Báti Ferenc](#), vezérigazgató 1990-1994

[Beck György](#), vezérigazgató 1994-1998

Meghatározó egyéniségek:

[Balatoni György](#), kereskedelmi igazgató

[Simonfai László](#) EIS igazgató

[Szalay Imre](#), rendszerintegrátor, igazgató

Mező István alapító csapat tagja

Számítástechnikai alkalmazottak száma:

1990-es évek: 200 alkalmazott

Árbevétel

20 milliárd forint (1998) Magyarországon

Források:

[Bán Zsuzsa: A Digital legenda](#)

[Báti Ferenc videóportréja](#)

[Havass Miklós: A SZÁMALK és elődei
iTA Adatlap \(DEC Magyarország\)](#)

FÉNYES ELEK

Fényes Elek Közgazdasági Szakközépiskola

KSH külső intézménye

Kronológia:

1918. Budapest Székesfővárosi XI. Kerületi Községi Szent Gellért Kereskedelmi Leányközépiskola (XI. Mező u. 1-3.) alapítása.

1940-től Budapest Székesfővárosi XI. Kerületi Horthy Miklós Úti Községi Szent Gellért Női Felső Kereskedelmi Iskola.

1950-től Állami Közgazdasági Gimnázium

1952-től Közgazdasági Technikum

1955. Fényes Elek Közgazdasági Szakközépiskola, Budapest, Mező u. 3,

1959-től létrejött a statisztikai tagozat, amelynek feladata volt az ügyvitelgépesítés tanítása is érettségi tantárgyként. Az iskola fenntartója ekkor a KSH volt. Mórocz Béla, neves statisztikus volt az iskolaigazgató (1959-1986) és többek között Árvay György, Gyarmati Péter, Szamosvölgyi Elemér, Tarján György voltak a szakoktatók a KSH-ból.

2008. a Szakközépiskola megszűnt, ill. a Budai Középiskolába olvadt,

Források:

[Fényes Elek Szakközépiskola](#)

[iTA Adatlap \(Fényes Elek\)](#)

[Mórocz Béla \(1926-2004\) Statisztikai Szemle, 93. évfolyam 1. szám. Fórum. 2015](#)

Rózsa Dávid: Portrék a magyar statisztika történetéből. KSH Könyvtár. 2014.

Kiegészítések:

Mórocz Béla

GDF

Gábor Dénes Főiskola

Absztrakt:

A Gábor Dénes Főiskolát (GDF) az LSI ÁTSZ és a Számalk alapították. Az első magánfőiskola Magyarországon. Az első távtanulási módszert alkalmazó magyar főiskola. Miután Magyarországon késve indult be felsőfokú számítástechnikus képzés, a 90-es évekre számos Számok tanfolyamot végzett ember került magas beosztásba, diploma nélkül. Számukra, valamint az állami oktatásból kiesett fiatalok számára nyújtott a Főiskola ideális képzési lehetőséget.

Kronológia:

1992. A Gábor Dénes Főiskolát (GDF) alapítványi intézményként a 1027/1992. (V. 12.) Kormány határozat alapján, a nyitottság és az esélyegyenlőség eszméjének jegyében alapította meg az LSI Informatikai Oktatóközpont és a Számalk által e célból létrehozott Gábor Dénes Műszaki Főiskolai Alapítvány (GDMFA). A távoktatási formában létrehozott Főiskola Havass Miklós és Kovács Magda összefogása alapján jött létre. Az angol mintájú távoktatáson alapuló képzés [Kovács Győző](#) és Kovács Magda ötlete volt. A Főiskola Magyarország első magán főiskolája volt. Alapításkor a távoktatáshoz szükséges oktatói anyagokat az LSI adta, a helyszínt a Számalk biztosította: 1115. Budapest, Etele út 68. A Főiskola tanári kara kezdetben a Számok korábbi oktatóiból, később a BME ill. egyéb felsőoktatási intézmények tanáraiból is toborzódott másodállásban, ill. nyugdíjaztatásuk után. Az informatikai infrastruktúrát, amely PC hálózaton alapult, bérlet formájában a Számalk biztosította. A két alapító megállapodása alapján, az Alapítvány elnökeit periodikusan váltakozva adták az alapítók, s ezzel ellentétes ciklusban ők adták a főigazgatókat (rektorokat) is.

Induláskor a Főiskola műszaki informatikusi szakának, távoktatási tagozata indult el. Ez később informatika, gazdálkodási, műszaki, turizmus képzéssel bővült. A Főiskola felsőfokú szakképzést is végez.

Miután a magyar felsőoktatás késve kapcsolódott be a felsőfokú számítástechnikai képzésbe, több ezer ember a Számok tanfolyamain szerzett szakképesítést. Ezután dolgozni kezdtek, gyakorlatot szereztek, s olyan pozícióba kerültek, amelyhez szükséges volt a felsőfokú végzettség. Ezt szerezhették meg a GDF-en, munka mellett. A Főiskola célkitűzése volt kezdetben az is, hogy a formális tanulmányi eredményeik miatt az állami felsőoktatásba be nem kerülő fiatalok számára ismeretpótlást, felzárkóztatást, s gyakorlati képzést végezzen. E képzési forma hiányát bizonyította, hogy a Főiskola hallgatóinak létszáma gyorsan, éves szinten 8000 fő fölé nőtt. A Főiskolára fennállása óta. 2022-ig több mint 60 000 hallgatót vettek fel.

A főiskola keretei között angol mintájú távoktatást használó, kevert (blended) oktatás folyt: távoktatási segédletekkel (programozott tankönyvek, videók, később internet). A hallgatók decentralizáltan, csúcs időszakban 50 vidéki központban kaptak konzultációt, tutorálást, mentorálást, folyamatos ellenőrzését. A vidéki központok hálózata egy időben kiterjedt Erdélyre (7 helyen), Szlovákiára (2 helyen), Szerbiára (1 helyen) is. A Főiskola a vidéki központok oktatóinak kiképzését (több mint 2000 fő) maga végezte. A Főiskola elsősorban

(gyakorlat orientált) BSc képzést végez. A magán felsőoktatás autonómiájának szűkítését követően (2005-) a Főiskola dinamikus fejlődése megrekedt.

1994. A GDF Erdélyi tagozatának megnyitása. Vezetője Selinger Sándor.

1995. Elkészült az LSI kezelésében lévő Óbudai Campus:1037 Budapest, Bécsi út 324, amelyet Göncz Árpád köztársasági elnök avatott fel.

1996. A GDF megszervezte a [Magyar Informatikusok I. Világtalálkozóját](#).

2000. A GDF megszervezte a [Magyar Informatikusok II. Világtalálkozóját](#).

2009. A Főiskola átköltözött a Mérnök utcába, a számára és a Számalk számára épült épületbe: 1119. Budapest, Mérnök u. 39.

2017. A Főiskola átköltözött a szomszédos épületbe, ahol jelenleg is (2022) működik. 1119. Budapest Fejér Lipót u. 70.

Vezető tisztségviselők:

[Kovács Magda](#), Rektor (főigazgató), 1992-1997; 2002-2005,

[Zárda Sarolta](#), Rektor (főigazgató), 1997-2002; 2007-2018,

[Szelezsán János](#), Rektor (főigazgató), 2005-2007,

Varga Zoltán , Rektor, 2018-2019,

[Keszthelyi Szabó Gábor](#), Rektor, 2019-2022.

Kulcsszemélyek:

Agg Géza

[Angster Erzsébet](#)

Antoni Alfonz

Bíró Gábor

[Bíró Miklós](#)

Bognár Géza

Budai Attila

[Cserny László](#)

Endrődi Tamás

Horváth Mátyás

Horváthné Kuzmann Cecília

Lengyel Zsuzsanna

[Lőcs Gyula](#)

Kaczúr István

Kerekesné Kobjakov Zsuzsanna

Komáromi László

Kun István

Pálinkás Jenő

[Ratkó István](#)

[Selinger Sándor](#)

[Szász Gábor](#)

Vágó István

Vári Kakas István

Források:

[Gábor Dénes Főiskola – wikipédia](#)

[Gábor Dénes Főiskola \(GDF\) honlapja](#)

[iTA Adatlap \(GDF\)](#)

[Zárda Sára: Gábor Dénes Főiskola. \(1992-2011\). In: Havass \(ed.\): Számalk és elődei. 223-230 old.](#)

Kiegészítések:

GRKCS

Gazdasági és Rendszertechnikai Kutató Csoport

Kétes illetőségű intézmény

Absztrakt:

A Gazdasági és Rendszertechnikai Kutatócsoportot (GRKCS) 1964-ben alapította az OMFB javaslatára az MTA Automatizálási Kutató Intézet. A kutatócsoport [Sebestyén János](#) OMFB elnökhelyettes felügyelete alatt működött. A GRKCS-ban 3 elkülönült tevékenység folyt. 1. Az alapító OMFB szakmai munkáját segítő, támogató részleg (elemző tanulmányok kidolgozása) 2. Az elsődlegesen a Magyar Gumiipari Vállalat, majd a Magyar Alumíniumipari Tröszt irányítási és információs rendszerének elemzését majd szervezetfejlesztését és számítógépesítését végző főosztály 3. A Digirad üzemi irányító és adatfeldolgozó rendszert fejlesztő főosztály. Az Intézet 1968-ban beolvadt az Infelorbba.

1964. Az OMFB ([Zentai Béla](#)) kezdeményezésére az Automatizálási Kutató Intézet megalapította a Gazdasági Rendszertechnikai Kutató Csoportot (GRKCS). A GRKCS-ban 3 főosztályon, 3 elkülönült tevékenység folyt.

- Az alapítást kezdeményező OMFB szakmai munkáját segítő (pl. elemző tanulmányok kidolgozása), támogató főosztály.
- A Magyar Gumiipari Vállalat, majd a Magyar Alumíniumipari Tröszt irányítási és információs rendszerének elemzését, majd szervezetfejlesztését és számítógépesítését végző főosztály (Edelényi László vezetésével).
- A [Digirad](#) üzemi irányító és adatfeldolgozó rendszert fejlesztő főosztály (Németh Pál vezetésével).

1968 augusztus végén – szeptember elején Esztergomban megrendezett számítástechnikai kiállításon bemutatták a Digirad fejlesztés eredményeit. Erről publikáció jelent meg az Informatika Elektronika lapban. A fejlesztést a GRKCS munkatársai (Bellus János, Fodor Dezső, Ivánka Gabriella, Konczér Oszkár, Sipka László, Vörös Gábor stb.) mellett külső munkatársként [Drasny József](#), (MTA Számítástechnikai Központ), [Bánhegyi Ottó](#) (Vilati), Grosics Gusztáv és Lajta Károly (Telefongyár) is segítette. A Digirad egyes egységeinek legyártása a Telefongyárban és a Vilatiban történt, mivel a GRKCS megfelelő színvonalú kivitelező kapacitással és technológiával nem rendelkezett. A DIGIRAD fejlesztést a kibontakozóban lévő ESZR program miatt leállították.

1968-69. A GRKCS az INFELOR-ba olvadt. Az INFELOR-ba történő átmenetet Turányi Gyula vezette le Dr. Németh Lóránd INFELOR igazgatóval együttműködve. A Németh Pál által vezetett részleg csak formálisan került át az INFELOR-ba, mivel már 1968 júniusától kezdve az OMFB megbízásából az ESZR rendszer nemzetközi együttműködés hazai feladatainak előkészítésén és szervezésén dolgozott, a Pesti Lajos és [Kiss Árpád](#) OMFB elnök megállapodása alapján

Felső vezetők:

Kiss-Jovák József, igazgató. 1968. szeptember 1-től Kiss-Jovák az EFKI igazgatói posztjára került, majd 1978-tól az EMG igazgatója volt 1986-ig.

Kulcsszemélyek:

[Ács Miklós](#), az OMFB munkáját támogató főosztályról,
 Berény János, az OMFB munkáját támogató főosztályról,
[Siklaky István](#), az OMFB munkáját támogató főosztályról,
 Sikos Róbert, az OMFB munkáját támogató főosztályról,
[Turányi Gyula](#), az OMFB munkáját támogató főosztályról,
[Edelényi László](#), az ipari vezérlési főosztályról (vezető),
 Bene László, az ipari vezérlési főosztályról,
[Ujlaky Tamás](#), az ipari vezérlési főosztályról,
 Ribényi Ödön, az ipari vezérlési főosztályról,
 Roób Gusztáv, az ipari vezérlési főosztályról,
 Schmidt Mária, az ipari vezérlési főosztályról,
[Széphalmi Géza](#), az ipari vezérlési főosztályról,
 Toldy Schédl Piroska, az ipari vezérlési főosztályról,
[Németh Pál](#), a DIGIRAD fejlesztő főosztályról (főosztályvezető),
 Bellus János, a DIGIRAD fejlesztő főosztályról,
[Csendes József](#), a DIGIRAD fejlesztő főosztályról,
 Fodor Dezső, a DIGIRAD fejlesztő főosztályról,
 Ivánka Gabriella, a DIGIRAD fejlesztő főosztályról,
 Konczér Gusztáv, a DIGIRAD fejlesztő főosztályról,
[Sipka László](#), a DIGIRAD fejlesztő főosztályról,
 Vörös Gábor, a DIGIRAD fejlesztő főosztályról,

Források:

[iTA Adatlap \(GRKCS\)](#)

[Németh Pál: Digirad rendszer. Hardware \(Információ Elektronika, 1968/4. szám, 267-273. oldal\)](#)

[Németh Pál: Pótlapok az SZKI történetéhez](#)

[Németh Pál feljegyzése Havass Miklóshoz](#)

[Szentiványi T.: A számítástechnika kezdetei Magyarországon](#)

Kiegészítések:

Kis-Jovák József

HÁMÁN KATÓ / KALMÁR LÁSZLÓ

Hámán Kató Közgazdasági Szakközépiskola

KSH külső intézménye

Kronológia:

1884-ben a Főváros a Lipót utcában (2022-ben Váci utca) megalapította a Lipót utcai polgári leányiskolát.

1895-ben az iskolát leánygimnáziummá alakították Lipót utcai felsőbb leányiskola néven.

1911-1912-ben Baumgarten Sándor műépítész tervei szerint a II. kerületi Jurányi utcában iskola épült. (A Jurányi utca neve ekkor Szegényház utca.). Az épületbe a gimnázium 1920-ban költözött be.

1950-ben a Koltói Anna Leánygimnázium, majd a Hámán Kató gimnázium nevet kapta

1965-ben a KSH a területileg hozzá közeleső Hámán Kató iskolában célszerűnek látta megindítani a közgazdasági szakközépiskolai képzést. Az iskolát fenntartó Főváros és az általános szakmai felügyeletet gyakorló Oktatási Minisztérium is támogatta az elképzelést, így megalakult a Hámán Kató Közgazdasági Szakközépiskola. Az iskola profilja idegen nyelvi gép és gyorsíró, valamint ügyvitelgépesítés-szervezési középfokú szakemberek képzése volt. Az ilyen szakemberekre a KSH-nak és országszerte is nagy szükség volt. Az ügyvitelgépesítés-szervezési profil erősítése érdekében a KSH-ból az iskolába helyezték Zrinszky Oszkárt, igazgatóhelyettesnek. A KSH támogatta, magáénak vélte¹ az iskolát és szakmai felügyeletet is gyakorolt felette. Az iskola igazgatója Jámbor László volt. Zrinszky Oszkár a technikai részekkel foglalkozott, az ügyvitelszervezés szakmai és eszköz ellátásával.

1974. Az iskola egy R-20 számítógépet kapott, amelyet később vállalati felajánlásokból R-35 és IBM S/370 követett.

Kalmár László Számítástechnikai Szakközépiskola

1977-1996 között az iskola igazgatója Jancsó Ferenc.

1991-ben az iskola hosszú előkészítő munka eredményeként felvehette a Kalmár László Számítástechnikai Szakközépiskola nevet. Az iskola ekkor már több PC-vel felszerelt, hálózatba szervezett tanteremmel rendelkezett, tananyagát a számítástechnika irányába fejlesztette és elfogadtatta a felügyelő és fenntartó szervekkel, hogy a végzős tanítványok az érettségi mellé számítástechnikai szakképesítést kapjanak.

2000-re az iskola már 7 db. PC-vel felszerelt tantermet rendezett be.

¹ Ormai László: A KSH szerepe a számítástechnika irányításában. [Videó. 14:30](#)

2007. Az iskolát megszüntették, ill. beolvasztották a Bláthy Ottó Titusz Szakközépiskolába.

Kulcs személyek:

Jámbor László igazgató, -1977

[Jancsó Ferenc](#) igazgató, 1977-1996

Stúr Dénesné igazgató, 1996-2007

Madarász Péter, utód iskolaigazgató

Matyasovszky Tiborné gazdasági igazgatóhelyettes

Vancsura Zsolt igazgatóhelyettes

Zrinszky Oszkár igazgatóhelyettes

Ökrös Tiborné Számítóközpont vezető

Muzsik Tivadarné iskolatitkár

Források:

Gyarmati Péter személyes közlése

[iTA Adatlap \(Hámán Kató\)](#)

[Jancsó Ferencné: Az első magyar középfokú számítástechnikai iskola](#)

[Kalmár László Számítástechnikai Szakközépiskola](#)

Kiegészítések:

Vancsura Zsolt ig. h.; Jancsó Ferenc igazgató; Stúr Dénesné ig. h.; Zrinsky Oszkár; Matyasovszky Tiborné ig. h.

IBM

IBM Magyarországi Kft

KSH külső intézménye

Absztrakt:

Az amerikai IBM 1936-ban, "Watson Electrical Bookkeeping Ltd." néven útjára indította magyarországi leányvállalatát, nyolc alkalmazottal és 10 000 dolláros alaptőkével. A felszabadulás után Magyarországon külföldi tulajdonú vállalatként csak az IBM képvisellete maradt fenn, tekintettel gépeik kiemelkedő fontosságára a népszámlálásban. Az IBM gépek azóta is jelentős szerepet játszottak a KSH életében. A cég a mai napig (2022) prosperál.

Kronológia:

- 1920.** Hazánkban az ügyvitel gépesítése 1920-ban indult meg erőteljesen, amikor az amerikai Powers cég, majd néhány év múlva az ugyancsak amerikai, *International Business Machines Corporation (IBM WCT)* cég képviselést létesített Budapesten. Először a MÁV vásárolt 1928-ban, Powers típusú lyukkártyagépet, majd 1935-ben a Magyar Nemzeti Bank, 1938-ban pedig a MAVAG. Az 1930-as népszámlálás adatait a Központi Statisztikai Hivatal, Powers rendszerű gépparkkal dolgozta fel. 1938-ban már 1 937 375 pengő értékben vettek a vállalatok és intézmények ügyviteli gépeket.
- 1936.** Az amerikai IBM vállalat 1936-ban, "Watson Electrical Bookkeeping Ltd." néven indította útjára magyarországi leányvállalatát, nyolc alkalmazottal és 10 000 dolláros alaptőkével. Az első jelentős mennyiségű adatfeldolgozást igénylő ügyfelek a bankok köréből kerültek ki, akik nagyra értékelték a lyukkártya-feldolgozó gépek gyorsaságát és pontosságát.
- 1936-44.** A cég külön lyukkártya üzemet létesít az ügyfelek által használt lyukkártyák előállításához.
- 1945.** A felszabadulás után Magyarországon külföldi tulajdonú vállalatként csak az IBM képvisellete maradt fenn. A magyarországi szervezési irodákat államosították, ezekből hozták létre az Irodaszervező Vállalatot, amely 1952-ben megszűnt. 1945-ben 22 darab - többségében az IBM-től bérelt - géppark működött az országban.
- 1947.** A vállalat felvette az International Business Machines Corporation Magyarországi Kft. nevet.
- 1949.** A KSH a népszámláláshoz IBM lyukkártya-gépet vásárolt.
- 1950-56.** között a vállalat és dolgozói nyílt állambiztonsági megfigyelés alatt álltak, dr. Sándorfi Gyula igazgatót és Melega Mária² titkárként pedig bebörtönözték (1950), mondván: a minisztériumokban, nyomdákban és az ipari fellegvárnak számító Diósgyőrben, az intézmények könyvelésén és bérszámfejtésén dolgozó gépekkel kezelt adatokat Nyugatra

² Érdekességként jegyezzük meg, hogy Melega Mária egyik tanútévként szerepel volt börtöntársa Mester Margit boldoggá avatási eljárásában (<https://mester-margit-maria.com/tanusag.php>)

juttatják. 1956-ban szabadultak, Sándorfői ekkor feleségével együtt Nyugatra (talán St. Louisba) emigrált.

- 1953.** Az IBM-et a KSH (és részben a Külkereskedelmi Minisztérium) felügyelete alá osztják be, ám megmarad amerikai tulajdonban. Ez azt jelentette, hogy a felügyelet a személyzeti-, munkaügyi-, és bérkérdésekre terjedt ki
- 1956.** Az anyacég küldöttei Budapestre érkeztek azzal a céllal, hogy az irodát bezárják, azonban hosszas alkudozás után megegyezés született, és a cég maradt Magyarországon.
- 1961.** Az ebben az évben bevezetett IBM találmány: a gömbfejes írógép nagy előrelépést jelent az elektromos írógépek történetében, illetve minőségi ugrást az irodai munkában. A számítógépek embargós korlátai miatt az IBM Magyarországnak ezekben az években ez az írógép volt a sláger terméke.
- 1966.** áprilisban Budapestre látogatott A. K. Watson, az IBM elnöke, hogy részt vegyen az IBM 30 éves magyarországi fennállása alkalmából rendezett ünnepségeken, s ezzel egy időben bemutassa az IBM/360-20-as rendszerét a Budapesti Nemzetközi Vásáron.
- 1971.** Megnyílik az IBM számítóközpont Budapesten, az úgynevezett IBM Support Center.
- 1986.** Új székházba költözik a cég, a Ménesi útra.
- 1989.** Miután Magyarországot törölték a COCOM-listáról, az Egyesült Államokban 1988-ban bemutatott AS/400 számítógép egy éves átfutással már megvásárolható itthon is.
- 1996.** Louis V. Gerstner, Jr, az anyavállalat elnöke Magyarországra látogatott.
- 1999.** Megkezdődik Vácott az IBM Storage Enterprise Server tárolórendszerek gyártása, amelyeket Vácra exportálnak az egész világra. Budapesten létrejön az IBM Regionális Pénzügyi Központja, amelynek feladata több mint 30 európai, afrikai és közel-keleti IBM szervezeti egység pénzügyi tranzakcióinak lebonyolítása.

Az IBM magyarországi jelenlétének tartalma kezdetben lyukkártyagépek bérlete, eladása, majd IBM villamos írógépek értékesítése, később elektronikus számítógépek, szoftverek és megoldások értékesítése. 1990 után gyártást és tanácsadást is végeznek.

Az IBM vezetői: Sándorfői Gyula -1951, igazgató; Makai Tivadar 1951-1956, főmérnök, megbízott igazgató,; Boldis István 1957-1968, vezérigazgató; [Kertész Ádám](#) 1968-1971; [Brányik Tamásné](#) (Zsuzsa) 1971-1990; [Straub Elek](#) 1990-1995; Veres Zsolt 1995-1997; Horváth Róbert 1997-2004; Paál Péter 2004-2011; [Veres Zsolt](#) 2011-2015; Benedek Péter 2015-2017; Rehus Péter 2017-?; Szalay Péter.

dr. Boldis István korábban bírósági jegyző, majd az Iparügyi Minisztérium miniszteri osztálytanácsosa volt. A keleteurópai kapcsolatok javítása céljából megalapított ROECE (Regional Office Europe Central and East) jóváhagyásával választották vezérigazgatóvá.

Források:

- [Állambiztonsági Szolgálatok Történelmi Levéltára](#)
- [A számítástechnika kezdetei Magyarországon](#)
- [Bodor Ádám: Az IBM története](#)

- Dombi Gábor: IBM-évforduló. Figyelő. 1996. október.
- [IBM iTF rendezvény 2011. december 14](#)
- [IBM Magyarország története](#)
- [iTA Adatlap \(IBM Magyarországi Kft.\)](#)
- [Straub Elek: Az IBM az 50-es, 60-as években Magyarországon](#)

IBS-B

International Business School – Budapest

KSH „unoka” intézménye

Absztrakt:

A Számalk, mint szakmai befektető és többségi tulajdonos, valamint a Dunaholding Rt., mint pénzügyi befektető megalapították az *International Business School – Budapestet*. Az IBS-B az ország első olyan üzleti szakemberképzéssel foglalkozó felsőfokú intézménye, amelyben angol nyelven tanuló nemzetközileg (és így Magyarországon is) elfogadott (angol) diplomát szerezhetnek a hallgatók, az Oxford Polytechnic School of Business-től. Célja a rendszerváltás után a tőkés piac vérkeringésébe bekapcsolódó Magyarország számára tőkés piaci és jelentős számítástechnikai s nyelvi ismeretekkel rendelkező szakemberek képzése.

Kronológia:

- 1991.** Megalapították az International Business School – Budapestet. Az alapítók vezetői: [Havass Miklós](#) és Tamás István. Az ötlet [Kovács Győzőtől](#) származott. Az iskola megalapítását Zárda Sára irányította. Az IBS-B az ország első olyan üzleti szakemberképzéssel foglalkozó felsőfokú intézménye, ahol angol nyelven tanuló nemzetközileg (és így Magyarországon is) elfogadott (angol) diplomát szerezhetnek a hallgatók, az Oxford Polytechnic School of Business-től. A Főiskola az első évben 100 fővel indult. Székhelye a Számalk épületében volt, 1115. Szakasits Árpád u. 68.
- 1996.** A Főiskola a Dunaholding tulajdonába került, és székhelyét áthelyezte a Tárogató útra.
- 1997.** Sikeres intézményi akkreditációt követően az IBS-B államilag elismert magánfőiskola lett, s egyben jogosulttá vált az angol diploma mellett magyar főiskolai (ma Bachelor, azaz alapképzési) oklevél kiadására.
- 2011.** Az IBS Nemzetközi Üzleti Iskola megalapította Bécsi Campusát.
- 2014.** A Főiskola átköltözött az új budapesti campusára, a Graphisoft Parkba.
- 2015-ben** az IBS-be olvadt az *Általános Vállalkozási Főiskola*: új, magyar alapképzési és mesterképzési szakokat hirdettek meg.

Vezetők:

Müllner Zsolt (igazgató), 1991-1994,
 Timár György,
[Gömbös Ervin \(főigazgató helyettes\)](#), 1991-2002
 Forgács Imre (főigazgató helyettes), 1994-2003
 Tamás István (rektor), 1997-2012,
 Láng László (rektor) 2012-

Források:

[Havass Miklós: A Számalk rövid története. In: Havass M.: A Számalk és elődei. p.58.](#)

[IBS-B honlap](#)

[IBS-B története](#)

[IBS-B Wikipédia](#)

[iTA Adatlap \(IBS\)](#)

[Interjú Láng Lászlóval](#)

Müllner Zsolt

Tamás István

Forgács Imre

Láng László

Graphisoft Park

INFELOR

Információfeldolgozási Laboratórium

KSH külső intézménye

Absztrakt:

A Számítástechnikai alkalmazásokért országosan felelős KSH-nak szüksége volt olyan szellemi potenciálra, amely nemzetközi felkészültségével képes irányt mutatni a számítógép fejlesztés és alkalmazás új területein. Az Információ Feldolgozási Laboratórium (Infelor) a klasszikus értelemben vett inkubátorház – és hozzátehetjük, idővel szoftverház – szerepét töltötte be. Számos új ötlet, gondolat és rendszer az ott kialakult lelkes, kiválóan képzett és önmagát állandóan tovább képező csapattól származott, katalizálva más intézmények és műhelyek alkotómunkáját is. Ilyen értelemben vált az Infelor a magyar számítástechnika egyik szellemi bölcsőjévé. Első igazgatója a kiemelkedő közösségteremtő erővel rendelkező [Rabár Ferenc](#) volt.

Kronológia:

1965. február 1. Számítógép-alkalmazási bázis intézeteként a KSH megalapította az INFELOR néven ismertté vált Információfeldolgozási Laboratóriumot, amely kezdetben a KSH szervezetén belüli részleg volt, de hamar önálló vállalat lett. A Laboratórium létrehozására Rabár Ferenc kapott felkérést, aki az intézet alapító magját a KGM ISSZI-ből hozta magával (Frivaldszky Sándor, [Krajcsovits Márton](#), [Lampl Tamás](#), [Stahl János](#)). Közülük néhányat még megalakulás előtt (1964-ben) felvett a KSH Személyzeti osztálya.

A Laboratórium szervezetére Rabár készített tervet, még 1964-ben. Négy osztályt javasolt: vállalati alkalmazások ([Pádár Gyula](#)), közgazdasági alkalmazások ([Szakolczai György](#)), programozási rendszerek ([Dömölki Bálint](#)), hardver ([Szentiványi Tibor](#)).

1966. A Laboratórium a KSH-n keresztül [Minszk 2](#) számítógépet kapott.

1966. A Laboratórium önálló gazdálkodó egységgé válik, árbevétel kötelezettséggel (lehetőséggel?). Például: szerződést kötött az Országos Gumiipari Vállalattal.

1968. Az 1964-ben alapított GRKCS intézmény beolvasztásra került az Infelorba. Így kerülnek át pl.: Ács Miklós, [Edelényi László](#), [Németh Pál](#), [Síklaky István](#), [Ujlaky Tamás](#). Németh Pál és csoportja rövidesen átkerült a Számítástechnikai Koordinációs Intézethez (SZKI), elősegítve annak megalakulását.

1969. január 1-től az intézmény vállalattá válik és új nevet kap. Az új elnevezés: "I N F E L O R" Rendszertechnikai Vállalat.

1969. Abban az időben szokatlan kezdeményezésként, az Infelor szolgáltatás és termék hirdetéssel jelenik meg a piacon. (Első hirdetését lásd: [itt](#).)

1969(?). A Vállalat beszerez egy [Minszk 22](#) számítógépet.

A Vállalat létszáma gyors ütemben növekszik, köszönhetően sikeres piaci fogadtatásának. Hamarosan eléri a 300, majd a 70-es években meghaladja a 400 főt.

1970-től a vállalat szervezete a növekedés hatására megváltozik. 3 igazgatóhelyettes (Dömölki, Nyíry, Pádár) alatt főosztályok és önálló osztályok működnek.

- 1971.** Az Infelor szerződést köt a japán FACOM R gép egyes szoftver elemeinek kifejlesztésére. A külföldi terjeszkedés következő lépéseként programozókat exportáltak külföldi projektekhez, s így elindult a magyar szoftver export. E tevékenységet Szentiványi Tibor, majd Földvári Iván szervezte.
- 1971** körül az Infelornál hozták létre az Air Irodát, előbb Síklaky István majd Bányai Ervin vezetésével. Az Iroda 1972-ben átkerült a KSH OSZI-hoz,
- 1973** körül R 10 számítógépet installáltak a VIDEOTON számára végzett fejlesztésekhez.
- 1975.** A vállalatot alapító igazgatója, Rabár Ferenc meghívást kapott a Laxenburgi IIASA nemzetközi kutatóintézethez, az Infelor-hoz új igazgató kerül kinevezésre: [Arató Máttyás](#).
- 1976.** január 1-től kutatóintézeti besorolást és új elnevezést kap az Infelor: Számítógéppalkalmazási Kutató Intézet (Számki), létszámának, tevékenységének megtartása mellett. Az intézet ekkor beköltözött az újonnan épült, de még az Infelor idejében tervezett és épített székházába. A Vállalat kutatóintézetté történő átminősítését a Vállalat vezetősége önmaga kezdeményezte, tekintettel a Kutató-fejlesztő intézmények kedvezőbb forrás lehetőségeire.
- 1978.** Az Információ, Elektronika 1978. 2. számát teljes terjedelmében az Infelor 10 éves évfordulójának szentelték. Valamennyi tanulmányt a volt Infelorosok írták.

Küldetés és feladatok

Az Infelornak kétféle küldetése volt: piaci és számítástechnikai.

1. A magyar számítástechnika kibontakozásának kezdeteinél már világossá vált az, hogy a számítógépes feladatok világa nem osztható egyértelműen a tervutasításos államigazgatási rend meglévő, centralizált főhatósági határai szerint részekre. Ez indokolta egy olyan intézmény létrehozását, amely magához tudja vonzani a számítástechnika alkalmazás legjobb szakembereit (akik elsősorban a számítástechnikában és nem egy-egy tárca szakterületén profik), és amely így a főhatósági határookra tekintet nélkül tud feladatokat vállalni a gazdaság minden ágazatából. Az új gazdasági mechanizmus szellemében az Infelor volt az első olyan számítástechnikai szervezési intézet, amelyet arra hatalmaztak fel, hogy vevőit tetszés szerinti tárcákhoz tartozó vállalatok köréből szerezheti, a piaci érdekeknek megfelelően, serkentve a piacorientált vállalati működést.
2. A Számítástechnikai alkalmazásokért felelős KSH irányító főhatóságnak szüksége volt egy olyan szellemi potenciálra, amely nemzetközi felkészültségű, így irányt tud mutatni a számítógép fejlesztés és alkalmazás új területein. Az Infelor a klasszikus értelemben vett inkubátorház – és hozzátehetjük, idővel szoftverház – szerepét töltötte be. Számos új ötlet, gondolat és rendszer az ott kialakult lelkes, kiválóan képzett és önmagát állandóan tovább képező csapattól származott, katalizálva más intézmények és műhelyek alkotó munkáját is. Ilyen értelemben vált az Infelor a magyar számítástechnika egyik szellemi bölcsővé.

Telephelyei szétszórta voltak a városban.

1. Az alapítás ösködébe veszően egyesek emlékeznek rá, amikor a KSH épületének egyik irodájában húzódtak meg az első munkatársak.
2. Ezután következett egy Szilágyi Erzsébet fasori katonai objektum, amely a Haditechnikai Intézet (HTI) területéről leválasztott földszintes épület volt. (a Nagyajtai úti villamos megállónál, ma is látható).

3. Ezt kinőve, egyes részlegek (pl. a Programozási Rendszerek Főosztálya) a Vasas pálya felső sarkánál, a Rhédey utca egyik villájában nyertek elhelyezést. Koncz Gabi emlékei szerint az operációkutatók a Várban voltak, az Uri meg a Táncsics M. utcában.
4. A hetvenes évek elején a székhely hosszabb időn keresztül a Vörös Hadsereg út (ma Hűvösvölgyi út) 130. alatti villában volt, tulajdonosa Fábián Zsuzsi titkárnőként az Infelorban dolgozott.
5. Ezután a Tárogató út 110. következett, ahol egy a KSH által birtokolt villát kapott meg az Infelor, amelynek kertjében egy elég nagyméretű, kulturált irodai elhelyezést biztosító fabarakk épült fel. Ennek érdekessége az volt, hogy a kert egy szép nagy fáját kivágás helyett sikerült az egyik szobába beépíteni, amit, mint érdekes környezetvédő megoldást büszkén mutogattunk látogatóinknak. A híres esetet megírta az Esti Hírlap 1971. 27. számában Dolecskó Kornélia.
6. Egy következő állomáson, a Virányos úton már három fabarakkban volt elhelyezve az Infelor nagy része. Itt visszajutottunk a kiinduló pontra, mert ezek a faházak szintén a Haditechnikai Intézet területéről leválasztott telken álltak (illetve még állnak 2021-ben is).
7. A fentiekén kívül volt még több kisebb telephely is, ahol egy-egy részleg helyezkedett el. Ilyenek voltak, a teljesség igénye nélkül:
 - a Május 1 Ruhagyár, a Nagyvárad tér mellett, ahol egy Minszk 22 gép üzemeltetői dolgoztak,
 - az Újpesti Rakparton több üzlethelyiség, amelyek egy részét 1969-ben át kellett adni az akkor alakuló SZKI-nak,
 - a Vadaskerti úton egy új épület a népesség nyilvántartási projekten dolgozók számára, ami később a kerületi tanács tulajdonába ment át,
 - a sor még folytatható lenne: vannak halvány emlékek egy Benyovszki utcai, Budakeszi úti ill. egy óbudai bérelt lakásról (Frankel Leó u. 105-107) stb.
8. Mindezek után nagy öröm volt, amikor a 1976-ra felépült a Csalogány utcai székház, ahova (majdnem) az egész Infelor (amit akkorra már Számkinak hívtak) befért. Jelenleg (2022) ez a Szerencsejáték Zrt. székháza.

Az Infelor és utódintézményei telephelyeiről fényképek találhatóak [e videó](#) végén (13:30-14:12).

Felső vezetők:

- [Rabár Ferenc](#), igazgató 1965-1975
- [Németh Lóránt](#) igazgató (1969-ben, Rabár Ferenc Amerikai Egyesült Államokban töltött ösztöndíjának idején, átmeneti helyettesítéssel)

Meghatározó egyéniségek, kulcsszemélyek:

- Mende Valér, gazdasági igazgatóhelyettes
- [Dömölki Bálint](#), Programozási Osztály vezető, később igazgatóhelyettes
- [Nyiry Géza](#) főosztályvezető, majd igazgatóhelyettes,
- [Pádár Gyula](#), Alkalmazásfejlesztési Osztály, később igazgatóhelyettes
- [Szentiványi Tibor](#), Rendszertechnikai Osztály, később ig. tanácsadó, 1965-1975
- [Dettrich Árpád](#), Programozási Osztályvezető helyettes, később Főosztályvezető, 1965-1972
- [Havass Miklós](#), főosztályvezető (Programozási Rendszerek Főosztály), 1972-1975
- [Krajcsovits Márton](#), főosztályvezető (vállalati adatfeldolgozás), 1965-1975
- Aranyi Attila főosztályvezető, 1972
- Vámos Ferenc főosztályvezető, (Államigazgatási főosztály)

- [Álló Géza](#), önálló osztályvezető, majd számítóközpont vezető, 1968-1975
- [Edelényi László](#) önálló osztályvezető (vállalatirányítás), 1968 -1979
- [Heppes Aladár](#) önálló osztályvezető (operációkutatás), 1975-1975
- Jánosi Pál önálló osztályvezető (műszaki számítások)
- [Kertészné Gérecz Eszter](#) osztályvezető (Minszk alkalmazások) (1969-1975)
- [Lampl Tamás](#), önálló osztályvezető (operációkutatás), 1965-1975
- [Sárosy József](#) , önálló osztályvezető (online egészségügyi rendszerek)
- [Síklaky István](#), Alkalmazás-módszertani önálló osztályvezető
- Szabó Gyula önálló osztályvezető (államigazgatás)
- [Szakolezai György](#), önálló osztályvezető (ökonometria), 1965-
- Hegedűs András Számítóközpont vezető
- [Rajki Péter](#) osztályvezető, (távadattfeldolgozás)
- [Simonfai László](#), osztályvezető, 1970-1975
- [Háklár László](#) osztályvezetőhelyettes, 1968-1969
- [Kádár Iván](#) osztályvezető helyettes, 1967-1969
- Adámy László
- [Ács Miklós](#)
- Bányay Ervin, Air Iroda
- [Kiss Ádám](#), Air Iroda
- Frivaldszky Sándor, operációkutató,1965-
- [Földvári Iván](#), szoftver export 1973-1986
- Hunyady László, ökonometriai osztály
- Koncz Gabriella, operációkutató
- Kovács Álmos, ökonometriai osztály
- Laky Teréz
- [Langer Tamás](#), Programozási Osztály 1971-1983
- [Maros István](#), operációkutatási osztály
- Molnár Péter, számítóközpont, 1965-
- Stahl János, operációkutatási osztály, 1965-
- [Weisz Istvánné Littner Judit](#), ÁSZSZ projekt, 1974-1975

Kezdeti elképzelések szerint az Infelor egy határozottan kis létszámú társaság lett volna, de a piac kikényszerítette 1971 végére az 500 fős létszámot. 1972-öt követően több munkatárs érkezett a NIMIGÜSZI-ből. Több tételes munkatársi listát tartalmaznak a hivatkozott forrásmunkák.

Főbb tevékenységei:

Szerepet kapott az ESZR FT hazai szakértői csoportjaiban, valamint az AIR APCS IMCS magyar tevékenységben.

Magyarország első szoftverházaként részt vett az EMG, VIDEOTON, Minszk 2, Minszk 22 gépek rendszerszoftver fejlesztésében.

Operációs rendszert (VIDOS), Fordítóprogramokat (pl. CDL), szimulátorokat, Taf rendszereket, hordozható szoftverfejlesztő környezetet (ANSWER) fejlesztett.

Programozáselméleti kutatásokat végzett, meghonosította a szoftver technológia kérdéskörét Magyarországon.

Elsők között fejlesztett szakértő rendszereket a nyolcvanas évek elején (pl. az orvostudomány területén).

Kezdeményezte és elindította a magyar szoftver exportot (Pl. FACOM projekt, SAAB projekt).
 Komplex VIDEOTON rendszerek szállítása alvállalkozóként, a szovjet vasutaknak, a Tyumenyi olajmezőkre, ill. a Fekete-tengeri olaj feltárásokhoz.
 Vállalatirányítási programcsomagok kidolgozása (Pl. MM, FORS).
 Vállalati adatfeldolgozás megrendelésre nagyvállalatoknak (Pl. Chinoin, IKARUS, Május 1 Ruhagyár, Csepel Autógyár, Csepel Vasművek, EGYT, MÁV, Budapest Bútoripari Vállalat, OGV stb.).
 Termelésirányítás (pl. Országos Gumiipari Vállalat, VIDEOTON).
 Számítógéppel irányított NC rendszerek.
 Államigazgatási nyilvántartások megrendelésre.
 Egyedi műszaki-mérnöki számítások, NYÁK tervezés, a HTI-nek a Villatival közösen C1 célgép architektúra fejlesztése.
 Operációkutatási feladatok (pl. Postaigazgatóság számára levélkiszállítási és levélgyűjtő optimum keresés, Gabonaipari Trösztnek szállítási feladat stb.), optimalizálás, programcsomagok alkalmazása.
 Ökonometriai modellezés (pl. Anyag- és Árhivatal, Tervhivatal, PM, MNB részére).
 Az ÁSZSZ projekt és gép előkészítése, gép kiválasztása, személyzet kiképzése és átadása, ÁSZSZ felhasználók kiképzése.
 Az Alumíniumipari Tröszt számítógépesítésének stratégiai terve 1970-ben.
 Kezdeti időben a Számok oktatóinak, tanmenetének felkészítése, előadók kölcsönzése.

Számítógépek:

Jelentős szellemi potenciálja ellenére a vállalat számítógépekben nem volt gazdagon ellátva.

Minszk 2. Ez volt az első Minszk 2 számítógép Magyarországon. A KSH szerezte be, 1966-ban és a Szilágyi Erzsébet fasorban installálták. Ez az épület a Haditechnikai Intézeté (HTI) volt, a HM kutatóintézete, és a bérleti díjat gépidővel egyenlítették ki. Miután a gép lényegében szoftver nélkül érkezett, az Infelor munkatársai itt szereztek első tapasztalataikat a rendszerszoftver fejlesztésben. Egyébként abban az időben egy gépóra 3-4000 Ft volt. A gép 1969 körül átkerült a Május 1 Ruhagyárba.

Minszk 22. 1969-ben érkezett. A Május 1 Ruhagyárban volt elhelyezve, az Infelor üzemeltetésében.

R 10, (a Virányos úton).

Források:

[A SZÁMALK és elődei](#)

[Dettrich Árpád: Életem](#)

[Dömölki Személyes emlékek – videó](#)

[Földvári Iván: Élmények, események](#)

[Heppes Aladár - videó](#)

[INFELOR személyes emlék - Maros István](#)

[iTA Adatlap \(Infelor\)](#)

[Kertészné Gérecz Eszter-Nyíry Géza: Alkalmazási software a MINSZK-2-22 számítógépeken](#)

[Kozma L: A számítástechnika hőskora - egy volt INFELOR-os szemszögéből](#)

[Langer Tamás: Emlékeim](#)

[Maros István - videó](#)

[Minszkek az Infelorban](#)

[Minszk 2](#)

[Mozaikok a magyar informatikából](#)
[SZÁMALK iTF rendezvény 2011. május 25.](#)

Kiegészítések:

Virányos u.

Könnyűipari Gépi Adatfeldolgozó Vállalat

Kétes illetőségű intézmény

Absztrakt:

A Statisztikai Gépi Adatfeldolgozó Vállalatból kivált a Központi Gépi Adatfeldolgozó Vállalat (KÖGAV). Elhelyezést II. kerületi Fő utca 64-ben (az akkori Könnyűipari Minisztériumban) nyert. Rövidesen Könnyűipari Gépi Adatfeldolgozó Vállalattá (KÖGAV) vált, és az akkor virágzó könnyűipar vállalatai számára végzett adatfeldolgozást, számviteli ügyeik nyilvántartását, feldolgozását. Ide tartoztak pl. az anyaggyártás, készletek nyilvántartása, kiadások, bevételek, rendelések nyilvántartása. Jelentős ügyfelei között voltak pl. Globus Nyomda, Goldberger Textilművek, Magyar Pamut, Május 1 Ruhagyár stb.

Kronológia:

1949. Az Iparügyi Minisztérium feladatait az 1949. évi XV. törvény 1949. június 11-től két minisztériumra, a Könnyű-, illetve a Nehéziparira bízta. A két új ipari minisztérium szervezetéről a Népgazdasági Tanács 1949. július 14-én hozott — a kor szokásainak megfelelően — bizalmas határozatot (16/1949. sz. h.).

Megemlítendő, hogy az 1950 nyarán letartóztatott Marosán György után augusztus 4-től Kiss Árpád lett a könnyűipari miniszter és marad 1954. szeptember 30-ig. Ekkor Szalai Béla vette át a tárcát, akit nem egészen egy év múlva, 1955. szeptember 8-án Nagy Józsefné követett. Nagyné 1971. május 12-ig maradt miniszter, ekkor Keserű Jánosné került a helyére, aki 1980 végéig, a Könnyűipari Minisztérium megszűnéséig a helyén maradt.

1951. Az 1949/50-es népszámlálás kapcsán, 1951-ben jött létre a SGAGI (Statisztikai Gépiadatfeldolgozó Gazdasági Iroda), a KSH-ban

1953-tól kezdve a SGAGI vállalként (SGAV) működött, amely a későbbi SZÜV elődje volt. Helyenként Központi Gépi Adatfeldolgozó és Ügyvitelszervező Vállalatnak hívják. Kezdetben a KSH-ban, majd a volt Ludovika Akadémia épületében (Budapest, VIII. kerületében) kapott helyet a vállalat. 1960-ban már ott volt.

1959. A SGAV-ból kiválik a KÖGAV (Könnyűipari Gépi Adatfeldolgozó Vállalat). Telephely: II. kerületi Fő utca 64. (akkori Könnyűipari Minisztérium).

Igazgatói: Major Máté (Márton?) 1959-1978

Óry István 1978-

Sulyok István

Igazgató helyettes: [Pintér László](#) (1979-1981)

Ismert munkatársak: Hencz Ferenc igazgatóhelyettes

Holló János rendszerszervező

Parádi Edit

Szűsz Pálné

Feladata: Alapvetően állami megbízásra alakult az akkori virágzó textilipar (könnyűipar) számviteli ügyeinek nyilvántartására, feldolgozására. Ide tartozik az anyaggazdálkodás, készletek nyilvántartása, kiadások, bevételek, rendelések. Könnyűipari vállalatok gépi (lyukkártyás) feldolgozása. 10 vállalat adta a törzsközönséget, közöttük a Globus Nyomda (1972).

Az Esti Hírlap szerint (1959): „Az új vállalatra azért van szükség, mert mint kiderült, a nagyüzemek adminisztrációja már nem tudja feldolgozni az összegyűlő anyagot. A Goldberger Textil-művekben, a Magyar Pamut-ban, a Május 1 Ruhagyárban, de a többi nagyüzemben is állandó gond volt. hogy nem tudtak összefoglaló képet adni a gyárról, mert a statisztikák és nyilvántartások elsősorban az egyes műhelyekről készültek, pedig a modern üzemszervezés főleg az áttekintő ismeretet kívánja meg a műszaki vezetőktől. A Gépi Adatfeldolgozó Vállalat megszünteti ezeket a problémákat.”

Eleinte lyukkártyagéppark volt.

KÖGAV munkatársai 1959-ben

- 1967** októbertől a könnyűipari miniszter első helyettesének Földi Lászlónak a felügyelete alá tartoztak.
- 1968**-ban Bull Gamma 115 számítógépet szereztek be.
- 1970.** A KÖGAV elnyerte a kiváló vállalat címet.
- 1980.** A Könnyűipari Minisztérium (továbbá a NIM és a KGM) megszűnik, s az Ipari Minisztériumba olvad.
- 1982.** Az Ipari Minisztérium 1982. július 1-i határozatával módosította az összevonás előtti három ipari tárca ipargazdasági-szervezési intézeteinek hálózatát. Egyes intézetek vállalatokká alakultak, s újra rendeződtek a feladatkörök is. Ennek következménye:
- 1979-1982.** A KÖGAV-ból létrejön a **KIPSZÁM** (Könnyűipari Számítástechnikai Vállalat).
Alapfeladata: számítástechnikai szolgáltatások nyújtása, szervezés, adatfeldolgozás, nyomdai tevékenység végzése vállalati megrendelésre.

1983. A KIPSZÁM-ból létrejön az **IPSZÁM** (Ipari Számítástechnikai Vállalat) majd Kft.-ből létrejön a Rt. Igazgató: Öry István (1983)

A vállalat jogelődje a Könnyűipari Számítástechnikai Vállalat (KIPSZÁM), amelynek viszont a jogelődje a KÖGAV 1959-ben létesült, így hagyományai a Hollerith gépi adatfeldolgozás időszakára nyúlnak vissza. Az IPSZÁM szolgáltató vállalat főleg az ipar területén végzi a számítógépes feladatok megoldását. Új székhely: XIV. kerület Komócsy utca 7.

2011. Végleg felszámolják az IPSZÁM-ot

Források:

[Csapó Mária: A KÖNNYŰIPARI MINISZTERIUM FELADATKÖRE ÉS SZERVEZETE . 1967-1980.](#)

[iTA Adatlap \(KÖGAV\)](#)

[Kasznár Zoltán: A nők és fiatalok vállalata. Közalkalmazott. 1970. 6. sz. 1970-06-06.](#)

[Kiss Zoltán-Sebők László: Több lyukkártyagépet a gazdasági és műszaki ügyvitelnek. Figyelő. 1960. 19. sz.](#)

[Pető Iván: A Könnyűipari Minisztérium Hivataltörténete, 1949-1967.](#)

[Vasvári György: Képek a számítástechnika hazai kezdetéről 1980-ig.](#)

[Viszt Erzsébet: Az Ipar Minisztérium Ipargazdasági-Szervezési Intézetei \(1983\).](#)

Kiegészítések:

Az ügyvitelgépesítés elősegítésére a Minisztertanács és a Gazdasági Bizottság központi szerveket hozott lét-re. A Minisztertanács az ügyvitelgépesítés - elsősorban a lyukkártyagépek - felügyeletével 1953-ban a Központi Statisztikai Hivatal elnökét bízta meg és létrehozta az Országos Ügyvitelgépesítési Felügyeletet. A kis- és középgépekkel történő ügyvitelgépesítés irányítását 1959-től a PM Szervezési-és Ügyvitelgépesítési Intézetére bízta. A gépvásárlás elősegítésére és a meglévő géppark jobb kihasználására is születtek intézkedések. 1953-ban a KSH keretében megalakult a Központi Gépi Adatfeldolgozó és ügyvitelszervező Vállalat. 1957-ben központi deviza- és beruházási keretet hoztak létre, amely felett az OÜF rendelkezik és a vásárolt gépeket könyvjóváírással adja át a vállalatoknak. 1962-ben központosították a gépbérleteket is: az IBM WTC cégtől csak az OÜF bérelhet gépeket és ez adja át a vállalatoknak további bérletbe. Központi alkatrész raktárakat létesítettek, majd megalakultak a minisztériumok központi gépállomásai is, amelyeknél a tárca vállalatai bér munkában végeztethetnek gépi adatfeldolgozást.

Szentiványi Tibor: A SZÁMÍTÁSTECHNIKA KEZDETEI MAGYARORSZÁGON

Az 1949/50-es népszámlálás kapcsán, 1951-ben jött létre a SGAGI (Statisztikai Gépiadatfeldolgozó "Gazdasági Iroda), 1953-tól kezdve vállalként (SGAV) működött, amely a mai SZÜV elődje volt. Kezdetben a KSH-ban, majd a volt Ludovika Akadémia épületében (Budapest VIII. kerületében) kapott helyet a vállalat. Abban az időben a legnagyobb lyukkártyagépparkkal rendelkezett, amelyben szovjet eredetű, IBM gyártmányú, valamint kisebb darabszámban francia' (GAMMA-2B) és NDK ASM-18-as(elektroncsöves szorzó) berendezések egyformán megtalálhatóak voltak Igazgatója, a leghosszabb ideig, Öry István volt, akit a 70-es években Kondricz József követett. Közvetlen munkatársaik Kis György, Lukácsi József, Mihályi Zoltán, Pintér László, Sulyok Imre voltak. Elektronikus számítógépek felhasználásával 1964-től kezdve dolgoztak a SZÜV-ben.

Deák János főosztályvezető-helyettes Terv- és közgazdasági főosztály: Az Ipari Minisztérium háttérintézményeinek átszervezése

Az Ipari Minisztériumok összevonása utáni háttérintézmények:

- KÖNNYŰIPARI SZÁMÍTÁSTECHNIKAI VÁLLALAT

Alapfeladata: számítástechnikai szolgáltatások nyújtása, szervezés, adatfeldolgozás, nyomdai tevékenység végzése vállalati megrendelésre.

Az Ipari Informatikai Központnak átadott - az ágazatiinformációrendszer fejlesztésével és megvalósításával kap-csolatos - funkciótól eltekintve változatlan tevékenységi körrel működik tovább.

- IPARI INFORMATIKAI KÖZPONT

Alapfeladata: (mind a gazdasági adatfeldolgozás, mind a műszaki-tudományos és gazdasági szöveges információfeldolgozás területén) a minisztérium információ ellátása, más szervekkel való információs kapcsolatainak fenntartása, döntés előkészítést szolgáló számítógépes feldolgozások elvégzése.

A Kohó- és Gépipari Tudományos Informatikai és Ipargazdasági Központnak a minisztérium számára információs tevékenységet végző részlegeiből és Számítógép Központ-jából, valamint a NIM Műszaki Dokumentációs és Fordítóiroda minisztérium számára információs tevékenységetellátó részlegeiből alakult.

- STRUKTÚRA
- SYSTEM
- PRODUKTORG

G. Balog. Judit: AZ ÜGYVITELGÉPESÍTÉS ÉS A LYUKKÁRTYA RENDSZERŰ GÉPI ADAT FELDOLGOZÁST NÉHÁNY ALKALMAZÁSÁRÓL

Hazánkban az ügyvitel gépesítése (2) 1920-ban indult meg erőteljesen, amikor az amerikai Powers cég, majd néhány év múlva az ugyancsak amerikai, International Business Machines Corporation (IBM WCT) cég képviselőket létesített Budapesten. Először a MÁV vásárolt 1928-ban, Powers típusú lyukkártyagépet (ez ma a Posta tulajdonában van), majd 1935-ben a Magyar Nemzeti Bank, 1938-ban pedig a MAVAG. Az 1930-as népszámlálás adatait a Központi Statisztikai Hivatal, Powers rendszerű gépparkkal dolgozta fel 1938-ban már 1 937 375 pengő értékben vettek a vállalatok és intézmények ügyviteli gépeket. A felszabadulás után Magyarországon csak az IBM képviselője maradt fenn, jelenleg is ettől a cégtől bérelünk gépeket, A szervezési irodákat államosították, ezekből hozták létre az Irodaszervező Vállalatot, amely 1952-ben megszűnt 1945-ben 22 darab - többségében az IBM-től bérelt - géppark működött az országban 1953-ig 15 szovjet adatfeldolgozó gépparkot vásároltunk. Az első lyukkártyagép behozatalára az 1949-es népszámlálás feldolgozásakor került sor.

Az ügyvitelgépesítés elősegítésére a Minisztertanács és a Gazdasági Bizottság központi szerveket hozott létre. A Minisztertanács az ügyvitelgépesítés - elsősorban a lyukkártyagépek - felügyeletével 1953-ban a Központi Statisztikai Hivatal elnökét bízta meg és létrehozta az Országos Ügyvitelgépesítési Felügyeletet. (3) A kis- és középgepekkel történő ügyvitelgépesítés irányítását 1959-től a PM Szervezési-és Ügyvitelgépesítési Intézetére bízta. (4) A gépvásárlás elősegítésére és a meglévő géppark jobb kihasználására is születtek intézkedések 1953-ban a KSH keretében megalakult a Központi Gépi Adatfeldolgozó és ügyvitelszervező Vállalat. 1957-ben központi deviza- és beruházási keretet hoztak létre, amely felett az OÜF rendelkezik és a vásárolt gépeket könyvjóváírással adja át a vállalatoknak. 1962-ben központosították a gépbérlőket is: az IBM WTC cégtől csak az OÜF bérelhet gépeket és ez adja át a vállalatoknak további bérletbe. Központi alkatrész raktár létesítettek, majd megalakultak a minisztériumok központi géppálya is amelyeknél a tárca vállalatai bérletben végezhetnek gépi adatfeldolgozást.

ESTI HÍRLAP 1959. december. Gépekkel dolgozzák majd fel a könnyűipari üzemek adatait

Gépi Adatfeldolgozó Vállalatot hoz létre a Könnyűipari Minisztérium. Az új vállalat-ra azért van szükség, mert mint kiderült, a nagyüzemek adminisztrációja már nem tudja feldolgozni az összegyűlt anyagot. A Goldberger Textil-művekben, a Magyar Pamut-ban, a Május 1 Ruhagyárban, de a többi nagyüzemben is állandó gond volt, hogy nem tudnak összefoglaló képet adni a gyárról, mert a statisztikák és nyilvántartások elsősorban az egyes műhelyekről készültek, pedig a modern üzemszervezés főleg az áttekinthető ismerete kívánja meg a műszaki vezetőtől. A Gépi Adatfeldolgozó Vállalat megszűnteti ezeket a problémákat

KSH

Központi Statisztikai Hivatal (Számítástechnikai tevékenysége)

KSH belső részleg

1867. május 25-én létrehozták a KSH elődjeként a Földművelés-, Ipar- és Kereskedelemügyi Minisztérium statisztikai ügyosztályát (III. osztály, 5. szakosztály). 1871. április 18-án jóváhagyták az Országos Magyar Királyi Statisztikai Hivatal ügyrendjét.

1869. Elfogadják az első magyar népszámlálási törvényt, amely a népszámlálás lebonyolítását a KSH feladatává teszi.

1887-ben ebből az intézményből *Magyar Királyi Központi Statisztikai Hivatal* lett. Élén igazgató állt, az intézmény vezetőjét 1929-től illeti meg az elnöki cím. Feladatait a statisztikai törvény határozza meg: országos adatfelvételezés, adatfeldolgozás, tájékoztatás. Az alábbiakban megadjuk a Hivatal igazgatóinak, elnökei névsorát, félkövér betűkkel kiemelve azokat az elnököket, akiknek kiemelt számítástechnikai feladata is volt.

Vezetők: Keleti Károly, alapító 1867-1892

Jekkelfalussy József, 1892-1901
 Vargha Gyula, 1901-1914
 Hajdú László, 1914
 Buday László, 1914-1920
 Szabóky Lajos, 1920-1924
 Kovács Alajos, 1924-1936
 Konkoly-Thege Gyula, 1936-1939
 Dobrovits Sándor, 1939-1945
 Zentay Dezső, 1945
 Elekes Dezső, 1946-1948

Péter György, elnök 1948-1969
Huszár István, elnök 1969-1973
Bálint József, elnök 1973-1979
[Nyitrai Ferencné](#), elnök 1979-1989
Hoós János, elnök 1989-1990
Vukovich György, elnök 1990-1995

Katona Tamás 1995-1998
 Mellár Tamás 1998-2003
 Pukli Péter 2009-2009
 Belyó Pál 2009-2010
 Vukovich Gabriella 2010-

1930. Az első olyan magyarországi népszámlálás, amelyben gépek segítségét vették igénybe. A KSH a Hollerith-féle lyukkártyás gép James Powers által továbbfejlesztett változatából rendelt. Az egyéni számlálólapokon lévő információkat huszonnégy darab billentyűs lyukasztógép vitte át a gépkártyákra, két darab egy számlálószerkezetes és három darab négy számlálószerkezetes rendezőgép pedig a számlálási és szortírozási munkákat végezte. Az új módszerrel lehetővé vált a korábbiaknál sokkal finomabb osztályozás, tetszőleges számú kombináció képzése és az eredmények gyorsabb publikálása.

1949. A KSH 6 főosztályból, ezeken belül osztályokból állt. A következő években ezek száma, neve hierarchiája folytonosan változott, amelyet pontosan nyomon követni nem állt módunkban

A kilencedik népszámlálás eszmei időpontja 1948. december 31. A népszámlálás és azzal együtt az épület-, és lakásösszeírás adatainak feldolgozása akkor már elképzelhetetlen volt „hagyományos” módon, sok-sok munkatárs több évi kézi munkájával. Erre tekintettel a KSH az IBM Magyarország Kft. által rendelkezésre bocsátott nagy kapacitású IBM lyukkártya gép-parkkal segítette a népszámlálást. A feladatot, nevezetesen, hogy az összeírás során nyert adatállományt – a Hivatal Népszámlálási Főosztályával szoros együttműködésben – „gépre szervezzék”, s a kívánalmaknak megfelelően az előírt határidőre feldolgozzák, sikeresen teljesítették. A népszámlálás adatfeldolgozására 1949-ben létrehozták a *Gépi Adatfeldolgozási Osztályt (GAO)*, amelynek vezetője 1952-ig [Pesti Lajos volt](#), aki távozása után az akkor a KSH-hoz került Kalas Zoltán vette át beosztását. Időközben felépült a KSH Buday László utca 1–3 szám alatti épülete, mert a hivatal feladatainak növekedése miatt az alkalmazottainak létszáma 733 főre növekedett. Ebben az épületben az alsó emeleteken került elhelyezésre a Hollerith gépekkel felszerelt GAO.

A Gépi Adatfeldolgozási Osztály a népszámlálási munkák befejeztével újabb jelentős állami feladatot kapott. Az Országos Tervhivatal ugyanis azt javasolta, hogy az első ötéves terv (1950-1954) összeállításához a gazdálkodó szervezetektől bekért adatok feldolgozását a megfelelő gépi kapacitással és kellő szakmai tapasztalattal rendelkező KSH részleg végezze el.

Az 1949. évi népszámlálási munkák után megkezdődött a KSH szakmai, ágazati /ipari, építőipari, mezőgazdasági, népmozgalmi, egészségügyi stb./ főosztályain a rendszeres adatgyűjtések „gépre szervezése”.

1951. A népszámlálás lebonyolítása után, a Kormány felhatalmazásával a KSH megvásárolhatta a népszámláláshoz használt nagy kapacitású IBM lyukkártyagép-parkot.

A Hivatal a Gépi Adatfeldolgozási Osztály keretében létrehozott egy kisebb csoportot, amely a továbbiakban nem csak szervezte a meglévő gépállomány igényeknek jobban megfelelő elosztását, hanem a Pénzügyminisztériumtól kapott központi deviza keretből IBM, illetve Bull lyukkártyagépek bérlését is lehetővé tette számos intézmény és vállalat számára. A gépekkel való gazdálkodáson túl a felhasználók számára tanfolyamokat szervezett, illetve tanácsadással szolgált.

1951. Létrejött a SGAGI (Statisztikai Gépi Adatfeldolgozó Gazdasági Iroda), amely. **1953-tól** vállalként működött. mint a Központi Gépi Adatfeldolgozó és Ügyvitelszervező Vállalat, más néven SGAV (Statisztikai Gépiadatfeldolgozó Vállalat), amely külső és belső feladatokat egyaránt ellátott.

1953 A Minisztertanács az 510/20/ 1953. MT sz. határozat alapján a KSH elnökére bízta a *lyukkártyarendszerű adatfeldolgozó gépek országos felügyeletét, beleértve az IBM Magyarország Kft. felügyeletét* is, feladatául teszi meg a gépi adatfeldolgozás elterjesztését, koordinálását A tennivalók ellátására a KSH elnöke *KSH Ügyvitelgépészeti Felügyeletet (ÜF)* hoz létre, Szikora Mihály, vezetésével, aki ezt megelőzőleg a Földművelési Minisztérium statisztikai osztályának vezetője volt. Őt Botka Zoltán követte. Az első két munkatárs: Berszán Miklós és Haraszi Ferenc. A feladatuk elsősorban a hazai ügyvitelszervező szakember képzés és oktatás létrehozása és szervezése volt a gépi adatfeldolgozás elterjesztése érdekében.

A gépvásárlás gépbérlet és elosztás mellett, az ÜF csak elvi irányítást adott, amikor a minisztériumok és a főhatóságok intézeteit szervezési részlegeit segítette az ügyvitelszervezés és gépesítés módszereinek fejlesztésével, a gazdaságos gépesítési formák kialakításával, a tapasztalatok általánosításával. Az ÜF négy (Gazdálkodási, Műszaki, Tájékoztatási és Oktatási) osztállyal működött, és a következő feladatokat kapta:

- adatfeldolgozó gépek (tőkés importból: Bull-Gamma, ICL, Univac, IBM stb., szocialista importból Ural, ODRA és Minszk típusú gépek) beszerzése és elosztása, valamint felhasználásuk ellenőrzése;
- a szükséges felhasználói ismeretek oktatása, beleértve az általános szakmai tájékoztatást és a tankönyvkiadást is.

1957. KSH keretében központi deviza- és beruházási keretet hoztak létre, amely felett az ÜF rendelkezett és a vásárolt gépeket könyvjóváírással adta át a vállalatoknak. 1962-ben központosították a gépbérletekét is: az IBM WTC cégtől csak az ÜF bérelhetett gépeket és ez adta át a vállalatoknak további bérletbe. Központi alkatrészraktárát létesítettek, majd megalakultak a minisztériumok központi gépállomásai is, amelyeknél a tárca vállalatai bér munkában végezethettek gépi adatfeldolgozást.

1958-ban a KSH nemzetközi statisztikai feladatok miatt vásárolt egy Bull Gamma 3 első-generációs számítógépet, amely az első hazai, nyugati gyártmányú gép volt.

1959-ben a SGAV kétfelé vált, az egyik fele kiköltözött a Ludovikába, végezte a külső megbízásokat, és ez vált később SZÜV-vé. A vezetők: Gulyás László, Kürti János, Lukács József, Majtényi György és felesége, Sulyok Imre. A másik rész bent maradt a KSH-ban, a belső 1960 évi népszámlálási feladatok ellátására, szerveződött. Itt a szervezési-programozási és adatfeldolgozási részlegek összevonásával megalakul a *KSH Számítástechnikai Igazgatósága*, vezetője [Ormai László](#). A későbbi években itt dolgozott többek között [Gyarmati Péter](#) (1959-1976 között osztályvezető, majd igazgatóhelyettes), valamint [Alföldi István](#) (1972-től programozó, hálózatfejlesztő, majd 1986-90 között fejlesztési igazgató). Ennek az igazgatóságnak volt része a *Statisztikai Hivatal Számítóközpontja (KSH SZK)*, Kalas Zoltán helyettes vezetővel.

1959-ben a GAO-n belül megalakult a *KSH Elektronikai csoport* az 1960-ban vásárolt Ural-1 géphez. A gép két évig a KSH-ban, utána a TÁKI-ban dolgozott. A gép mellett dolgoztak: [Pintér László](#), [Bakos Tamás](#), [Jancsóné Lackner Györgyi](#), Kiss György, Pogány Csaba, Pogány Örs, Rédly Judit, [Zsombok Zoltán](#).

1959. A KSH által szakmailag felügyelt *Hámán Kató Közgazdasági Szakközépiskolában* elindult a statisztikus-ügyvitelgépésítési szakember képzés.

1960-as évek elejétől kezdve, tanévenként már mintegy 20-25 tanfolyam került megszervezésre. Ekkor indították el az ügyvitelszervező képzést, ami nagy fejlődés volt az előző tanfolyamokhoz képest. (A Felügyelet alkalmazottainak létszáma ekkor már 32 fő volt.) 1960-tól éveken át egyre bővült a Hollerith géppark, elsősorban szovjet gyártmányú táblázó és más speciális gépekkel. Ilyen gépek az Ügyvitelgépésítési Felügyeletet (ÜF) útján már több szervezethez is eljuthattak.

1960-as évek elején az IBM, embargóra hivatkozva, nem indította be számítógépeinek eladásait Magyarországra. Ugyanakkor, elsősorban az európai szállítók, igen kedvező számítógép-értékesítési ajánlatokat tettek. Így 1962-ben, a Felügyelet országos terjesztésre Angliából vásárolt ICT számítógépeket, majd (felmondva az IBM táblázók bérlésének java részét, helyettük) 12 Bull-Gamma számítógépet szerzett

1960-1964 között megjelentek a KSH Ügyvitelgépésítési Főosztály elektromos számítógép részlegének közleményei, ezek az ország első számítástechnikával rendszeresen foglalkozó cikkei (mintegy az Információ, Elektronika cikkeinek elődje).

1961. A KSH elnöke a megnövekedett feladatok ellátására létrehozta a *Számítástechnikai Főosztályt*, amelynek élére kinevezte Pesti Lajost. Ennek a Főosztálynak hatáskörébe tartozott a KSH SZK is.

1962. Bull Gamma ET ill. UMC lengyel gép került telepítésre (a Kun Béla téren).

1963-ban [Ural-2](#) (1965-ig közös üzemeltetésben az ÉGSZI-vel a Váci úton) került beszerzésre. Az év végén az elektronikai csoport átalakult KSH *Számítástechnikai Laboratóriummá*, Pintér László vezetésével tagjai, matematikusok: Bakos Tamás, Jancsó Ferencné, Kiss György, Pogány Örs, Pogány Csaba és Rédly Judit, a műszaki csoportban többek között: Dékány Pál, Udvary András és Zsombok Zoltán, a laboránsok között: Kertészné Gérecz Eszter, Kémenczi Mara, Remetey Zsuzsa, Toldy-Schedel Piroska.

1963. Az Ügyvitelgépésítési Felügyelet a KSH Számítástechnikai Főosztálya irányítása alatt Országos Ügyvitelgépésítési Felügyeletté (OÜF) alakult át, megemelt létszámmal. Vezetője Botka Zoltán volt, aki Pesti Lajos, a KSH főosztályvezetője irányításával végezte munkáját. Botka Zoltán gazdaság statisztikus volt e funkciója előtt is és után is.

Az OÜF gépvásárlás gépbérlet és elosztás mellett csak elvi irányítást adott a minisztériumok és a főhatóságok intézeteit szervezési részlegeit segítette az ügyvitelszervezés és gépesítés módszereinek fejlesztésével, a gazdaságos gépesítési formák kialakításával, a tapasztalatok általánosításával. Szakmai tanfolyamok rendezésével biztosította a szakemberképzést. Az OÜF a következő feladatokat kapta, folytatva az ÜF tevékenységét:

- adatfeldolgozó gépek (tőkés importból: Bull-Gamma, ICL, Univac, IBM stb., szocialista importból Ural, ODRA és Minszk típusú gépek) beszerzése és elosztása, valamint felhasználásuk ellenőrzése;

- a szükséges felhasználói ismeretek oktatása, beleértve az általános szakmai tájékoztatást és a tankönyvkiadást is.

Itt dolgoztak pl. Faragó Sándor, Kmety Antal, Dörnyei József (szervezési osztályvezető), Barna Istvánné, Csaba Miklós, Dénes György, Gömbös Ervin, Gulyás Ferencné, Hujber Endre, Kastner Albinné, Kiss Zoltán, Morvaközi Lászlóné, Sántha Judit, Szentirmai Istvánné, Weidl Lajos. és mások.

Az Oktatási Osztály vezetését 1962-től Faragó Sándor látta el. Az osztály a lyukkártyagépek tanfolyami oktatását – vizsgakötelezettség mellett – több szinten biztosította. Az Osztály először csupán oktatásszervezéssel foglalkozott, mivel saját oktatógárdával nem rendelkezett, így különböző helyeken dolgozó külső szakembereket kért fel tanfolyamainak megtartására. Az oktatás igen népszerű volt, hiszen a Munkaügyi Minisztérium rendelete szerint bizonyos munkaköri besorolások feltétele a megszerzett oklevél volt. Az oktatáshoz szükséges 23-féle jegyzetet is a Felügyelet biztosította.

1963-ban az OÜF elindította a számítógépekkel kapcsolatos képzéseket hazánkban. Az OÜF, az igényeket felismerve, rövidesen beindította a programozó képzést, és az ügyvitelszervezői képzést pedig számítógép-központúvá tette.

1965 január 1-én a SGAV átalakult SZÜV-vé.

1965. A Számítástechnikai Laboratórium, mint a KSH-n belüli szervezeti egység megszüntetése és a munkatársak áthelyezése részben az akkor alakult Információfeldolgozási Laboratóriumba (Infelor), részben pedig a SZÜV-be. 1965. június 1-től.

1966. Júniusban megjelent az Információ, Elektronika negyedéves számítástechnikai folyóirat első száma. Szerkesztő Bizottsága: Botka Zoltán, Dr. Dancs István, Dr. Ganczer Sándor, Dr. Kalmár László, Dr. Kádár Iván, Dr. Kmety Antal, Dr. Ladó László, Dr. Ormai László, Pesti Lajos (felelős szerkesztő), Pintér László, Rabár Ferenc, Dr. Tarján Rezső, Tóth Imre.

1966. A KSH Számítóközpontba egy ICT 1904 számítógép érkezett.

1968. Koszigin szovjet miniszterelnök a KGST társországokhoz intézett levelének hatására elindult az ESZR program. Ennek irányítására jött létre a Főkonstruktóri Tanács, valamint az AIR Munkacsoport, amelynek magyar tagja a KSH elnökhelyettese volt.

Az ESZR program hatására Magyarországon előkészítik ill. meghirdetik a Számítástechnikai Központi Fejlesztési Programot. „Az SZKFP meghatározó jelentőségű a hazai számítástechnika 1971-86 közötti fejlesztése szempontjából. Jelentőségét növeli, hogy kormányzati stratégia volt, amelyen belül a számítástechnikai kultúra elterjedését minden főhatóságnak és társadalmi szervnek kötelessége volt elősegíteni a saját területén. Ebben az időszakban ugrásszerűen megnőtt a számítástechnika alkalmazás igénye az ügyviteli célú adatfeldolgozások és a tudományos-, műszaki számítások területén egyaránt. A megnövekedett igények kielégítése újszerű megoldást kívánt, amit az SZKFP jelentett az által, hogy a gazdaságirányítás általános szabályozóin túl, jelentős központi koordinációt, forrásokat és eszköz ellátást biztosított a költségvetési szervek országos feladatainak ellátásához.

Az SZKFP fő célja 1971 és 75 között a számítástechnikai kultúra alapjainak lerakása, 1980-ig az eszközellátás szélesítése, és további mennyiségi növekedés volt, 1981-től pedig az intenzív fejlesztés, az alkalmazások kerültek előtérbe, a tömeges hozzáférés, és a hozzáférési lehetőségek kiszélesítése. Ez a szakaszolás érvényes a közigazgatási számítástechnika, illetve informatika területére is.”

Minden minisztériumnak és főhatóságnak létre kellett hoznia – miniszterhelyettesek irányításával – a saját számítástechnika-alkalmazási bizottságát (SZAB) a fejlesztési és alkalmazási tervek kidolgozására, valamint az alkalmazások kifejlesztésének irányítására és használatuk ellenőrzésére. Ezzel összhangban kellett kidolgozniuk az ESZR-gépek bevezetésének ütemtervét is.

A SZAB-ok megjelenése, a számítástechnikai bázis intézetek megerősödése felgyorsította a az átfogó számítógépes információrendszerek fejlesztését, különösen az ún. funkcionális tárcák területén (OT, PM, KSH, MŰM stb.), míg az ágazati tárcák esetében a szakterületi számítások gátlását.

1968. Megjelenik az Ügyvitelgépesítési és számítástechnikai [ÉVKÖNYV](#) az OÜF gondozásában. Az Évkönyvet 1970-től két évente megjelenő Számítástechnikai statisztikai [évkönyvek](#) követték.

1969. Az SZKFP végrehajtásának vezényletére létrehozták a Számítástechnikai Tárcaközi Bizottságot (SZTB), amelyben a műszaki fejlesztésekért az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság (OMFB), a gyártásért a Kohó- és Gépipari Minisztérium (KGM), az alkalmazások fejlesztéséért pedig a KSH lett a felelős.

A KSH-ra hárult tehát a *számítástechnikai alkalmazások országos szintű szakmai felügyelete*, a miniszterekre és az országos főhatóságok vezetőire vonatkozó felelősség érintetlenül hagyása mellett, továbbá az SZTB-vel egyetértésben ki kellett dolgoznia a SZAB-ok tevékenységének irányelveit és összehangolni a bizottságok munkáját.

Egyéb feladatai között szerepeltek a következők:

- A pénzügyminiszterrel egyetértésben kidolgozni az államigazgatási munka korszerűsítésének távlati programját.
- Az érdekelt szervek vezetőivel együttműködve – a központi irányítási feladatok megoldása céljából – kidolgozni az államigazgatási és a költségvetési intézményeknél meglévő számítógépes kapacitások hatékony kihasználásának rendjét.
- Megfelelő intézményeket létrehozni a számítástechnika alkalmazásának elterjesztésére, az ESZR műszaki eszközeinek komplex kiszolgálására, valamint az AIR Magyar Tagozatára háruló operatív tevékenységek elvégzésére.
- Megszervezni a tanfolyami szintű számítástechnikai képzést és továbbképzést, gondoskodni a megfelelő dokumentációról.
- Megszervezni a regionális számítógépes bér munka-hálózatot

E célokból adódóan széles intézményrendszert alakított ki, részben KSH keretein belül, részben önálló intézményként. A KSH-n belül létre hozott számítástechnikával foglalkozó

részlegek (OÜF, KSH OSZI, KSH SZAI, KSH Szám: Labor, KSH SZTI) és saját számítóközpontja (KSH SZK). Önálló intézmények: SGAV (később SZÜV), Infelor, Számok, OSZV (utóbbi három együttesen később Számalk), SKV, ÁSZSZ, Softinvest (résztulajdonban),

1969. Az OÜF megszűnik, munkatársai a Számokba, SZTI-be, SZAI-ba kerültek.

1969. A Számítástechnika c. számítástechnikai hírlap elindítása

1971. A Számítástechnikai Központi Fejlesztési Program (1971-1986) kapcsán a Minisztertanács a KSH elnökét (Huszár István 1969-73) bízta meg a számítástechnika alkalmazásának *országos szakmai felügyeletével. (alkalmazás+gép+oktatás+tájékoztató)*

A Kormány 1971. november 28-án 2038/1971. sz. határozatával fogadta el a *Számítástechnikai Központi Fejlesztési Programot (SZKFP)*. A határozat III/3. pontja felelőssé tette a minisztereket és az országos hatáskörű szervek vezetőit az SZKFP-ben foglalt alkalmazási céloknak és követelményeknek ágazatuk területén történő megvalósításáért. A Kormány ugyanennek a határozatnak III/6. pont-jában megbízta a Központi Statisztikai Hivatal elnökét a számítástechnikai alkalmazások országos szintű, szakmai felügyeletével, a miniszterekre és az országos hatáskörű szervek vezetőire vonatkozó felelősség érintetlenül hagyása mellett.

1972. Határozat születik a KSH Területi Igazgatóságainak számítástechnikai fejlesztéséről. Ennek érdekében *területi fejlesztési osztály* alakul, amelynek feladata az alkalmas hazai számítógép kiválasztása és a hálózati kapcsolatok tervezése.

1974. A KSH számítástechnikai tevékenységének bővülése következtében a számítástechnikai-, szervezési-, beruházási tevékenységek koordinálására márciusban kinevezik elnökhelyettesé Pesti Lajost, és főosztályát *Számítástechnika Alkalmazási Főosztálynak* átszervezve Varga Lajos vezette, 1975-től. Később, 1980-tól a ez a főosztály látja el a horizontális és az ágazati koordinációs feladatokat. Néhány munkatársa: Broczkó Péter, Dienes István, Könyves-Tóth Pál, Orendi Zsuzsa, Szabó József, Uszta József. Ez a főosztály vette át 1981-től az akkor megszűnő OSZI fentebb felsorolt feladatait, s emellett felelősségi körébe tartozott:

- a SZAB-ok tevékenységének összehangolása az országos számítástechnikai alkalmazási célok megvalósítása érdekében;
- a számítástechnika-alkalmazás fejlesztési céljainak eléréséhez szükséges pénzügyi feltételek tervezése, valamint a számítástechnikai eszközök beszerzésének és elosztásának országos felügyelete az SZTB-vel egyetértésben;
- a KSH felügyelete alá tartozó számítástechnika intézmények – a Számki, a NOTO OSZV és az AIR Iroda – működésének szakmai irányítása és összehangolása, és végül
- a regionális bér munka-hálózat fejlesztése.
- A számítástechnika-alkalmazás ágazati irányítása az intenzív szakaszban

1974. Az IBM szerződést kötött a KSH-val az embargós korlátok - COCOM-lista - ellenére egy 370-es típusú gép szállítására a nemzetközi statisztika egységessége érdekében (az európai statisztikai hivatalok mindegyike ilyen rendszerrel dolgozott).

- 1975.** A COCOM korlátok miatt késett az IBM 370-155 gép szállítása, ezért közel egy évig a magyar statisztikai feladatok feldolgozása az IBM bécsi központjában történt. Ezt követően a gépet leszállították.
- 1979.** Létrejött az ország legnagyobb, TPA 1140-re alapozott számítógépes hálózati rendszere a KSH központi és az összes területi – megyei, járási, budapesti – szervei között.
- 1980.** A számítástechnikai elnökhelyettes irányítása alatt létrejött a *Statisztikai Rendszerfejlesztési és Koordinációs Főosztály* (SRKF) [Ormai László](#) vezetésével, amely alá a *KSH Számítóközpont* is tartozott. E főosztály fontos feladata volt a jobb kommunikáció megteremtése a statisztikusok és számítástechnikusok között.
- 1982(?) SZAFÁ** (*Szoftverfejlesztési Alap*) létrehozása a KSH felügyelete alatt, alkalmazási szoftverek fejlesztésének finanszírozására, később ilyen szoftverek beszerzésére. Az Alap koncepciójának kidolgozója Orendi Zsuzsa vezetésével a Számítástechnika Alkalmazási Főosztály volt.
- 1984-től** a KSH felügyelte az úgynevezett *információs (vagy adatvédelmi) törvény* előkészítését, és széleskörű szakmai és tudományos bázis megszervezésével elősegítette a törvénytervezet kidolgozását. A törvény kidolgozását a Számítástechnika Alkalmazási Főosztály szervezte. A törvénytervezet ötlete a '80-as évtized kezdetére nyúlik vissza. Ennek első dokumentuma a [Vámos Tibor](#) által a KSH elnökének írt [levél](#), amelyben az előterjesztő javasolja informatikai törvény megalkotását.
- 1985.** A Fényes Elek-díj megalapítása, amely a statisztika továbbfejlesztésében, a *számítástechnika* statisztikai alkalmazásában, valamint az e tudományterületek művelése és hatékony gyakorlati alkalmazása terén elért kimagasló eredmények, továbbá a több évtizeden át végzett kimagasló munka, illetve a kiemelkedő életmű elismerésére szolgált.
- 1990.** (Talán az 1990. év végével) megszűnt a Számítástechnika Alkalmazási Főosztály, az „adatvédelmi” törvény kidolgozása a KSH-tól átkerült az Igazságügyi Minisztériumba.
- 1992.** október 27-i ülésnapján az Országgyűlés elfogadta a 1992: LXIII. törvényt a személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról.
- 1993.** A rendszerváltás eredményeként megszűnt a vállalatok állami irányítása. Az 1993. évi XLVI. törvény a statisztikáról megszüntette a KSH elnökének országos szakmai felügyeletét a számítástechnikai alkalmazások felett. A számítástechnika koordinálása átkerült a Miniszterelnöki Hivatalba.

Források:

[Adatvédelmi törvény](#)

[A Központi Statisztikai Hivatal \(1867-2002\)](#)

[A Központi Statisztikai Hivatal és a Számítástechnika \(Pintér László\)](#)

[Beszélgetés Ormai Lászlóval](#)

[Dörnyei József: A számítástudomány „mértani helye”](#)

[G. Balog Judit: Az ügyvitelgépesítés és a lyukkárty-rendszerű gépi adatfeldolgozás néhány alkalmazásáról. Levéltári Szemle. 18. \(1968\)](#)

[Gyarmati Péter: A magyar számítástechnika hőskoráról.](#)

[Gyarmati Péter korrekciós megjegyzései e-mailben](#)

[Havass Miklós: A SZÁMALK és elődei](#)

[Hiteles helyek](#)

[Holka László: KSH területi szervek](#)

[iTA Adatlap \(Központi Statisztikai Hivatal\)](#)

[iTA Adatlap \(KSH SZAI\)](#)

[iTA Adatlap \(KSH SZK\)](#)

[iTA Adatlap \(KSH Számítástechnikai Laboratórium\)](#)

[iTA Adatlap \(OÜF\)](#)

[Kertészné Gérecz Eszter: Emlékek a KSH Ural-2 számítóközpontjáról](#)

[KSH Történelmi kronológia](#)

[Ormai László előadása a gépi adatfeldolgozásról](#)

[Ormai László portré](#)

[Pesti Lajos: A KSH szerepe a számítástechnika irányításában](#)

[Pesti Lajos: Visszaemlékezés](#)

[Raffai Mária: A hazai számítástechnika története](#)

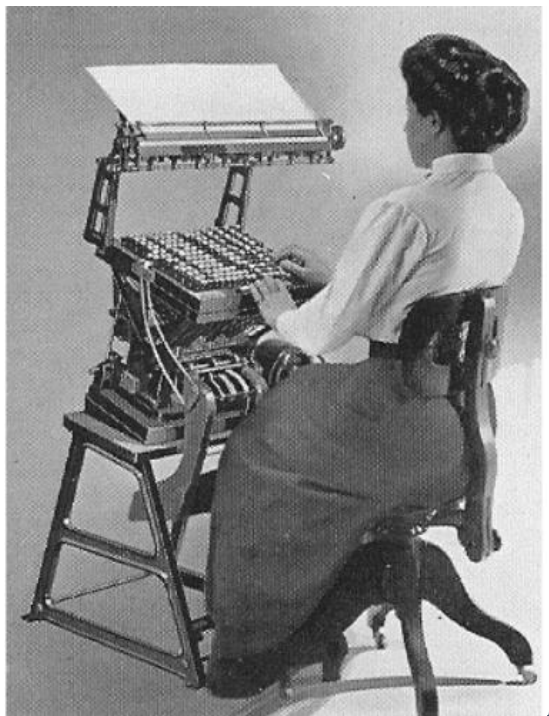
[Számítástechnikai statisztikai évkönyvek](#)

[Varga Lajos: Jegyző](#)

Kiegészítések:

Pásztor Egon a KSH számítóközpont mérnöke volt. Angliába disszidált, s ott is halt meg. Fia Pásztor Egon neves kutató lett az MIT-n, Amerikában, ahol [számítógépes zeneszerzéssel](#) foglalkozik (Hyperscore).

James Powers lyukasztógép 1930

KSH OSZI

Országos Számítástechnika Alkalmazási Iroda

KSH külső intézménye

Absztrakt:

Az SZKFP munkamegosztása alapján a KSH elnökére háruló feladatok ellátására a KSH elnöke 1972. augusztus 23-án 5/1972. sz. határozatával *Országos Számítástechnika Alkalmazási Irodát* (KSH OSZI) létesített. Ezen Iroda feladata a számítástechnikai alkalmazások országos szintű, elvi irányítása és koordinálása, az alkalmazási fejlesztés távlati, országos szintű tervezése és ez irányú irányelveinek kidolgozása volt, továbbá számítástechnikai alkalmazások fejlesztésének finanszírozása. Az Iroda képezte az AIR munkaszervezetét. Az OSZI 1981-ben megszűnt, beolvadt a KSH-ba.

Kronológia:

1972. Az OSZI megalapítása az alábbiak szerint:

A Kormány 1971. november 28-án 2038/1971. sz. határozatával fogadta el a *Számítástechnikai Központi Fejlesztési Programot (SZKFP)*. A határozat III/3. pontja felelőssé tette a minisztereket és az országos hatáskörű szervek vezetőit az SZKFP-ben foglalt alkalmazási céloknak és követelményeknek ágazatuk területén történő megvalósításáért. A Kormány ugyanennek a határozatnak III/6. pont-jában megbízta a Központi Statisztikai Hivatal elnökét a számítástechnikai alkalmazások országos szintű, szakmai felügyeletével, a miniszterekre és az országos hatáskörű szervek vezetőire vonatkozó felelősség érintetlenül hagyása mellett.

Az előző határozat alapján a KSH elnökére háruló feladatok ellátására a KSH elnöke 1972. augusztus 23-án 5/1972. sz. határozatával *Országos Számítástechnika Alkalmazási Irodát* (továbbiakban: Iroda) létesített. Ezen Iroda feladata a számítástechnikai alkalmazások országos szintű, elvi irányítása és koordinálása, az alkalmazási fejlesztés távlati, országos szintű tervezése és ez irányú irányelveinek kidolgozása volt, továbbá számítástechnikai alkalmazások fejlesztésének finanszírozása.

Az Iroda irányítását és felügyeletét a KSH Számítástechnikai Főosztályának vezetője látta el. Az Irodát igazgató vezette. Az OSZI-t a KSH Országos Számítástechnikai Irodájából (amely elődje az OÜF volt) hozták létre.

Az Országos Számítástechnika-alkalmazási Iroda (OSZI), feladatai:

- a számítástechnikai alkalmazások országos szintű elvi irányítása és koordinálása;
- az alkalmazás-fejlesztés távlati, országos szintű tervezése (beleértve a kutatás-fejlesztést is), és ehhez irányelvek kidolgozása;
- a KSH elnökének felügyelete alá tartozó számítástechnika-alkalmazási szerveknél dolgozó alkalmazottak tanfolyami képzésének és tájékoztatásának megszervezése;

- regionális számítógépes bér munka-hálózat létrehozása;
- az Államigazgatási Számítógépes Szolgálat létrehozásának irányítása és felügyelete;
- az AIR Iroda munkájának szakmai irányítása.

Az OSZI keretében működött az *AIR Titkárság*. Az AIR (Automatizált Irányítási Rendszer) együttműködés a szocialista országok módszertani és fejlesztési együttműködése alkalmazási programrendszerek fejlesztésére, amely az AIR Munkacsoport és annak bizottságai keretében folyt. Az AIR keretében kifejlesztett programok nemzetközi approbálásra kerültek és Magyarországon az OSAK-ban kerültek nyilvántartásra.

1974. A Kormányközi Bizottság határozatot hozott és szabályzatot hagyott jóvá az alkalmazási programcsomagok rendjéről és közös software alap létrehozásáról. Az ügyrendi előírások részét képezte az a szabályzat is, amely a programcsomagok megkívánt dokumentálási követelményeit és formáit szabvány jelleggel írta elő.

A közös alkalmazási szoftveralap az Egységes Koordinációs Terv keretében kidolgozott programok, programcsomagok együttese, és az egyes országok nemzeti program-archívumai útján férhetők hozzá. Az Országos Számító-géptechnikai Vállalatnál is létrejött az ún. OSAK: az *Országos Software Archívum és Követőszolgálat*, amely egy Software Szolgáltató Irodából, a Programkönyvtár és Információs osztályból, az Alapsoftware osztályból és az Alkalmazási Software osztályból áll.

Az AIR Munkacsoport tevékenységét működésének első öt esztendejében egyfelől a fenti módszertani eredményekkel és rendszerterv elemek kidolgozásával, másfelől az Egységes Koordinációs Terv keretében létrehozott, nemzetközi approbáción átesett programcsomagokkal, programrendszerekkel jellemezhetjük.

Egyre inkább kialakult azonban az a nézet, hogy a metodikák — részben még koncepcionálisan is — felülvizsgálatra szorulnak. Mégis a létrejött módszertani anyagok hasznos zsinórmértékül szolgálhattak a hazai számítógépes fejlesztésekhez. Ugyanis nem egy számítógépes fejlesztési tevékenységre még a módszertani bizonytalanság vagy igénytelenség volt jellemző. Az Országos Számítástechika-alkalmazási Irodában működő *AIR Titkárság* e dokumentumokat módszertani ajánlasként, a minősítésük adta keretek között megküldte a minisztériumok és országos hatáskörű szervek *Számítástechikai Alkalmazási Bizottságainak*, és az érdekelt kutató, szervező intézményeknek. Elsősorban azonban az Országos Számítógéptechnika Vállalatnál állnak rendelkezésre e módszertani ajánlások, hogy a Vállalat az ESZR gépeket, használó hazai alkalmazókat közvetlenül is segíthesse számítógépes irányítási és információs rendszerük kiépítésében.

1981. Az OSZI beolvadt a KSH Számítástechikai Főosztályába.

Igazgató: [Németh Lóránt](#) 1972-1981

Ismertebb munkatársak: [Pongrácz Tibor](#) igazgatóhelyettes, 1973-1977

[Orendi Zsuzsa](#), Kutatási Módszertani osztályvezető, 1973-1981

Bányai Ervin, Air irodavezető

Eszes István

[Jarabek Lajos](#), szoftverfejlesztések finanszírozása

[Kis Ádám](#), AIR iroda
[Kovács Attila](#)
Orbán Miklós
[Peller Róbert](#)
Perjés Sándor
Szabó Iván
Szini István
Uszta József, Air iroda

Székhely: Budapest II., Mártírok útja 75.
Budapest, XII. Bolyai u. 10

Források:

[iTA Adatlap \(KSH OSZI\)](#)

[Németh Lóránt—Pongrácz Automatizált Irányítási Rendszer, 1976 \(11. évfolyam, 2-3. szám\)](#)

[Pesti Lajos interjú 2009-ben](#)

Kiegészítések:

Bolyai utca

MULTILOGIC

Multilogic Kft.

KSH „unoka” intézménye

Absztrakt:

A *MULTILOGIC Korlátolt Felelősségű Társaság*ot a Számalk és az [SZKI](#) alapította meg, vegyes vállalként. A cég alaptevékenysége mesterséges intelligencia alapszoftverek fejlesztése és kereskedelme volt, ezek közül a legfontosabbak a CS-PROLOG (Communicating Sequential PROLOG) interpreter és compiler egy- és sokprocesszoros gépekre, valamint az ALL-EX PLUS keret alapú szakértői keretrendszer, amelyet az ALL Kutató-fejlesztő Kiszövetkezettel közösen fejlesztettek ki. Alapszoftvereik 15 országban kerültek forgalomba.

1988. (1986?) A *MULTILOGIC Korlátolt Felelősségű Társaság*ot megalapította az SZKI és a Számalk. A cég alaptevékenysége mesterséges intelligencia alapszoftverek fejlesztése és kereskedelme volt, ezek közül a legfontosabbak a [CS-PROLOG](#) (Communicating Sequential PROLOG) interpreter és compiler egy- és sokprocesszoros gépekre, amely rendszer alap gondolata korábban az SZKI-ban fejlődött ki, valamint az ALL-EX PLUS keret alapú szakértői keretrendszer, amelyet az ALL Kutató-fejlesztő Kiszövetkezettel közösen fejlesztettek. Alapszoftvereik 15 országban kerültek forgalomba.

A cég vezetője: Futó Iván volt.

1989. Az ALL-EX szakértői keretrendszert a *figyelő*-ben hirdeti a Számalkból kivált All Kutató-fejlesztő Kiszövetkezet (Gergely Tamás vezetésével).

ALL-EX keretrendszer, anal.	80 000 Ft
Magyarul beszélő nyelv	10 000 Ft
Interaktív kezelő	10 000 Ft
CS-PROLOG interpreter	15 000 Ft
C. interpreter	7 000 Ft

CS-PROLOG, mesterséges intelligenciarendszer
 — magas szintű problémamegoldáshoz
 — szimulációs modellalkotáshoz
 Fejlesztő és forgalmazó:
 ALL Kutató-fejlesztő Kiszövetkezet
MULTILOGIC
 Számítástechnikai Kft.
 Budapest, Csalogány u. 30—32, 1015
 Telefon: 158-090/279

1992. A Fővárosi Bíróság fizetéseképtelenség miatt felszámolást indított a *MULTILOGIC Számítástechnikai Kft.* (1015 Budapest, Csalogány u. 30—33.) ellen. Munkatársai a Számalkon keresztül az ALL kiszövetkezetbe kerültek

1994-ben, megalakult a magánszemélyek által alapított ML Tanácsadó és Informatikai Kft. A Kft. az időközben megszűnt Multilogic Kft. munkatársaiból állt és folytatta annak szakmai tevékenységét

2003 júniusától az ML Tanácsadó és Informatikai Kft. cég ismét felvette a Multilogic Tanácsadó és Informatikai Kft. nevet). Székhelye: Frankel Leó u. 45. Létszámuk kb. 20 fő.

Vezetői: Strausz György ügyvezető igazgató

[Futó Iván](#) ügyvezető igazgató 1988-1992, partner 2016-tól
 Flórencz Mária ügyvezető igazgató, irodavezető
 Nagybán Ágoston üzletágvezető

Szőke Ákos üzletágvezető
Kőrösi Gábor vezető tanácsadó
Domán András fejlesztő

Termékeik: PAMÍR

NORMA

EMERALD

EMILY

Források:

[A Számalk és elődei](#)

[Futó Iván előadása a Multilogic cégről, szakértői rendszerekről.](#)

[Hiteles helyek \(129-132. old.\)](#)

[iTA Adatlap \(CS-Prolog rendszer\)](#)

[iTA Adatlap \(Multilogic Számítástechnikai Kft.\)](#)

[Multilogic honlap](#)

OBS

Open Business School

KSH „unoka” intézménye

Absztrakt:

Az *Open Business Schoolt* (OBS) a Számalk, az Omegaglen angol cég, és a Számalk néhány munkatársa alapította. A kft a távtanulás alapú, franchise típusú, posztgraduális menedzserképzés magyarországi bevezetését tűzte ki célul, vagyis átvette angol egyetemek, intézmények távtanulási tananyagait, ehhez itthon angol nyelvű konzultációs támogatást szervezett, a vizsgát a külföldi partner végezte és a tanulmányok végén a külföldi partner diplomáját lehetett megszerezni. Az OBS volt az első ilyen jellegű oktatási franchise intézmény Magyarországon.

Kronológia:

- 1988** február 1. A Számalk megalapította a Távoktatási Központot (SzTtK), Kovács Győző kezdeményezésére, [Tömpe Zoltán](#) vezetésével. Ez volt az első távtanulási technológián alapuló magyar menedzser iskola.
- 1989** augusztus 18-án megalakult az SzTtK-ból a Számalk Nyílt Gazdasági Iskola Kft. (Open Business School). Alapítói a Számalk, az angol Omegaglen Limited (képviselője Iglér György), és Számalk Távtanulási Központ munkatársai (Bakos Tamás, Huszár András, Jobbágy Tibor, Kovács Győző, Tóth Tibor, Tömpe Zoltán).
- 1989** októberben elindult a CIB program. A londoni *The Chartered Institute of Bankers* (CIB) tananyagai alapján két év alatt angol posztgraduális bankárdiplomát lehetett szerezni. A programot az OBS a Nemzetközi Bankárképző Központtal együttműködésben indította el. 1993-ig, több mint 100 magyar bankár szerzett angol diplomát a program keretein belül.
- 1990** márciusban indult a DMS program. A külföldi partner a *Buckinghamshire College of Higher Education* angol egyetem volt. (Későbbi névváltoztatás után *Buckinghamshire Chilterns University College*.) A távtanulási anyagot a *Wolsey Hall Oxford* készítette. A sikeres hallgatók két év után az angol egyetem *Diploma in Management Studies* (DMS) diplomáját szerezték meg. Ez a program hiánypótló, ezért nagyon sikeres volt. Évente két csoport indult, februárban és szeptemberben. A 90-es évek közepén már évi 200 hallgatóval indult a program. Az évben az angol Omegaglen kivált az OBS-ből, üzletrészét a Számalk vette át.
- 1991** februárban a Számalk OBS bejelentette az első MBA program indulását Magyarországon. A diplomát a partneregyetem, a *Buckinghamshire College of Higher Education* adta. Az OBS oktatási igazgatója Bácskai Tamás volt, aki korábban a Magyar Nemzeti Bank ügyvezető

igazgatója, majd hosszú ideig elnöki tanácsadója, tanszékvezető egyetemi tanár volt. Bácskai professzor hírneve sok diákot vonzott.

Az OBS együttműködésben a Nemzetközi Bankárképző Központtal elindította középfokú, ügyintézői szintű pénzügyi tanfolyamát. Ez volt a FEBI (Felsőfokú Bankszakmai Ügyintéző Tanfolyam). A Nemzetközi Bankárképző Központ a tananyag kidolgozásával és a vizsgáztatással, az OBS a program marketingjével, adminisztrációjával és felkészítő konzultációk szervezésével foglalkozott. A végzett diákok a Bankárképző oklevelét kapták.

1992. Az OBS kapcsolatba került és együttműködési szerződést írt alá világ legnagyobb távtanulási iskolájával, ez az *International Correspondence Schools* (ICS). Az amerikai intézmény szakképesítő távtanulási csomagok értékesítésével foglalkozott. Az amerikai csomagokat magyar nyelvre fordítottuk és adaptáltunk a magyar viszonyokhoz. 1993-94-ben ez a program volt a legeredményesebb az OBS tevékenységei között. Az ICS Programiroda igazgatója Dr. Várhelyi András volt.

1993. Sor került az első diploma átadó ünnepségre Angliában, melynek során 40 magyar menedzser vette át DMS diplomáját.

A Nemzetközi Bankárképző Központ átvette a CIB programot (a Londoni Chartered Institute of Bankers posztgraduális bankártovábbképző programját).

Ebben az évben indította el az OBS a rövid, 2-3 napos menedzsment tréning programjait együttműködve az angol *Tack Training International* céggel. A Tack tréning anyagok magyar adaptációit ajánlottuk.

1994. Az Európai Unió Phare irodája pályázatot írt ki oktatási program megtervezésére és lebonyolítására magyar állami nagyvállalatok elnökei számára. A mintegy 20 pályázó között ott volt a magyar menedzserképzési piac szinte összes jelentős képviselője. (IMC, OKTÁV, Concordia, Coopinform stb.) A pályázatot a Számalk OBS nyerte meg. 1994 november és 1995 február között 500 igazgatósági elnök és felügyelőbizottsági elnök vett részt egy hetes továbbképzésen. A résztvevők az ÁVÜ (Állami Vagyonügynökség) és ÁVRT (Állami Vagyonkezelő Részvénytársaság) rész-, vagy teljes tulajdonában lévő jelentős magyar vállalatok elnökei voltak. A program 2500 ember nap képzési szolgáltatást nyújtott.

1995. Az OBS egy újabb Phare menedzserképzési pályázatot nyert meg, ezúttal együttműködésben a német Management Akademie München (MAM) intézettel. Az oktatási program a privatizált, vagy privatizáció alatt/előtt álló, magyartöbbségű vállalatok középvezetőit célozta meg. 1995-97 között több mint 500 középvezető számára 20 napos oktatási programot, összesen több mint 11 ezer ember nap oktatási szolgáltatást nyújtott. Ez volt az addigi legnagyobb oktatási projekt Magyarországon.

Ebben az évben a Számalk Rt. átvette az OBS-től az amerikai ICS oktatási programok. A Számalk OBS oktatási igazgatója Matern Margit.

1996. Számalk OBS Board of Alumni néven létrehozta tanácsadó testületét. Ebben az OBS iránt leginkább elkötelezett MBA programon végzett hallgatók, élvonalbeli magyar cégek legfelső vezetői vettek részt. Ez a testület az OBS stratégiai döntéseihez adott tanácsokat.

Alumni Klub. Az OBS a végzett DMS és MBA hallgatók számára szervezett klubot. Egy-egy alkalommal 30-40 fő vett részt ezeken az összejöveteleken. A találkozókön többnyire valamelyik volt hallgató tartott előadást és vezetett vitát valamely aktuális gazdasági témában. Néhányszor a volt diákok üzemlátogatásra hívták a csoportot. (Stollwerck, Videoton, Dreher Sörgyárak, Budapesti Repülőgépgyár stb.)

Rövid tréning programok üzletág. A Phare Középvezetői program során az OBS több mint 40 céggel került közvetlen kapcsolatba. Kialakult egy jó tananyag, egy kitűnő módszertan és felhalmozódott jelentős oktatási tapasztalat. A Tack típusprogramjai mellett az OBS rutinos tréneri önállóan is képesek lettek testreszabott tréning programokat összeállítani a megrendelő cégek számára. Különösebb erőfeszítések nélkül, szinte észrevétlenül kialakult egy új üzletág, amely sikeresebb lett a Tack programnál. Az üzletág vezetője Dr. Komor Levente.

A Nemzetközi Bankárképző Központ átvette a FEBI képzéseket. Ezzel az OBS-ben megszűnt a bankszakmai képzés.

1997. A *Univeristy of California Los Angeles* (UCLA) a világ első 5 egyeteme közé tartozik. Az egyetem business school-ja az *Anderson Graduate School of Management at UCLA* minden évben két *Globals Partner Forum* rendezvényt szervezett a világ különböző tájain, amely az egyetem volt hallgatóinak és tanárainak rendszeres találkozója a fogadó ország gazdasági vezetőivel. Az UCLA Anderson School kelet-európai kapcsolatot, de a magyar egyetemek helyett egy magyar magán business school partnert keresett. Budapesten járt az Anderson School nemzetközi kapcsolatok igazgatója és megállapodás született a konferenciáról, melynek címe: „Odds, Competition, Prospects - The Central-East European Region 8 Years After the Political Changes”. A konferenciát a UCLA finanszírozta, az OBS szervezte. A konferenciára 1998 októberében került sor 5 szekcióban jelentős magyar és amerikai előadók részvételével.

1998. 15 amerikai MBA hallgató és 5 kísérő tanár érkezett az OBS-be. A *Claremont University, Peter F. Drucker Graduate School of Business* MBA programjának hallgatói egyhetes tanulmányútra érkeztek Magyarországra a Számalk OBS-hez. Az OBS előadásokat és üzemlátogatásokat szervezett részükre.

2000. Elindult a Brunel MBA program. A Brunel University Anglia első számú műszaki egyeteme. Ez a program elsősorban a mérnöki diplomával rendelkező gazdasági vezetőket célozta meg. A korábbi Buckinghamshire MBA programot kifuttattuk és helyette a lényegesen magasabban jegyzett Brunel MBA programot ajánlottuk a korábbiakhoz hasonló sikerrel.

- 2001.** Az év során az OBS jelentős informatikai fejlesztést hajtott végre, bevezetésre került és a következő években fokozatosan fejlődött oktatást segítő internetes szolgáltatási rendszer. A hallgatók az interneten keresztül is követhették az előadásokat. Abban az időben ez volt az egyik legfejlettebb internetes oktatási szolgáltatási rendszer.
- 2003.** Az elmúlt 10 évben, 1993-tól, fokozatosan teljesen megváltozott a menedzserképzési piac. A diákok zöme ekkor már viszonylag kevés szakmai tapasztalattal rendelkező huszonéves fiatal volt. A piac lényegesen árérzékenyebb lett. A cégek nem szívesen iskolázták be a fiatalokat többéves oktatásra. Az érdeklődés visszaesése az összes menedzserképzési programot érintette. Az 1990-es évek nagy menedzserképzési konjunktúrája lehanyatlott, és a 2000-es években alacsonyabb szinten stabilizálódott.
- 2003** októberében elindult a *Univeristy of Sunderland* angolnyelvű részidejű *Bachelor of Arts Business Studies* (BABS) program. Ez érettségi utáni alapidiploma program volt. Szükséges volt egy nulladik év, nyelvi előkészítő modul beiktatása is. 2004-ben nagy ugrás, négyszeres létszámnövekedés következett be ebben a programban.
- 2004.** A Számalk OBS létrejöttének 15. évfordulója alkalmából tudományos konferenciára került sor. Az előadók döntően az OBS tanárok és a végzett hallgatók közül kerültek ki.
- 2004** végén az OBS 24 millió forintos MÁV tréning tendert nyert 2005-ös teljesítésre. A szerződést 2005-ben meghosszabbították 2006-ra.
- 2005** novemberben elindult az utolsó, kifutó végzős Buckinghamshire MBA évfolyam 42 fővel. 16 sikeres év után 2006-ban lezárult a kapcsolat a Buckinghamshire Egyetemmel.
- 2006** március 31-én Tömpe Zoltán ügyvezető igazgató közös megegyezéssel távozott, az új ügyvezető igazgató Rohonczy Edit lett. A Számalk Open Business School részvényeinek 100%-át megvásárolta a Számalk Oktatási Rt.
- 2007.** Az OBS tevékenységét beolvasztották a Számalk képzési profiljába.

Források:

[A SZÁMALK és elődei](#)

Havass Miklós emlékei

[iTA Adatlap \(OBS\)](#)

OBS archív anyagok

[Tömpe Zoltán: Számalk OBS.](#)

Kiegészítések:

Tömpe Zoltán

Országos Számítógéptechnikai Vállalat

KSH külső intézménye

Absztrakt:

Az Országos Számítógéptechnikai Vállalatot (OSZV) a KSH alapította. A vállalat megalapításának oka az volt, hogy – nemzetközi megállapodások alapján – az ESZR programban (később az MSZR programban is) gyártott gépek kereskedelmét, installálását, műszaki kiszolgálását, betanítását nem a gyártó vállalatok végezték, hanem az e célból létrehozott nemzeti szervezetek, az un. NOTO-k. Bár a vállalatot kötött feladattal hozták létre, kereskedelmi vállalkozás volt, munkájuk tette lehetővé, hogy Magyarországon tömeges méretekben alakuljanak szocialista gyártmányú gépeken alapuló számítóközpontok. E tevékenységük idővel kiterjedt a szocialista gépek hiányosságai pótlására nyugati importból származó (gyakran használt) gépek, perifériák beszerzésére is. Az OSZV tevékenysége kiterjedt az AIR-ban létrehozott programok nyilvántartására, kezelésére is (OSAK).

Kronológia:

1973. április 30. Az Országos Számítógéptechnikai Vállalat megalapítása. A Vállalatot a KSH alapította, és felügyelte. A vállalat megalapításának oka az volt, hogy – a nemzetközi megállapodások alapján – az ESZR programban (később az MSZR programban is) gyártott gépek kereskedelmét, installálását, műszaki kiszolgálását, betanítását nem a gyártó vállalatok végezték, hanem az e célból létrehozott nemzeti szervezetek, az un. NOTO-k. Így az OSZV teljes neve: NOTO-OSZV. (Oroszul: НАЦИОНАЛЬНАЯ ОРГАНИЗАЦИЯ ТЕХНИЧЕСКОГО ОБСЛУЖИВАНИЕ). Az OSZV működése alatt mintegy 150 géptermet készített fel és látott el ESZR gépekkel (R20, R30, R22, R35, R40, R45, R50, R55), melyekhez teljes körű szolgáltatást nyújtott (gépterem kialakítása, műszaki tanácsadás, szerviz, üzembehelyezés, kiszolgálás).

A gépek tartozéka volt a szoftver is (elsősorban operációs rendszer). Ennek kezelésére szoftver osztály jött létre, amelyet kezdetben [Vidor Tamás](#) vezetett. A számítógép mellé szállított szoftverek azonban nem voltak elég megbízhatóak, ezért idővel engedélyt szereztek arra, hogy nyugati szoftvereket is vásároljanak.

1973. Az első [R 20](#)-as ESZR gépek telepítését (KFKI, SZÜV, OVK) még a SZÜV végezte, ahonnan a szerviz gárda 1975-ben átkerült az OSZV-hez.

1974. A Kormányközi Bizottság 1974-ben határozatot hozott és szabályzatot hagyott jóvá az alkalmazási programcsomagok rendjéről és közös software alap létrehozásáról. Az ügyrendi előírások részét képezte az a szabályzat is, amely a programcsomagok megkívánt dokumentálási követelményeit és formáit szabvány jelleggel írta elő.

A közös alkalmazási szoftver-alap az Egységes Koordinációs Terv keretében kidolgozott programok, programcsomagok együttese, és az egyes országok nemzeti programarchívumai

útján voltak hozzáférhetőek. Magyarországon az Országos Számítógéptechnikai Vállalatnál jött létre az ún.: *Országos Software Archivum és Követőszolgálat (OSAK)*, amely egy Software Szolgáltató Irodából, a Programkönyvtár és Információs osztályból, az Alapsoftware osztályból és az Alkalmazási Software osztályból állt.

Ezt az önálló főosztályt Vidor Tamás után, Mihailov Nikifor vezette. Kulcs ember volt Blitzer Éva. Az OSAK 1990-ben, az ESZR import megszűnésével veszítette el létjogosultságát.

1975. január 1-én főhatósági rendelkezés folytán a SZÜV Számítástechnikai műszaki szolgáltatási tevékenysége, a Dékán Pál vezette szervezet teljes létszámával (kb. 110 fő) áthelyezésre került. 1975. február 15-től az OSZV szerviz szolgáltatási tevékenységét a Szerviz- illetve 1978-tól a Műszaki Vevőszolgálati Főosztály végezte [Dékán Pál](#) vezetésével, több, mint 150 munkatárssal (5 osztállyal). Ugyancsak átkerült a SZÜV-ből [Pintér László](#), aki igazgatóhelyettesként a cég vezetését erősítette.

1975. Üzembe állt a telefongyári gépteremben (Gizella u.) az [R30](#)-as számítógépük.

1976-ban bővült a géppark egy R22 konfigurációval.

1977. (?) Az első MSZR gép telepítése. Szervizüket a SZÜV Kisgépes Szerviz Osztályának áttelepült mintegy 20 fős csapat végezte.

A NOTO OSZV tevékenységét kimerítően leírja a 40. évfordulóra készített, forrásjegyzékben is idézett „NOTO-OSZV” tanulmány.

A NOTO-OSZV keretei között indult el, a Surányi Gyula által vezetett Telelux fénytábla projekt, amely eredménye több sportpályákon alkalmazható eredményjelző tábla elkészítése lett.

1980. A vállalat beköltözik az új, Vahot utcai székházba.

1980. május 25-én bemutatják az SZM-4 számítógépet a BNV-n. A felhasználók közül az elsők között volt a MÁV Záhonyi központ és a Borsodi Szénbányák.

1981. Üzembe áll egy R55, mellette még egy R22 is.

1982. január 1. Az OSZV önálló vállalként megszűnt és személyi állományával, eszközeivel, tevékenységével együtt beolvadt az újonnan létrehozott Számalkba, annak elég nagy függetlenséggel rendelkező Irodájaként.

A vállalat fő telephelyei:

1973-1975 Népstadion út 61.

1975-1980 Bartók Béla út 104.

1980-1982 Vahot utca 6.

Felső vezetők:

[Bálint Róbert](#) igazgató: 1973-1980(?)

[Nyíry Géza](#) igazgató: 1980(?)-1981

[Juhász János](#) igazgató: 1981-1982

Meghatározó egyéniségek, kulcsszemélyek:

[Pintér László](#), 1975-1979, igazgatóhelyettes

Simon Zoltán, kereskedelmi főosztály

Koltai Frigyes, kereskedelmi főosztályvezető helyettes

Surányi Gyula, műszaki főosztályvezető

Reich Gábor, műszaki főosztályvezető

Petrás István, műszaki osztályvezető

Csabafi Károly, műszaki osztályvezető helyettes

[Vidor Tamás](#), szoftver osztály (OSAK vezető)

Székely Mihály, alapszoftver iroda

Fóti Gábor, szoftver alkalmazási iroda

Mihajlov Nikifor, OSAK vezető

Blitzer Éva, OSAK

Bódi József, fővállalkozási osztályvezető

Zimányi György, kereskedelmi osztály

Karvázy Gyula, kereskedelmi főosztályvezető

Nándori Kálmán, kereskedelmi főosztályvezető

Kerekes Ferenc, létesítmény főmérnökség vezető

[Dékán Pál](#), Szerviz-, Műszaki Vevőszolgálati főosztályvezető, 1975-1982

Réh János, telepítés tervezési irodavezető

Braumüller József, szerviz osztályvezető

Ficza Sándor, installáció vezető

Barna Pál, alkatrész-gazdálkodási osztály

[Szentiványi Imre](#), számítóközpontvezető 1973-1978

Selényi Endréné, számítóközpontvezető 1979-1982

Szabó István, hardver iroda

Kutas János, együttműködési iroda

Meschán Ferenc, NOTO összekötő

Ambrus Zoltán (?)

Angyal Zoltán

Balogh László

Bánó György, SZM gépek

Bereczky Keve

Gyorgyovich Egon

Ila László

[Kis Ádám](#)

Lénárt András

Lovas Péter

Lovák István

Molnár László

Molnár Péter

Orosz György

Szilágyi Attila
Sztójanov Rjumen, SZM gépek
[Tolnai János](#)
Zoltán Attila

Számítástechnikai alkalmazottak száma

1973-ban: 10 fő

1981-ben: 500 fő

A NOTO OSZV története, élete, munkatársai jól dokumentáltan megtalálhatók az alábbi Forrásmunkákban.

Források:

[A SZÁMALK és elődei](#)

[Együttműködés alulnézetből](#)

[ESZR 50 Megemlékezés](#)

[ESZR '50 after party](#)

[iTA Adatlap \(OSZV\)](#)

[Lakos Frigyes: Szervezési technika a BNV-n. 1970](#)

[Tolnai János: NOTO - OSZV](#)

[NOTO-OSZV iTF rendezvény 2014. február 12.](#)

[Kutas János: OSZV története](#)

[Zoltán Attila: NOTO-OSZV '40](#)

Kiegészítések:

Karvázy Gyula

Bartók Béla u.

Vahot utca

Statisztikai Gépi Adatfeldolgozó Vállalat

KSH külső intézménye

Absztrakt:

Az 1951-ben alakult KSH Gazdasági Adatfeldolgozó Osztály (GAO) a feladatok növekedésével először a hivatalon belül irodává alakult: Statisztikai Gépi Adatfeldolgozási Iroda (SGAGI), majd kilépve a KSH kebeléből, önálló vállalat lett: *Statisztikai Gépi Adatfeldolgozó Vállalat (SGAV)* néven. Feladatuk országos statisztikák készítése volt, ők végezték az 1960-as évi népszámlálás gépi feldolgozását. A SGAV 1964 végén átalakult SZÜV-vé, így országos adatfeldolgozás-ellátó vállalattá vált, támogatva a KSH feladatát, országos szinten minél több vállalat rendelkezésére álljon gépesített adatfeldolgozási lehetőség, megbízás formájában.

Kronológia:

1953. A Statisztikai Gépi Adatfeldolgozó Vállalat alapítása Az 1951-ben alakult KSH Gazdasági Adatfeldolgozó Osztály (GAO)-ból, előbb SGAGI-vá, majd SGAV-vá vált. Székhely: 1085 Budapest, Ludovika tér 2.

1959-ben a vállalat kétfelé vált: egy része megmaradt statisztikai és adatfeldolgozási feladatok elvégzésére a KSH keretei között, a másik részéből jött létre a KÖGAV.

1964-ben a SGAV országos ellátó vállalattá alakult át, SZÜV néven

A SGAV tevékenysége, legfőbb céljai, területe:

Országos statisztikák készítése, illetve az 1960-as évi népszámlálást is ők végezték.

Felső vezetői:

Szikora Mihály, igazgató

Meghatározó egyéniségek, kulcsszemélyek:

Gajári Ödön,

Gulyás László,

Haraszi Ferenc,

Horváth István,

Jeziarski Mihály,

[Koltai Tamás](#),

[Kondricz József](#)

Kürti János,

Lukács József,
[Pintér László](#), 1959-1965
Sulyok Imre,
Tarján György,
Ott Mihály,
Zrinszky Oszkár,

Bull Gamma3-as gépet használtak a statisztikai adatok kezelésére

Források:

[iTA Adatlap \(SGAV\)](#)

Statisztikai Kiadó Vállalat

KSH külső intézménye

Absztrakt:

A statisztikai adatok, kiadványok publikálására a KSH megalapította a *Statisztikai Kiadó Vállalatot* (SKV). 1959-ben az SKV kiadói, kereskedelmi, terjesztési, valamint nyomdai tevékenységgel egyaránt foglalkozott. Hármass profiljának megfelelően kiadói részleggel, sokoldalú kereskedelmi-terjesztési és reklám-propaganda apparátussal, valamint kisofszet technológiával dolgozó, gyorsnyomda jellegű sokszorosító üzemmel rendelkezett. 1968-ban, a KSH feladatkörének bővülésével együtt, megnőtt az SKV feladatköre is: számítástechnikai és rendszerszervezési szakkönyvek, oktatási anyagok, folyóiratok, valamint számítástechnikai típusnyomtatványok kiadásával, előállításával és terjesztésével, továbbá szervezéstechnikai segédeszközök készletezésével és forgalmazásával. Üzemeltette az ország egyetlen Statisztikai és Számítástechnikai Könyvesboltját.

Kronológia:

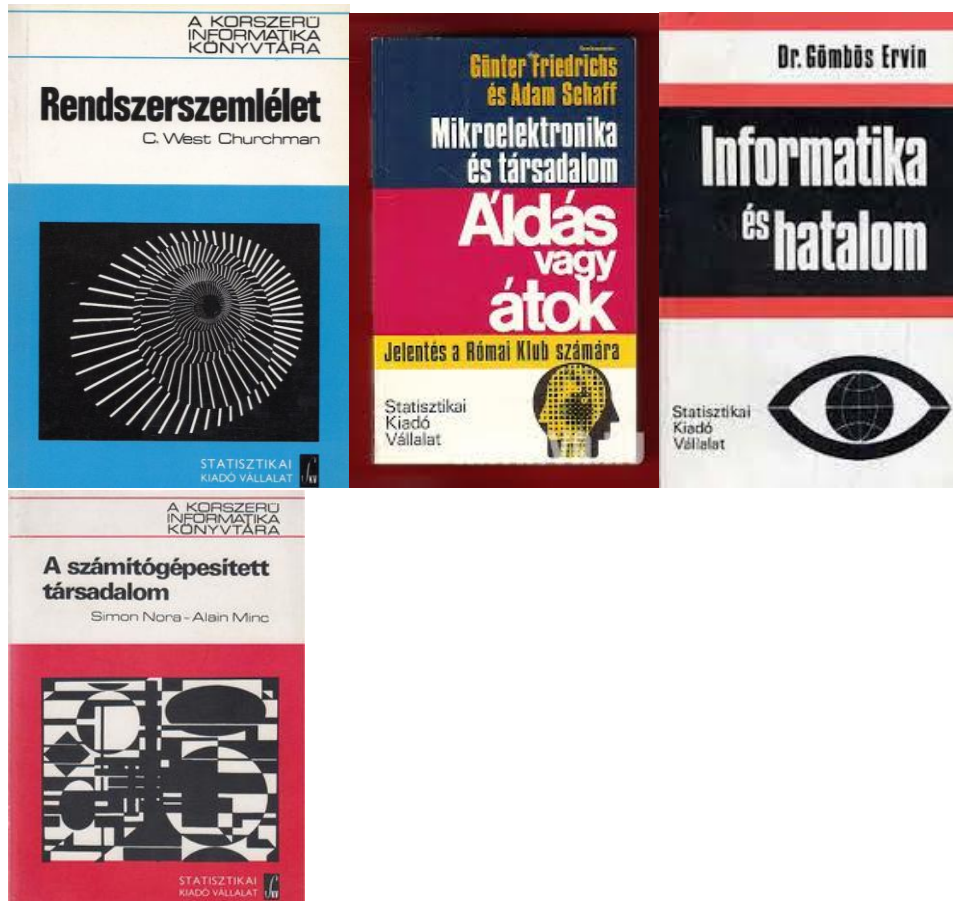
- 1951.** A Statisztikai Kiadó Vállalatot a KSH alapította 1951-ben a statisztikai adatok, kiadványok publikálására.
- 1954.** A Vállalatot átszervezték Statisztikai Nyomtatvány- és Folyóiratkiadó Vállalattá.
- 1959.** október 29-én kelt az alapító levele a megújított Statisztikai Kiadó Vállalatnak. A Vállalat kiadói, kereskedelmi, terjesztési, valamint nyomdai tevékenységgel egyaránt foglalkozott, a KSH szerkesztésében megjelenő kiadványokat illetően, kizárólagos joggal. Hármass profiljának megfelelően kiadói részleggel, sokoldalú kereskedelmi-terjesztési és reklám-propaganda apparátussal (üzemelteti az ország egyetlen Statisztikai és Számítástechnikai Könyvesboltját), valamint kisofszet technológiával dolgozó, gyorsnyomda jellegű sokszorosító üzem-mel rendelkezett.
- 1968.** A KSH tevékenysége átalakult — jelentős szerepet kapott az 1968-ban meginduló számítástechnikai központi fejlesztési program végrehajtásában —, így kibővült az SKV feladatköre is: számítástechnikai és rendszerszervezési szakkönyvek, oktatási anyagok, folyóiratok, valamint számítástechnikai típus-nyomtatványok kiadásával, előállításával és terjesztésével, továbbá szervezéstechnikai segédeszközök készletezésével és forgalmazásával
- 1969.** Július 1-én [Kecskés József](#)et nevezték ki az SKV igazgatójává (1969-1989), aki korábban is a KSH keretei között dolgozott, az OÜF-nél. Jelentős szerepe volt abban, hogy az SKV túlélte a rendszerváltást, és továbbra is működő kiadó és nyomda maradt.
- 1970.** Olyan folyóiratokat és kiadványokat jelentettek meg éveken át, mint az Információ-Elektronika szakfolyóirat, majd a Számítástechnikai Évkönyvek, az NJSZT Évkönyvei, később a Számítástechnika című újság és a Mikroszámítógép Magazin. Az SKV-nál

megjelentek az egymás után létrejövő, a legújabb eredményeket közlő szakmai sorozatok, továbbképző jegyzetek, rendszertechnikai közlemények. Ez évben jelentették meg először a Számítástechnikai Évkönyvet az SKV kiadásában.

Az SKV hamarosan kinötte KSH-beli otthonát és Óbudára költözött, új épületbe, önálló vállalkozásként működött. Ismert volt boltjuk a KSH-val szemközt, a Keleti Károly utcában 5. sz. alatt.

1990. Az SKV túlélte a rendszerváltozást.

Néhány ismert számítástechnikai kiadványuk:

Források:

[iTA Adatlap \(SKV\)](#)

[Kecskés József: A Statisztikai Kiadó Vállalat. Népművelés. 1976-10-01 / 10. szám Számítástechnikai statisztikai évkönyvek](#)

SOFTINVEST

Softinvest Számítástechnikai Kereskedelmi és Szolgáltató Korlátolt Felelősségű Társaság

KSH külső intézménye

1984. Alapítók: KSH, Ipari Minisztérium, MM, Comporgan, ÉGSZI, FÜTI, OKISZ SZSZV, Számalk, SZÜV

1988. A Softinvest Részvénytársasággá alakul.

Címe: 1024 Budapest II. Petrezselyem utca 6.
1137 Budapest, Újpesti rakpart 8.
XIII. Jászai Mari tér 3. alatti Bemutatóterem

Tevékenység legfőbb céljai, területe:

A társaság célja: A Magyarországon forgalmazott számítógépek szoftver ellátásához és alkalmazói rendszerek létrehozásához szükséges árualap gyors és gazdaságos: fejlesztését, beszerzését, forgalmazását célzó ügyletekben történő részvétel, továbbá a számítástechnikai exportképességet növelő fejlesztések előmozdítása, illetve a szoftver- és számítástechnikai alkalmazási rendszer kereskedelmével kapcsolatos szolgáltató tevékenység elősegítése.

Szoftver kereskedelem terén, dobozos szoftverek terjesztésének kialakítását és eladását végezték, és ezen kívül különböző szoftverek (pl. helyesírás-ellenőrző szoftver) fejlesztését is támogatták, finanszírozták.

A Softinvest részt vett a [SOFTWARE'84](#) Szoftver kiállításon. (Egyesek szerint az első) magyar szoftver kiállítás volt. A kiállításon az 1984 évre ajánlott szoftvereket állították ki. A [SOFTWARE'86](#) kiállításon a dAccess III termékük osztott első díjas lett.

Felső vezetői:

[Rammacher Tamás](#), vezérigazgató (1984-1990)

[Bagonyi László](#), vezérigazgató 1990-1991

[Mátyásfalvi János](#)

[Varga Lajos](#), igazgatóság elnöke

Meghatározó egyéniségek, kulcsszemélyek:

Boros László

[Somogyváry Géza](#)

Toperczer Ákos

Számítástechnikai alkalmazottak száma:

1986. 15-20 fő

Számítástechnikai fejlesztések/termékek/Projektek:

DBASE kiegészítők, pénzügy-számviteli rendszerek, későbbiekben import, honosított szoftverek

dAccess III

Borland disztribúció

Saját készítésű ügyviteli szoftver AT-re

Ursa Major programcsomag terjesztése

Számos szoftver tovább forgalmazása, melyek megjelentek a Softinvest Software Spectrumban.

A cég 1995-ben felszámolásra került.

Források:

[iTA Adatlap \(Softinvest\)](#)

[Softinvest](#)

[SOFTINVEST dokumentumok](#)

[Softinvest kft](#)

[Szabó Tamás: dAccess adatbank projekt.](#)

SZÁMALK

Számítástechnika Alkalmazási Vállalat

KSH külső intézménye

Absztrakt:

A főhatóságok közötti hatalmi csatározások közben a Számokot ill. Számkit ért támadásokat a KSH úgy védte ki, hogy 1982. január 1-vel egy vállalattá vonta össze a Számokot, Számkit és az OSZV-t. Az új vállalat neve *Számítástechnika Alkalmazási Vállalat (Számalk)* lett. A Számalk az előd intézmények tevékenységét folytatta, azonban a hivatalos leírások szerint feladata az ESZR, MSZR gépek importja, installációja, szoftver ellátása, alkalmazása, oktatása volt. A „gyenge minőségű” szocialista számítógépek vételárának felét az állam biztosította, s a gépek konfigurációinak kiegészítéséhez tőkés devizát is elérhetővé tett. A Számalk vállalként önfenntartó gazdasági intézmény volt.

Kronológia:

1982. január 1-én megalakult a Számalk, a Számok, Számki és az OSZV összevonásából.

Tevékenysége, legfőbb céljai: alapításkor a vállalat hivatalos leírások szerint az ESZR, MSZR gépek importja, installációja, szoftver ellátása, alkalmazása, oktatása.

1982. A Számalk folytatta előd intézményei könyvkiadói tevékenységét is. Például 1982-ben jelentek meg:

A számítógépes jogi információrendszer kérdései és szakirodalmi szemelvény- gyűjtemény (Szerkesztette: Dr. Palicz Mihályné, SZÁMALK, 1982.) címen könyv jelenik meg a Számalknál.

Hajba Kálmán - Stábel Ottó - Tóth Imre Zoltán: A számítástechnika szervezeti és társadalmi hatásai. (Bp. SZÁMALK, 1982.) 155 p.

1983. A [DIMACS](#) termelésirányítási rendszer bevezetése a VIDEOTON Forgácsoló Üzemében. A rendszer Akadémiai díjban részesült.

1983. [Sixth International Seminar](#) on Database Management Systems, nemzetközi konferencia szervezése Mátrafüreden.

1984. A DATORG Gmbh. közös vállalat megalapítása Geesthachtban.

1985. [TV BASIC](#). Együttműködve a Magyar Televízióval és az NJSZT-vel a Számalk 20-részes távtanulási TV sorozatot rendezett a BASIC nyelv alapjaira, a végén vizsga lehetőséggel. Ez az akció volt a kiindulási pontja Számalk későbbi távtanulási kezdeményezéseinek.

- 1985.** Számítógép Fejlesztő és Gyártó iroda néven, Báti Ferenc vezetésével megindul az üzleti alapú DEC klónok (Mikrosztár 32) összeszerelése, 100 fővel, nagy üzleti forgalommal.
- 1986.** A Densitron Computers Ltd. közös vállalat megalapítása Londonban.
- 1988.** A Vállalat a KSH által adományozott „Kiváló Vállalat” oklevélben részesül.
- 1989.** A Vállalat kiadói tevékenységének bővítésére megalakult a Kelenföld Kiadó Kis Ádám vezetésével.
- 1990.** A rendszerváltás következményeként a szocialista gépimport megszűnt, s a Számalk erre épülő összes tevékenysége összeomlott.
- 1989-1990** Számalk csoport kialakítása. A szocialista gépimport összeomlása következtében a vállalat létalapja megszűnt. A válságból három úton próbált kibontakozni, és új piacokat találni.
 1. Piaci lehetőségek felmérése után fő profiljának az oktatást nevezte meg. E téren számos, ma is működő iskolát alapított meg. GDF, IBS-B, OBS, Számalk Szakközépiskola, Meta Szakközépiskola, Idegen nyelvű általános iskola. 2. Irodáiból Rabár Ferenc javaslata alapján Kft-eket hozott létre, amelyek többsége azonban tőkehiány, és a nyugati cégek konkurenciája miatt idővel megszűnt. (Ilyenek voltak pl. a Multilogic, All Kiszövetkezet, Sincord, Multimex, Telex stb.). 3. Több vegyes vállalatot alakított, amelyek közül időtálló a Digital Magyarország lett, amelyet a Digitallal, és a KFKI-val közösen hozott létre.
- 1989.** SZÁMALK Open Business School (OBS) megalapítása. (Első távoktatáson alapuló menedzser iskola Magyarországon.)
- 1990.** A Számalkból kiválik a Digital Magyarország Kft. közös vállalkozás alapító csapata.
- 1990-1992** A vállalat Részvénytársasággá alakul, számos Kft-vel és közös vállalattal.
- 1991.** International Business School – Budapest (IBS-B) megalakulása. Első olyan üzleti szakemberképzéssel foglalkozó felsőfokú intézmény, amelyben angol nyelven tanulva nemzetközileg (és így Magyarországon is) elfogadott (angol) diplomát szerezhettek a hallgatók.
- 1991.** Disztribúció nevű szoftver-hardver nagykereskedelmi Kft. alakul, amely zászlóshajói a Microsoft és a Compaq magyarországi disztribúciója volt. (Forgalma 2000-re 24 Mrd. forintra nőtt.)
- 1992.** Kovács Ervin vezetésével hosszútávú stratégia készül a Számalk jövőjéről, amely fő profilként (tőke és likviditás hiány miatt) az oktatást jelöli meg.
- 1992.** A Gábor Dénes Főiskola (GDF) megalapítása. Első magyar privát főiskola.
- 1993-ban** megtörtént a Számalk magánkézbe vétele. Privatizációs partner a Dunaholding volt.

2002-ben a tulajdonosok 50%-ot meghaladó része, tekintettel korukra, kezdeményezte a Számalk két részre választását. Az egyik rész Számalk néven tovább működik, a másik rész vagyon kielégítést, és néhány Kft-t kapott. E Kft-k (Pl. Disztribúció, Tigres) utóbb megszűntek.

2009. A Számalk Mérnök u. 39. szám alatti új székház átadása.

2022. A Számalk jogutódjaként ez évben a Számalk Informatikai és Oktatási Zrt. működik tovább. Tevékenysége számítástechnikai tanfolyami oktatás, Számalk Training néven.

Felső vezetői

[Juhász János](#), Vezérigazgató, 1982-1985,

[Faragó Sándor](#), Vezérigazgatóhelyettes, 1982-1984,

[Havass Miklós](#) Fejlesztési Igazgatóság igazgató, Vezérigazgatóhelyettes, 1982-1985; elnök-vezérigazgató, 1985-2004,

[Nyíry Géza](#), Szolgáltatási és Kereskedelmi Igazgatóság igazgató,

[Kovács Ervin](#), Vezérigazgatóhelyettes,

[Kutas János](#), Kereskedelmi Iroda vezető, vezérigazgatóhelyettes,

[Peller Róbert](#), Vezérigazgatóhelyettes,

[Gömöriné Mara](#), Személyzeti és Szociális Ellátási Főosztály,

Romek Márta Személyzeti és Humánerőforrás vezető,

[Weisz Istvánné](#) Littner Judit, Igazgatási igazgató,

[Pesti Lajos](#), igazgatósági tanácsadó,

[Kovács Győző](#), kreatív igazgató,

Papp Tibor, marketing igazgató,

Téri Anna, gazdasági Igazgatóság,

[Hajtó Aurél](#), gazdasági Igazgató,

Halmos György, gazdasági Igazgató,

Vámos Ferenc, gazdasági Igazgató,

[Maizl József](#), Számítógép-szolgáltatási irodavezető,

[Báti Ferenc](#) igazgató,

Surányi Gyula igazgató,

Hegedűs András, Számítógép-szolgáltatási irodavezető,

Marton Mátyás Csalogány utcai ([R35](#)) számítóközpontvezető

Kertészné Gérecz Eszter Etele utcai (IBM 370, [Siemens](#), [R10](#), [PDP11/70](#)) számítóközpontvezető

Selényi Endréné Vahot utcai (R55) számítóközpontvezető

Mihailov Nikifor, OSAK Önálló Főosztály,

Zák György, Marketing Főosztály,

Nándori Kálmán Műszaki Szolgáltatási Irodavezető,

[Matók György](#), Tájékoztatási igazgató,

[Kis Ádám](#), Kiadó vezető

[Rajki Péter](#), Rendszerfejlesztési Irodavezető,

[Kovács János](#) igazgató,

[Krajcsovits Márton](#), Alkalmazásfejlesztési Irodavezető,

[Meskó András](#), Oktatási irodavezető,

[Arató Mátyás](#), Oktatási irodavezető,
[Zárda Sára](#), Oktatási Iroda,
[Szelezsán János](#), Oktatási Iroda, igazgatóhelyettes,
[Komor Tamás](#), Szoftver Export Csoport,,
 Halász Gábor, Szoftver Export Csoport, a DATORG vezetője,
[Földvári Iván](#), a DENSITRON igazgatója,
 Müllner Zsolt, IBS-B igazgatója,
 Tömpe Zoltán, OBS igazgatója.

A Számalk sok munkatársának nevét megemlíti a forrásmunkák között felsorolt „A SZÁMALK és elődei” c. könyv.

A Számalk megalakuláskor megörökölte elődintézményei tevékenységét, eszközeit, munkatársait. Viszont nem kapott forgóeszköz ellátmányt. Munkatársainak száma 1995-ben kb. 1400 fő

Címe:

1115 Budapest, Szakasits Árpád (később Etele) u. 68.
 1115 Budapest, Vahot u 6.
 1015 Budapest Csalogány u. 30-32.
 Budapest, Bartók Béla út 104.
 1119 Budapest, Mérnök u. 39.

Árbevétel

1982	470.000.000
1983	554.000.000
1984	585.000.000
1985	746.000.000
1986	1.500.000.000
1987	2.025.000.000
1988	2.410.000.000
1991	1.900.000.000

Tevékenységek:

ESZR-MSZR gépek kereskedelme, telepítése és szervizelése, alkatrészek, használt nyugati gépek és perifériák kereskedelme,
 Mikrosztár 32 számítógépek gyártása és eladása,
 TELELUX fénytablák készítése és forgalmazása,
 Számítástechnikai kellékek árusítás (leporello, alkatrész, PC-k),
 Disztribúció, szoftver, hardver termékek forgalmazása (Borland, Corel, Logitech, Micrografix, Microsoft, Compaq termékek képviselője),
 Kutatás-fejlesztési tevékenység a Mesterséges intelligencia. Sejtprocesszorok, Adatmodellezés
 Szoftvertechnológia, Intelligens kártyák területén,

Egyedi szoftverek fejlesztése és bevezetése a Vállalatirányítás, Elektronikus kereskedelem (EDI),

Társadalom Biztosítás információs rendszere, a MÁV szállítói rendszerének kialakítása, Rubin projekt (a Dunaferr számára),

Szoftver forgalmazás és rendszerépítésrészben az OSAK állományából, részben tőkés importból (IDMS, MAS-M, MAS-MCS, ASCA, FOCUS, LEVEL-5 szakértői rendszer, Microsoft),

Szoftver munkaerő export (Magyarország második legnagyobb szoftver exportőre),

Szoftver termékek fejlesztése és exportja: (SOFTORG, SZIÁM, ÁDÁM-ÉVA),

Rendszeres tanfolyami oktatás,

A TV BASIC sikere nyomán távoktatási rendszerek bevezetése és vállalkozások létrehozása.

(Open Business School, International Business School – Budapest, OFI, Gábor Dénes Főiskola, SZÁMALK Szakközépiskola, Meta Egészségügyi szakközépiskola megalapítása),

60 szobás SZÁMALK szálloda üzemeltetése,

Forrásmunkák:

[A SZÁMALK és elődei](#)

[DIMACS](#)

[Földvári: Élmények](#)

[iTA Adatlap \(Számalk\)](#)

[SZÁMOK - SZÁMALK jubileum](#)

[SZÁMALK iTF rendezvény 2011. május 25.](#)

Szakasits Á. út 68

Mérnök u. 39

SZÁMALK SZAKKÖZÉPISKOLA

Számalk Szakközépiskola

KSH „unoka” intézménye

Absztrakt:

1993-ban a Számalk megalapította a Számalk Szakközépiskolát. Az iskola Informatikai és gazdasági képzést biztosított középfokon.

Kronológia:

1993. Miután a rendszerváltást követően a Számalk központi feladatának az informatika- és a távoktatást jelölte meg, 1993-ban megalapította a Számalk Szakközépiskolát. Az iskola Informatikai és gazdasági képzést biztosított. Igazgatója: Sediviné Balassa Ildikó. Helyettese: Olajos Zsolt. Kezdetben az iskola a Számalk székházában üzemelt (Budapest, Etele u. 68).

1990-es évek végén az iskola önálló épületbe költözött, a Budapest, Frangepán u. 56. sz alatt.

2013. Az iskola fenntartói jogát átvette a [Magyar Szalézi Tartomány](#). Az iskola neve azóta: Számalk-Szalézi Technikum és Szakgimnázium. Székhelye: Budapest, Mérnök u. 39.

Források:

[Havass Miklós: A Számalk és elődei](#)
[iTA Adatlap \(Számalk Szakközép\)](#)
[Számalk-Szalézi honlap](#)

Kiegészítések:

Számítógép-alkalmazási Kutató Intézet

KSH külső intézménye

Absztrakt:

Az Infelor előnyösebb besorolás érdekében megszervezte kutató-fejlesztő intézménnyé történő átsorolását. Az új alakulat *Számítógép-alkalmazási Kutató Intézet (Számki)* néven jött létre, s lényegében folytatta az Infelorban megkezdett munkát. Ennek lényege újszerű alkalmazási szoftverek készítése és forgalmazása, részben vállalati megrendelőknek, részben az országos kutatás-fejlesztési célprogram keretében. Itt készült el például az ÁNR, a Chinoin integrált irányítási rendszere, a VIDEOTON műhelyszintű termelésirányító rendszere, s aktív tevékenységet folytatott a szoftver export területén.

Kronológia:

1976. január 1. Az Infelor jogutódjaként, kutatóintézeté történő átalakulással jött létre. A Számki lényegében folytatja a korábban megkezdett tevékenységeit, az Infelorból áthozott személyzetével. Igazgatói posztra Arató Mátyás került az MTA SZTAKI-ból, miután Rabár Ferenc 1975 év végén eltávozott Bécsbe, a IIASA-hoz. Új igazgatóhelyettesként Arató elhozta a SZTAKI-ból Ser Vlasyimírt. Arató kisebb hangsúlyt fektetett az alap szoftver fejlesztésre (Dömölki Bálint néhány munkatárssal az SZKI-ba távozott), és erősítette a nagyméretű konkrét alkalmazásokhoz kapcsolódó programfejlesztést ill. a matematikai statisztikai, ill. adatbázisokkal kapcsolatos kutatásokat. Az Intézet beköltözött új, Csalogány utcai székházába.

1970-1982. A CHINOIN integrált adatfeldolgozási rendszer kifejlesztése Csató János és Töröcsvári Aurél irányításával.

1978. Elindul a SZÁMKI Könyvek könyvsorozat a Közgazdasági és Jogi Könyvkiadónál.

1979. Az első licen alapú nyugati szoftver (IDMS) behozatala és országos terjesztése.

1980. Második próbálkozásra, a korábbi szervezeti határokat átszabó, jelentős erőforrás koncentráció mellett, Heppes Aladár vezetésével elkészül az ÁNH számára az Állami Népeségnyilvántartási Rendszert (ÁNR).

1981. Arató Mátyás külföldi professzori meghívása (UCLA) miatt az igazgatói teendőket Havass Miklós látta el.

1982. január 1. A Számki megszűnése, a Számalk létrejötte a Számok, a Számki (Infelor) és az OSZV vállalatok egyesüléséből.

Címe:

1015 Budapest Csalogány u. 30-32.

Felső vezetői

[Arató Mátyás](#), igazgató 1976-1981,

[Havass Miklós](#), igazgatóhelyettes, 1977-től, igazgató 1981-től,

[Dömölki Bálint](#), igazgatóhelyettes 1977-ig,

[Nyíry Géza](#), igazgatóhelyettes 1979-ig,

[Pádár Gyula](#), igazgatóhelyettes 1977-ig,

Ser Vladimir, igazgatóhelyettes, 1977-től,

Belényi Lajosné, gazdasági vezető,

Lechner Gyula, gazdasági vezető,

[Gömöriné Mara](#), személyzeti osztályvezető.

Meghatározó egyéniségek, kulcsszemélyek

[Weisz Istvánné Judit](#), igazgatási osztály, vezető jogtanácsos, nemzetközi kapcsolatok,

[Kovács János](#), ESZR szoftver Főosztály,

[Rajki Péter](#), főosztályvezető

[Krajcsovits Márton](#), Alkalmazásfejlesztési Főosztályvezető,

[Homonnay Gábor](#), Alkalmazásfejlesztési Főosztály,

[Pölöskei Pál](#), Adatkezelési Főosztály,

[Heppes Aladár](#), Néesség-nyilvántartási (ÁNH) projekt: projektvezető,

Dobosy Antal, Néesség-nyilvántartási (ÁNH) projekt,

[Stahl János](#), Néesség-nyilvántartási (ÁNH) projekt,

[Kertészné Gérecz Eszter](#), ÁSZSZ projekt: főosztályvezető-helyettes,

Dajka Miklós, ÁSZSZ projekt: osztályvezető,

Kecskés Éva, ÁSZSZ projekt: osztályvezető,

Vámos Ferenc, Államigazgatási Alkalmazások Főosztálya, főosztályvezető,

[Benczúr András](#), tudományos osztályvezető,

Halász Gábor export csoport.

Számítástechnikai alkalmazottak száma

1981-ben kb. 500 fő

Tevékenysége:

Tevékenysége nagy részét az Infelorból áthozott tevékenységek folytatása képezte:

Nagyméretű alkalmazási rendszerek létrehozásának alkalmazói problémái

Matematikai statisztikai és adatbázis kezelői kutatások

Idő- vagy megbízhatóság-kritikus rendszerek fejlesztése

Idő- vagy megbízhatóság-kritikus rendszerek fejlesztése MÁV, Szovjet vasutak, ELGI (Eötvös

Lóránd Geofizikai Intézet) részére

DIMACS üzemszintű termelésirányítási rendszer fejlesztése
 A CHINOIN Vállalatirányítási rendszer kidolgozása
 IBÉRIA bérszámfejtő programcsomag
 MIKI munkaügyi programcsomag
 VERITAS vevői rendelésállomány kezelő programcsomag
 KENTAUR készletgazdálkodás programcsomag
 ISTER szükségletszámítás programcsomag
 ÁGNES állóeszköz nyilvántartás programcsomag
 IGITUR termelésekövetés programcsomag
 FEMINA könyvelési programcsomag
 SAMSON szállítói rendelés állomány programcsomag
 ARDOSZ és ARDOSZ79 (Adatfeldolgozó rendszerek Dokumentálása és Szervezése): Megalapozták az ISO Software Engineering munkacsoportban való magyarországi részvételt.
 Ingatlannyilvántartási rendszer (ÁSZSZ gépen)
 Munkaerő-nyilvántartási rendszer (ÁSZSZ gépen)
 Jogszály-nyilvántartási rendszer (ÁSZSZ gépen)
 Népeesség-nyilvántartási rendszer (az ÁNH számára. Ekkoriban az ország legnagyobb, folyamatosan használt kritikus fontosságú adatbázisa)
 Számki könyvek c. könyvsorozat jelenik meg. (Stahl János: Lineáris programozás; Adámy Iászló és társai: MM (Management modul) rendszer; Elekné-Kovács-Stahl: Termelés programozás és készletgazdálkodás; Janni-Langer: Programozási nyelvek; Bedő-Herényi-Langer-Szeredi: Programozási módszerek; Kovács Álmos: Nyereség érdekelttség; Németh István: Átvilágítás módszertana

Források:

[A SZÁMALK és elődei](#)
[Arató Mátyás nekrológ](#)
[iTA Adatlap \(Számki\)](#)
[SZÁMALK 2011. május 25](#)
[SZÁMKI történetének felidézése](#)
[SZÁMOK - SZÁMALK jubileum](#)

SZÁMOK

Számítástechnikai Oktató Központ

KSH külső intézménye

Absztrakt:

Az SZKFP elfogadását követően, a KSH megalapította a *Számítástechnikai Oktató Központot* (Számok). A Számok meghatározó szerepet töltött be a hazai számítástechnikai képzés kiépítésében, időben, szervezettségében és minőségben messze megelőzve a magyar felsőoktatást. Nyugati színvonalú integrált képzési környezetet alakított ki, szervezettsége, technológiai szintje, oktatási kultúrája a magyar informatikai oktatás úttörő, élen járó, nyugati színvonalú, maradandó értékévé tette. Sikereiben szerepet játszott egy a CDI-vel ([Control Data Institute](#)) kötött oktatási licenc szerződés, valamint az [UNDP](#) egy számítástechnikai projektjének elnyerése.

Kronológia:

1969. A Központi Statisztikai Hivatal elnökének (Huszár István) 3/1969. számú utasítása az Országos Ügyvitelgépésítési Felügyelet megszüntetéséről, *Számítástechnikai Oktató Központ* és Számítástechnikai Tájékoztató Iroda létesítéséről

1. §. A gazdaságirányítás új rendszerének bevezetésével az Országos Ügyvitelgépésítési Felügyelet eddigi feladat és hatásköre túlnyomórészt megváltozott és ezért az Országos Ügyvitelgépésítési Felügyeletet 1969. október 1-i hatállyal megszüntetem.
 2. §..A megszüntetett Országos Ügyvitelgépésítési Felügyelet egyes feladatai ellátására 1969. október 1-i hatállyal Számítástechnikai Oktató Központ és Számítástechnikai Tájékoztató Iroda létesítését rendelem el.
 3. §. A Számítástechnikai Oktató Központ feladatkörét a következőkben határozom meg:
Számítástechnikai szakemberképzés tanfolyami rendszerben; számítástechnikai oktatási anyagok, szakkönyvek kiadása; szakvizsgák okleveleinek kiadása; a Hámán Kató Ügyvitelgépésítési Szakközépiskola és a 14. sz. Iparitanuló Intézet szakmai felügyelete.
 5. §. A Központi Statisztikai Hivatal hatáskörébe tartozó számítástechnikai igazgatási, illetve gazdálkodási feladatokat a Számítástechnikai Főosztály látja el.
 6. §. A Számítástechnikai Oktató Központ és a Számítástechnikai Tájékoztató Iroda felügyeletét és irányítását megbízásomból a Központi Statisztikai Hivatal Számítástechnikai Főosztályának vezetője látja el.
- Huszár István s. k., a Központi Statisztikai Hivatal elnöke.

A SZÁMOK meghatározó szerepet töltött be a hazai számítástechnikai képzés kiépítésében, időben és szervezettségében és minőségben messze megelőzve a magyar felsőoktatást. Nyugati színvonalú integrált képzési környezetet alakított ki, szervezettsége, technológiai szintje, oktatási kultúrája a magyar informatikai oktatás úttörő, élen járó, nyugati színvonalú, maradandó értékévé vált. Az oktatás melléktermékeként a Központ számos szervezési, programozási könyvet adott ki. Kezdetben több kisebb telephelye volt, különböző Zuglói villákban.

1969. július 1-december 20 között Nemzetközi Információfeldolgozási Szövetség (IFIP) kezdeményezésére a Számítástechnikai Oktató Központ (SZÁMOK), és a Neumann János

Számítógép-tudományi Társaság féléves Nemzetközi Adatfeldolgozási Szemináriumot szervezett Magyarországon. A szeminárium vezetését Gömbös Ervin látta el.

1970-ben hét évre szóló oktatási szerződést kötöttek a CDC-vel (Control Data Corporation), (ill. annak oktató Intézetével, a CDI-vel) majd oktatói pályázatot írtak ki angolul tudó, legfeljebb két éve végzett matematikusok, mérnökök, közgazdászok számára. Ez után három képzési irányban (programozó, számítógép-mérnök, rendszerszervező) indult el a képzés a CDC frankfurti oktatóközpontjában. Projekt vezetője Könyves Tóth Pál volt.

A programozó képzés 1970 októberétől 15 résztvevőnek (a „frankfurti fiúk”-nak) tartották Frankfurtban. Ugyancsak 1970-ben kezdődött 15 mérnök, majd 1971 tavaszán 13 szervező képzése.

Ezt az intenzív tudásdiffúziót jelentős mértékű nyugati devizával támogatta az OMF.

1971 őszén indította el a SZÁMOK a tanfolyami oktatást. Az oktatást Budapest 14 pontján bérelt tantermekben kezdték. A székházuk építése 1972-ben kezdődött el; ugyanebben az évben a VIDEOTON szerződést kötött velük a hazai gyártású számítógépek hazai és külföldi oktatására.

1972. A KSH segítségével megpályázta és elnyerte az ENSZ Fejlesztési Program (UNDP) egyik számítástechnika-oktatási projektjét, amely jelentős segítséget jelentett további fejlődésükhöz. A projekt vezetője Quittner Pál, majd Matók György volt. A Központ e munkára tekintettel felvette a Nemzetközi Számítástechnikai Oktató Központ (NSZÁMOK) nevet. Angolul International Computer Education Centre (ICEC)

1974. A Számítástechnikai Tájékoztató Irodát a KSH a SZÁMOK-hoz csatolta, így lett a központ teljes neve: *KSH Nemzetközi Számítástechnikai Oktató és Tájékoztató Központ*. Az Igazgató Faragó Sándor, igazgatóhelyettes Kmety Antal lett. A lapszerkesztőségek is a SZÁMOK-hoz kerültek. A lapszerkesztőséget ekkor Szabó Iván vezette és az IN-EL-t Brückner Huba szerkesztette.

1976. A Számok székház átadása (Etele út 68.). A székház tervezői: Ligeti Tamás, Gleviczky László.

Az Etele úti székházban a számítógép-ellátottság és az oktatóterem technikai felszereltsége hazai viszonylatban kiemelkedő volt. Számítógépeik újak és korszerűek voltak: egy 370/145-ös IBM gép, egy PDP-11/70 es (16 hallgatói terminállal), R-10, SONY tv-stúdió és zárláncú tv-hálózat. Tv-stúdiójuk, a 15 kazettás képmagnóval ellátott self study center, az országban akkor a legmodernebb volt. Minden oktatóteremben és előadóteremben biztosítva volt a tv-bejátszás lehetősége. Az országban itt működött először számítógépes könyvtári rendszer. Az épület komplexum magában foglalt egy szállodaszárnyat is, a külföldi hallgatók fogadására.

Fejlesztéseik elsősorban oktatási technológiájukat és az intézet működésének javítását célozták. Néhány ezek közül:

- Meskó Andor vezetésével kifejlesztették a SÁMÁN adatkezelő rendszert, amely része lett a hazai ESZR gépek szoftverrendszerének.

- Dobrovolni Tibor irányításával indult az a projekt, amely a vidéki oktatási központokban biztosította volna a budapestihez hasonló színvonalat. (Mivel azonban a szükséges sávokat a Posta nem biztosította, az oktatás nem indulhatott be; a részeredményeket a Telefongyár vásárolta meg.)
- Mérey András vezette az interaktív Prolon programnyelv fejlesztését, amelynek alkalmazásával IBM gépük kihasználtságát jelentős mértékben tudták növelni.
- Jacsó Péter irányította az ISIS szöveges könyvtári rendszer bevezetését és fejlesztését.

1982 január 1. A *Számalk* létrejött a Számok, a Számki, és az OSZV vállalatok egyesüléséből. Összefoglalóul megállapítjuk: 12 év alatt 81 ezer beiratkozott hallgató; 320 ezer teljesített tanári óra; 120 oktatási tananyag és szakkönyv kiadása; 82 tv-műsor (ebből 42 oktatási célú); 34 nemzetközi továbbképző tanfolyam Budapesten; 45 országból összesen 834 külföldi hallgató. 1980-ig a hazai számítástechnikai szakember állomány háromnegyed részét a SZÁMOK képezte ki.

Vezető tisztségviselők

[Faragó Sándor](#), igazgató

Kulcsszemélyek

Dénes Ferenc, gazdasági igazgató, korábban az oktatásszervezés vezetője

[Könyves Tóth Pál](#), igazgatóhelyettes

[Matók György](#), oktatási igazgató

[Quittner Pál](#), oktatási igazgatóhelyettes 1971-1974

Kiss Zoltán igazgatási osztályvezető

[Kmety Antal](#)

[Brückner Huba](#)

Dobrovolni Tibor

[Halassy Béla](#)

Jacsó Péter

[Meskó Andor](#)

Mérey András

Rabár Miklós

[Vadász Péter](#)

Weidl Lajos

(Matók György oktatási igazgatósága idején Rabár Miklós, Halassy Béla, Vadász Péter és Brückner Huba alkotta az oktatási részleg csúcspanaszvezetését, az első három személy főosztályvezetőként, Brückner Huba önálló osztályvezetőként a Módszertani és Oktatástechnikai Osztály vezetőjeként, ahova a tv stúdió is tartozott.)

Induláskor átkerült az OÜF személyi állományának egy része: Barna Istvánné, Csaba Miklós, Dénes György, [Gömbös Ervin](#), Gulyás Ferencné, [Hujber Endre](#), Kastner Albinné, Kiss Zoltán, Morvaközi Lászlóné, Szentirmai Istvánné, Weidl Lajos.

Az „érett” Számok (1980) munkatársainak részletes ismertetése megtalálható a forrásmunkák között feltüntetett „Számalk és elődei” kiadványban, a 237-238. oldalakon.

Források:

[A SZÁMALK és elődei. 157-181 old.](#)

Faragó Sándor: „Volt egyszer egy SZÁMOK... az első informatikai oktatási intézmény Magyarországon” c. előadásának kézírata, Budapest, 1989. 15 old.

[Faragó Sándor: SZÁMOK \(előadás kézirat 2010.\)](#)

[iTA Adatlap \(Számok\)](#)

[Sántáné-Tóth Edit: A számítástechnika felsőfokú oktatásának kezdetei Magyarországon. 71-80. old.](#)

[Sebestyén János: Az ESZR és az SZKFP indulása \(1995\)](#)

[SZÁMALK iTF rendezvény 2011. május 25.](#)

[Világgazdaság. 1974](#)

SZTI

Számítástechnikai Tájékoztató Iroda

KSH külső intézménye

Absztrakt:

Az SZKFP-ben megjelölt feladatai teljesítéséhez a KSH 1969-ben megalapította a *Számítástechnikai Tájékoztató Irodát (SZTI)*. Feladata a külföldi és hazai szakirodalom gyűjtése, rendszerezése, publikálása; az Információ Elektronika című szakfolyóirat, valamint a Számítástechnika című tájékoztató kiadvány szerkesztése; bibliográfiák készítése; szakirodalom kölcsönzése. Az Irodához tartozott: - az Információ-Elektronika című folyóirat szerkesztősége; - a Számítástechnika című 1970. januárjától megjelenő informatív havi szaklap szerkesztősége; - továbbá a speciális szakmai kiadványok szerkesztősége.

Kronológia:

1969. október 1. A Központi Statisztikai Hivatal elnökének (Huszár István) 3/1969. számú utasítása megszüntette az Országos Ügyvitelgépészeti Felügyeletet és megalapította a Számítástechnikai Oktató Központot és a Számítástechnikai Tájékoztató Irodát.

A Számítástechnikai Tájékoztató Iroda feladatkörét a következőként határozták meg:

A külföldi és hazai szakirodalom gyűjtése, rendszerezése, publikálása; az Információ Elektronika című szakfolyóirat, valamint a Számítástechnika című tájékoztató kiadvány szerkesztése; bibliográfiák készítése; szakirodalom kölcsönzése.

Az Irodához tartozik:

- az Információ-Elektronika című folyóirat szerkesztősége;
- a Számítástechnika című, 1970 januártól megjelenő informatív havi szaklap szerkesztősége;
- továbbá a speciális szakmai kiadványok szerkesztősége.

Az Iroda a szokásos könyvtári, prospektustári és dokumentációs tájékoztató tevékenységen kívül - amely szolgáltatások az Irodánál 1970. január 1-től megrendelhetők - számos egyéb információs jellegű szolgáltatást is nyújt.

Többek között vállalja bel- és külföldi cégek részére.

- kiállítások,
- bemutatók,
- konferenciák

rendezését, valamint a számítástechnika népszerűsítésével járó egyéb megbízásokat. Az Iroda szakkönyvtárat állított fel, gondoskodott a szakfolyóiratok ismertetéséről, fordításokat tett közzé, s kiállításokat szervezett.

1970. A BNV 1970 kiállítást a Számítástechnikai Tárcaközi Bizottság döntése alapján, az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság megbízásából a Számítástechnikai Tájékoztató Iroda rendezte. A kiállítás célja az volt, hogy számot adjon a számítástechnika hazai eredményeiről, felhívja a Figyelmet annak alkalmazási lehetőségeire, és ezzel növelje az alkalmazók taborát.

1970-ben terjeszteni kezdik a KWIC Gyorsindex rendszert

- 1971.** Az IFIP kongresszus és kiállítás iránt hazánkban is megnyilvánuló nagy érdeklődésre való tekintettel, a Számítástechnikai Tájékoztató Iroda a Neumann János Társasággal együttműködve csoportos utazásokat is szervezett Ljubljanába, hogy minél több szakember számára mód nyíljon a kongresszuson való részvételre és a kiállítás megtekintésére.
- 1971** október 12-15. között mutatta be az osztrák Weigl-Büromaschinen (WBM) cég legújabb mikrofilmes feldolgozó berendezéseit és segédeszközeit egy kiállítás keretében, amelyet a Számítástechnikai Tájékoztató Iroda rendezett.
- 1974.** A Központi Statisztikai Hivatal elnöke összevonja az SZTI-t, és a SZÁMOK-ot. Az intézmény új neve NSZÁMOK, ami kifejezi az UNDP részvételét a SZÁMOK oktatási anyagának, gépparkjának, épületének létrehozásában, valamint az előadók kiképzését.

Székhely: Budapest XII., Lékai János tér 4

Felső vezetők:

[Kmety Antal](#), igazgató 1969-1974, az OÜF korábbi munkatársa, szakíró
 Sulyok Imre főosztályvezető
 Rákos László, osztályvezető
 Sélley István, csoportvezető
 Oltai József osztályvezető
 Varga Ferenc osztályvezető
 Haris Tamás csoportvezető

Források:

[A SZÁMALK és elődei](#)
[iTA Adatlap \(SZTI\)](#)

SZÜV

Számítástechnikai és Ügyvitelszervező Vállalat (SZÜV)

KSH külső intézménye

Absztrakt:

A KSH országos feladata volt az ügyvitelgépesítés-, majd a számítástechnika alkalmazásainak terjesztése. Sokáig a magyar vállalatok többségének nem volt elég pénze, devizája saját géppark felszerelésére. Ezért nagy jelentősége volt a béradatfeldolgozó központok létesítésének. A Hollerith eljárásokon alapuló ügyviteli bérfeldolgozásokra alapult meg a SGAGI. 1965-re azonban átfurmálódott az igény a számítógépek bevezetésére. A SGAGI átalakítása a *Számítástechnikai és Ügyvitelszervező Vállalatot (SZÜV)*-vé ezt az átmenetet volt hivatva megoldani. A SZÜV-ben a lyukkártyagép-feldolgozás mellett megjelentek a számítástechnikai feladatok is. Az idők folyamán országos adatfeldolgozó hálózatot hozott létre, amelynek valamennyi megyeszékhelyen (összesen 19) - kivéve Veszprém megyét - volt saját épülettel, géppel rendelkező adatfeldolgozási központja. A vidéki központok rendszeresen ESZR gépeket szereztek be. A SZÜV-nek alapvető jelentőséget biztosított az, hogy kompatibilis ESZR gépekből építette fel a megyei számítóközpontok hálózatát, ezzel nagyban hozzájárultak az egységesebb magyar számítástechnikai kultúra megteremtéséhez. Erre típus alkalmazásokat dolgozott ki pl. az építőipar, kereskedelem, bankok, mezőgazdaság területén, kiterjedve a termelésirányításra és ÉKM árképzési rendszerekre.

Hálózatán keresztül biztosította Számítóközpontjai számára az egységes műszaki ellátást és alkatrészraktárt. Ez utóbbit fejlesztette tovább az 1980 utáni időkben a COMPUTER M számítástechnikai üzlethálózatá.

Kronológia:

1951-ben alakította meg a KSH a SZÜV jogelődjét, a SGAGI (Gépi Adatfeldolgozó Gazdasági Iroda). A SGAGI

1953-ban vállalattá szerveződött SGAV (Statisztikai Gépi Adatfeldolgozó Vállalat) néven, hivatalosan a „népszámlálás” támogatására. A SGAV Hollerith gépeken dolgozott fel adatokat lyukkártyákról.

1963-ban elkezdődött a SZÜV első három vidéki telephelyének kiépítése (Szeged, 1963), Pécs, 1964), Debrecen, 1965) létrehozásával.³

³ Ennek az adatnak, amelyet több helyen megerősítenek (pl. -k-, Karczag, Szentiványi), látszólag ellentmond a SZÜV 1965-ös megalapítása. A magyarázat az lehet, hogy a később készült megemlékezések íróiban a SGAV és a SZÜV már összefolyt.

1963-ban a SZÜV létrehozta nyomdaüzemét. A leporellók iránt a hazai piacon jelentkező igényeket 50-50 százalékban a Pátria Nyomda és a SZÜV Nyomda elégítette ki.⁴ Később ez elégítette ki a mikrogépek elterjedése következtében előállt keresletet, valamint ellátta a vállalat saját kereskedelmi egységeit is. A nyomda a '80-as évtized közepén több mint 600 vállalattal és intézménnyel volt szerződéses kapcsolatban.

1964-ben megalakult a Számítástechnikai és Ügyvitelszervező Vállalat (SZÜV), amely alapításának hivatalos időpontja azonban

1965 január 1. A SZÜV megalakításának hivatalos időpontja. Ezt megelőzően 1965 január 1-vel több KSH dolgozót áthelyeztek a SZÜV-höz, főleg azokat, akik előzőleg részt vettek Minszkben a Minszk-2 számítógép tanfolyamán⁵. A Minszk-2. számítógépet a Ludovika épületének alagsorában helyezték el. (Akkoriban: Kun Béla tér 3; Jelenleg: Ludovika tér 2-6). (Sok esetben összemosódik a SGAV és a SZÜV tevékenysége, miután a SZÜV megörökölte a SGAV állományát.)

1965 végén üzembe állítottak egy GIER számítógépet egy RC3600-as speciális konverterrel és a legkorszerűbb Calcomp rajzológéppel együtt. Később a számítógépparkot egy ICL 1904 a Cobol fordítóprogramjával, majd egy IBM 360, a hozzátartozó OS operációs rendszerrel egészítette ki. Ezek az angol/amerikai hardver és szoftver korszerű elemeit hozták testközelbe a magyar számítástechnikai szakemberek és a potenciális felhasználók számára, némiképp kijátszva a korabeli embargós szabályokat is.

1966-67. Kialakult a vállalat stabilnak tekinthető struktúrája, beleértve az elektronikus számítógépek bevezetését és a terjeszkedő országos hálózatot is. Lukács József főosztálya a hagyományos lyukkártyás rendszereket működtette, és a hálózat építését, támogatását végezte. Halász András főosztálya Koppány Levente és Kondricz József osztályvezetőkkel vállalati alkalmazási rendszereket szervezett, tervezett és Cobolban programozott. Pintér László főosztálya alá tartozott a Jancsó Ferencné (később Kiss György) és Murányi Aladár által irányított két GIER-en dolgozó osztály és Kiss György, Bakos Tamás önálló tanácsadók. Ez a főosztály műszaki és tudományos témák számítógépre vitelével foglalkoztak. Sulyok Imre műszaki főosztályán Tóth Béla volt a "digitális" osztályvezető. Termelési főosztályvezető volt Berszán Miklós, nála Zilahy Lászlóné volt a számítógépek üzemeltetési osztályvezetője, és hozzá tartoztak az adatrögzítők.

Az egyre növekvő kereslet, a nagyobb terhelés üzemszerű működést, a szervezők, programozók képzését, a gépes környezet termelékenyebb kihasználását követelte. Ezeknek az általános feladatoknak az ellátására alakult meg 1966-ben az *Önálló Elméleti és Módszertani Osztály* Zsombok Zoltán vezetésével. Később az IBM és az ICL alkalmazási csomagjainak (pl. BOMP, PERT) kipróbálására is *külön osztály* alakult Majtényi Györggyel az élén.

⁴ E dátumra is vonatkozik az 1. lábjegyzet.

⁵ Az áthelyezés dátumával kapcsolatos emlékek kissé eltérőek, vannak olyan emlékezések, amelyek szerint az áthelyezések 1964 júniusában történtek.

1968-tól kezdve a Metrimpex külkereskedelmi Vállalattal karöltve a SZÜV nem túl sikeres külföldi bérprogramozással is foglalkozott.

1969. áprilisában az IBM átadta a teljes lyukkártya nyomdáját, anyagait, gépeit, személyzetét a SZÜV-nek.

1972-től kezdődően folyamatosan kialakult a teljes megyei adatfeldolgozó-központ hálózat az SzKFP keretében, kivéve Veszprém megyét, ahol a megye „urai” megakadályozták azt.

1974. A SZÜV budapesti központja új székházat kapott Budapesten: 1145. Budapest, Szugló u. 9-15.

1989. december 29. Megalakult a SZÜV COMPUTER-M Kft., amely kiskereskedelmi számítástechnikai bolthálózatot üzemeltetett. Székhelye: 1145. Budapest, Szugló u. 9-15. Budapesti szaküzlete: 1027 Budapest, Margit krt. 26.

1990-ben a privatizációval részben magán kézbe került. A Vállalat új nevet vett fel: Számítástechnikai és Ügyvitelszervezési Rt.

1991. március. Megnyílik a Székesfehérvári SZÜV Dunaújvárosi kirendeltsége.

1994 Állami Nyomda átvette a SZÜV leporelló nyomdájának gépparkját, s személyi állományának jelentős részét

1995-ben SZÜV-öt az Albakomp vette meg, és 2011-ben egyesítette cégével.

A SZÜV tevékenységének értékelése:

A SZÜV-nek elvülhetetlen érdeme az, hogy területi hálózatának megalapításával országos szinten elterjesztette a vállalati adatok elektronikus feldolgozását.

Felső vezetői:

Öry István, igazgató 1965-1978

[Kondricz József](#), vezérigazgató 1978-1990

[Peller Róbert](#), vezérigazgató 1990-1994

[Pongrácz Tibor](#), vezérigazgató 1994-1995

[Hajtó Aurél](#), gazdasági igazgató

[Majtényi György](#), vezető számítástechnikai szakember, később igazgató

[Muzslai Róbert](#), fejlesztési igazgató

Lukácsi József szervezési szakember, hálózatfejlesztési igazgató (1965-

Óry István 1975-ben Zalaegerszegen (hátsó sor balról a

Ismertebb szakemberek:

[Pintér László](#), Matematikai programozási osztályvezető, majd főosztályvezető (1965-1975)

Tóth Béla, Műszaki főosztályvezető

[Jancsó Ferencné Lackner Györgyi](#) osztályvezető (1965-1970)

Muányi Aladár osztályvezető (1965-

[Zsombok Zoltán](#), Elméleti és módszertani osztályvezetője (1965-

[Bakos Tamás](#), vezető munkatárs, a fordítóprogramok területén dolgozott (1965-

[Dékán Pál](#) szervíz

Farkas Lajos, választási rendszerek projektvezetője

[Hommonay Hugó](#), ügyvitelgépesítés felügyelője

[Kertészné Gérecz Eszter](#) (1965-1968)

Kiss László

[Koltai Tamás](#) (1965-1973)

[Kovács János](#)

Számítástechnikai alkalmazottak száma

1995-ben: 950 fő

Számítástechnikai eszközpark:

Minszk-2 (1964), GIER (1965), Calcomp rajzgép, 2 db. UNIVAC 1004, a 70-es évek elején: 2 db. ICL 1904, IBM 360/40, 5 db. Bull-Gamma 115, később ESZR gépek a területi központokban (R20, R30, R40).

Források:

[Bemutatjuk a KSH SZÜV számítástechnikai és Ügyvitelszervező Vállalatát. Marketing. 1982/3 Hiteles helyektől](#)

[Holka László: KSH területi szerveinek történetéből](#)

[iTA Adatlap \(Számítógépes Ügyvitelszervezési Vállalat\)](#)

[Jancsó Ferencné: Emlékek a SZÜV-ben töltött időkről](#)

-k-: 145 éves az Állami Nyomda. Typographia. 1996. október

Karczag László: Bemutatjuk a Számítástechnikai és Ügyvitelszervező Vállalatot. Közalkalmazott 1975.

Kertészné Gérecz Eszter: Minszk-2-22 tapasztalatok több felvonásban

Koltai Tamás kiegészítései e-mailben

Pintér László: A KSH és a számítástechnika (1960-1965)

Szentiványi Tibor: A számítástechnika kezdetei Magyarországon

SZÜV bemutatása

Kiegészítések:

SZÜV székház. Szugló u.

A -SZÜV székesfehérvári számítóközpont COMPUTER-M üzlete

COMPUTER-M. 1027 BUDAPEST Bem József utca 4.

TELELUX

Telelux

KSH „unoka” intézménye

Absztrakt:

A TELELUX fénytáblák gyártására és azok sport célokra történő hasznosításra létrehozott projekt, majd vállalkozás.

Kronológia:

A NOTO-OSZV keretei között, a Metrimpex közvetítésével folyt, a Surányi Gyula szabadalmán alapuló és által vezetett Telelux fénytábla projekt, amely eredménye több sportpályákon alkalmazható eredményjelző tábla előállítás és felszerelése lett. A táblák a világ 42 országába jutottak el.

1982. E tevékenység tovább folytatódott a Számalkban.

1990. Megalakult a Számalk leányvállalataként a Számalk-Telelux Kft. Szalai József, majd Orosz György vezetésével. Itt dolgozott [Torzsai Tibor](#) is.

1992-ben a Kft. felszámolásra került, ill. német tőkével (Klapka György), újjá alakult a Telelux Kft.

1994-ben a Kft. 100%-ban családi tulajdonú lett.

2008-ig berendezéseikkel több mint 15 világversenyen, európai és világbajnokságon vett részt.

2022. Ez eddig a legutolsó tábla Balatonfüreden, a Nagyfenyődűlői Forrásparkban került felállításra.

Források:

[Havass Miklós: A Számalk és elődei](#)
[Telelux honlap](#)

Kiegészítések:

Telelux hirdető tábla a Komjádi uszodában

ESZR-AIR-MSZR

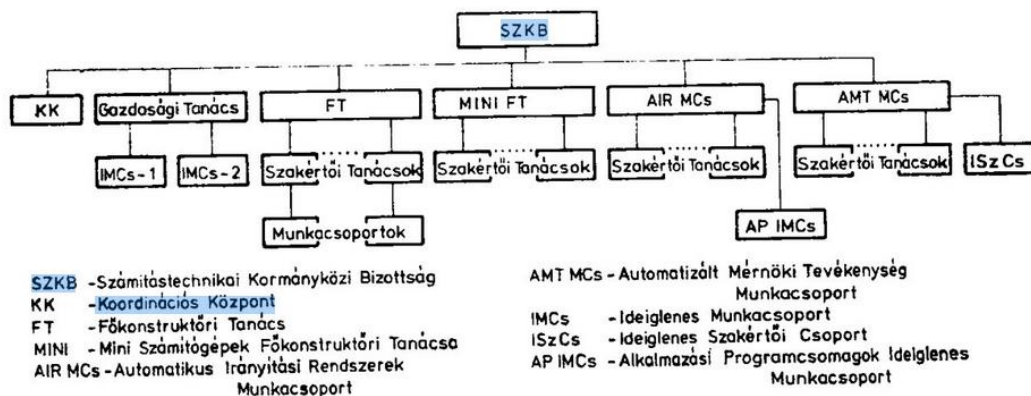
ESZR-AIR-MSZR

Szervezet

Kronológia:

- 1968.** előtt az Új gazdasági mechanizmus friss szellője ellenére az ország vezetésének jelentős része elutasítással fogadta a számítógépek megjelenését. [Sebestyén János](#) szerint a KGM (Kohó és Gépipai Minisztérium) nem tartotta időszerűnek a digitális- és számítástechnikával való foglalkozást, a vezetők szerint a számítástechnika csak divathóbort, a vállalati bürokratikus alkalmazások (bérelszámolás, számlázás, személyzeti nyilvántartások) soha nem térítenék meg a magas dollár investíciót, az igazgatók szintjén a számítógép egyszerűen presztízsbetűzés. E patt helyzetben változást hozott
- 1968.** januárban **Koszigin** szovjet miniszterelnök levélben javasolta a KGST országok kormányainak, hogy a számítógép-gyártásban tapasztalható több éves lemaradás behozására közös gyártmány családot hozzanak létre
- 1968.** Az ESZR együttműködés hazai koordinálására létrehozták a *Számítástechnikai Tárcaközi Bizottságot (SZTB)*, amelynek vezetője Sebestyén János, az OMF elnökhelyettese lett.
- 1968.** A szocialista országok közül hat elhatározta, hogy az IBM 360 prototípusra építve közös gépcsaládot gyártsanak: ESZR (Egységes Számítógép Rendszer). Az eredményesebb együttműködés érdekében, nem a KGST bürokratikus mechanizmusait kívánták felhasználni, hanem közös együttműködési rendszert építettek ki, melynek irányító szerve a *Számítástechnikai Kormányközi Bizottság (SZKB)* volt. Az SZKB magyar tagja az OMF elnöke Kiss Árpád, majd elnökhelyettese Sebestyén János volt. Az ESZR együttműködést irányító SZKB a program végrehajtására egy sor specializált munkaszervezetet hozott létre. Az ESZR eszközök kifejlesztésének nagy része a *Főkonstruktóri Tanács (FT)* feladata. A magyar főkonstruktőr Náray Zsolt, az SZKB igazgatója volt. Az SZKB első ülése az év augusztusában volt.

1970. Az ESZR együttműködésen belül, az FT mellett a mérnöki munkák és a mérnöki tervezés számítógépesítésére az Automatizált Mérnöki Tervezési Munkacsoportot (AMT MCS) hozták létre, 1970-ben megalakították az *Automatizált Irányítási Rendszerek Munkacsoportot (AIR MCS)*. Az AIR munkacsoport magyar vezetője [Pesti Lajos](#) volt. Magyarországon a szervezési munkát az AIR iroda végezte, amelyik kezdetben az Infelornál, később a KSH OSZI-ban volt elhelyezve. Az AIR (Automatizált Irányítási Rendszer) együttműködés a szocialista országok módszertani és fejlesztési együttműködése alkalmazási programrendszerek fejlesztésére, amely az AIR Munkacsoport és annak bizottságai keretében folyt. Az AIR keretében kifejlesztett programok nemzetközi approbálásra kerültek és Magyarországon az OSAK-ban kerültek nyilvántartásra.

1971 november. Feladatainak tervszerű és hatékony megvalósításának célját szem előtt tartva, a Számítástechnikai Tárcaközi Bizottság (SZTB) több száz szakember bevonásával kidolgozta az ESZR-re alapozott *Számítástechnikai Köz-ponti Fejlesztési Programot (SZKFP)*, melyet kormányunk még abban az évben elfogadott.

1971. Az SZKFP alkalmazási fejezetének irányítására létrehozták a *Számítástechnikai Alkalmazási Bizottságot (SZAB)*, [Pesti Lajos](#) vezetésével, továbbá elrendelték, hogy minden tárca hozza létre a saját SZAB -ját.

1974. A Kormányközi Bizottság határozatot hozott és szabályzatot hagyott jóvá az alkalmazási programcsomagok rendjéről és közös software alap létrehozásáról. Az ügyrendi előírások részét képezi az a szabályzat is, amely a programcsomagok megkívánt dokumentálási követelményeit és formáit szabvány jelleggel előírja.

A közös alkalmazási szoftver-alap az Egységes Koordinációs Terv keretében kidolgozott programok, programcsomagok együttese, és az egyes országok nemzeti program- archívumai útján férhetők hozzá. Az Országos Számító-géptechnikai Vállalatnál is létrejött az ún. **OSAK: Országos Software Archívum és Követőszolgálat**, amely egy Software Szolgáltató Irodából, a Programkönyvtár és Információs osztályból, az Alapsoftware osztályból és az Alkalmazási Software osztályból áll.

1974. A Számítástechnikai Kormányközi Bizottság keretein belül elfogadást nyert egy új számítógép rendszer, melyet röviden **MSZR-nek vagy Miniszámítógép Rendszernek** nevezünk. E rendszer külön Főkonstruktori Tanácsot kapott, amelynek magyar tagja [Kázmér János](#) volt. Ezen rendszer első generációja, az MSZR—I egy sor központi egységet tartalmaz, továbbá megfelelő kisebb perifériákat, valamint folyamatvezérlési eszközöket is. A rendszerrel szemben támasztott műszaki-gazdasági igények sok tekintetben heterogénebbek, mint az ESZR esetében. A minta prototípus a PDP-11 volt. Az első SZM-4-et 1980-ban állították ki Magyarországon, a tavaszi BNV kiállításon. Az SZM gépeket az 1980-as években az OSZV-Számalk forgalmazta.

1974. Megindult az ESZR-II sorozat gépeinek gyártása.

1976. A Számítástechnikai Kormányközi Bizottsága egyeztetette a miniszámítógépek fejlesztésével és felhasználásával kapcsolatos elképzeléseiket.

1977. Elkezdődtek az MSZR keretében termékfejlesztések az egyes országokban (CM-4 központi egység, különféle perifériák - display-k, terminálok, sornyomtatók, kártyaolvasók, stb. - nálunk a VIDEOTON: R-10A, R-11, SZM-52, SZKI: R-15)

1977. Ez év végén hozták létre a Számítástechnikai Kormányközi Bizottság keretein belül a *Számítástechnikai Eszközök Alkalmazási Tanácsát (SZAT, néhol SZEAT)* az Automatizált Irányítási Rendszerekkel (AIR) és az Automatizált Mérnöki Tervezéssel (AMT) foglalkozó Munkacsoportokból. A magyar főkonstruktor Pesti Lajos, a KSH elnökhelyettese volt. A SZAT megnövekedett hatáskörrel fogta át és irányította a számítástechnika alkalmazásával kapcsolatos népgazdasági feladatokat. A SZAT keretében az alábbi területeken folyt együttműködés:

- a számítástechnika alkalmazásával kapcsolatos módszertani és gazdaságossági vizsgálatok,
- különböző alkalmazói rendszerek létrehozásához szükséges programcsomagok fejlesztése,
- korszerű programozástechnikai módszerek és eszközök fejlesztése,
- az automatizált mérnöki tervezés módszereinek és software-eszközeinek fejlesztése,
- technológiai folyamatok automatizálásának problémái.

Az Egységes Együttműködési Terv alapján kidolgozott programcsomagok együttesen alkotják az ún. közös software-alapot. Ebből az országok közötti átadás térí-tésmentes csere, ekvivalens csere és kétoldalú külkereske-delmi szerződés formájában történhet. Az alap kezelésére minden országban létrehozták a NOTO szervezeteken belül a Nemzeti Software Archivum és Követő Szolgálatokat. E szervezetek archiválják az országaikban kidolgozott programcsomagokat, és meghatározott ügyrend szerint kapcsolatban állnak egy-mással.

1979. Az ESZR program 10-ik évfordulóján a moszkvai kiállításon szerepelnek az első MSZR berendezések.

1980. Az 1980 évi [Budapesti Nemzetközi Vásáron](#) mutatja be az OSZV az SZM-4 alapú MSZR rendszert, amely aztán a magyar eredetű MSZR rendszerek mellett megjelenik az országban.

Források:

BME Műszaki Élet, 1979

[Havass Miklós: Hullámlovaglás](#)

[iTA Adatlap \(SZTB\)](#)

[Jarabek Lajos: Az ESZR számítógépek alkalmazói software ellátása. 1980](#)

[Kiss Ádám: AIR-MSZR video](#)

Magyar Grafika, 1980

[Náray Zsolt: A hazai és az import ESZR számítástechnikai eszközök és várható fejlődésük. 1979](#)

[Németh L. - Pongrácz T.: Automatizált Irányítási Rendszerek. 1976](#)

[Németh Pál: Pótlapok az SZKI történetéhez.](#)

[Pongrácz Tibor: Az AIR MCS tevékenysége és a hazai számítógép-alkalmazási kutatás-fejlesztés. 1975.](#)

[Reznyikov Garij: Szervezet, együttműködés](#)

[Sebestyén János: Az ESZR és az SZKFP indulása \(1995\)](#)

Kiegészítések:

Az SZM-4 miniszámítógép

SZM-42 számítógép

SZAB*Számítástechnikai Alkalmazási Bizottság****Szervezet****Leírás:**

1971. Az SZKFP négy főágazatának egyike a számítógépek alkalmazásának elősegítése. Ennek koordinálására hozták létre a *Számítástechnika Alkalmazási Bizottságot* (SZAB), amelynek vezetését [Pesti Lajosra](#) bízta.

1971. A 2038/1971. (XI. 28.) számú kormányhatározat alapján minden főhatóságban tárcaszintű *Számítástechnikai Alkalmazási Bizottságot* (**SZAB**) kellett szervezni, miniszterhelyettesi irányítással. Ezek a bizottságok irányították az ágazat területén a számítástechnika alkalmazását, foglalkoztak az egész komplexummal, a technikai, pénzügyi feltételekkel, a szemlélettel, az oktatással. E tárca SZAB-ok vezetői tagjai voltak az országos SZAB-nak.

Források:

[Tervgazdasági Értesítő. 1972](#)

*SZAFA

Számítástechnikai Alkalmazásfejlesztési Alap

Szervezet

Leírás:

1982-84 tájára kiderült, hogy szemben az ESZR-MSZR területén folyó félig-meddig sikeres számítógépgyártással, a szocialista országok együttműködése nem tudott megbirkózni jó minőségű, sokszor használható szoftverek előállításával. A KSH, mint a magyar számítástechnikai alkalmazásokért felelős főhatóság felismerte ezt a tény. A Számítástechnika Alkalmazásfejlesztési Főosztályon [Orendi Zsuzsa](#) vezetésével kidolgozta a *Számítástechnikai Alkalmazásfejlesztési Alap* koncepcióját, amely lehetővé tette több, országos szinten alkalmazható szoftver beszerzését, hozzájuk devizát is biztosítva. A beszerzendő szoftverek kiválasztását és nagygépes esetekben a beszerzését a Számalk végezte, valamint ez az intézmény gondoskodott a szoftverek terjesztéséről, oktatásáról, bevezetéséről.

1984. A PC szintű szoftverek üzletszerű működtetésére megalapították a SOFTINVEST Szoftverkereskedelmi és Fejlesztési társulást öt főhatóság részvételével.

Példák: Jelentősebb beszerzések:

IDMS adatbázis kezelő rendszer (Cullinet)

MAS IBM alapú vállalatirányítási rendszer (Hoskyns)

MAS-M PDP alapú vállalatirányítási rendszer (Hoskyns)

ASKA nagygépes végelelemes rendszer (Stuttgarteri Egyetem)

URSA MAJOR programcsomag

FOCUS szakértői keretrendszer

LEVEL-5 szakértői keretrendszer

Ashton-tate, Borland, Microsoft disztribúció

Források:

[Havass M: Hullámlovaglás](#)

[iTA Adatlap \(Orendi Zsuzsa\)](#)

[iTA Adatlap \(Softinvest\)](#)

[Orendi Zsuzsa](#)

SZKFP*Számítástechnikai Központi Fejlesztési Program****Szervezet****Leírás:****1971. november.**

A számítástechnikai ipar fejlesztésé-nek célkitűzéseit is tartalmazó SZKFP-t a 1971—75, 1975—1980, 1981-85. évekre a Minisztertanács fogadta el, a részletes programot pedig az Állami Tervbizottság hagyta jóvá.

A kormányprogram irányítását a Számítástechnikai Tárcaközi Bizottság (SZTB) végezte. A gyártás megvalósítása az Ipari Minisztérium (1980-ig KGM), a hazai alkalmazási program ágazati irányítása a KSH felügyelete alá tartozott. A *Számítástechnikai Kutatási Cél-program (SZKCP)* végrehajtását az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság, az oktatási programot a Művelődési Minisztérium, a nemzetközi sokoldalú együttműködést az SZTB, illetve annak megbízásából az érdekelt szervek és bizottságok koordinálták.

A harmadik periódusban az alkalmazások fejlesztéséhez az állami költségvetés 1,4 milliárd forintot bocsátott rendelkezésre, amelynek mintegy felét az oktatásban kellett hasznosítani, továbbá négy milliárd forint hitelkerettel biztosította a határozat a Vállalatok számára a programban előirányzott számítógépek beszerzését a vállalati saját erőforrásokon felül.⁶

A program három fázisban került végrehajtásra.

1971-75 elsődleges célja a számítástechnikai kultúra integrálása a népgazdaság fontosabb ágazataiba.

1976-80. évi program a számítástechnikai kultúra elterjesztését és az ipar további dinamikus fejlődését írta elő. Ez az alkalmazás területén új számítástechnikai eszközöket felhasználó típusrendszerek fejlesztését és a számítástechnika alkalmazási kultúrája általános elterjesztését jelentette.

1981-85. évek súlypontja a számítástechnika alkalmazásának továbbfejlesztése, ezen belül hangsúlyt kapott a már működő számítástechnikai erőforrások fokozott kihasználása, az üzemszerűen működő alkalmazási rendszerek továbbfejlesztése és egyes új alkalmazási rendszerek fejlesztése. Ebben az időszakban felmerült a népgazdasági információ-rendszer integrált egységes rendszerré történő szervezésének fontossága, ugyanakkor felismerésre kerültek ennek nehézségei is. Az előkészítés során igen sok központi koordinációs és tervszerű fejlesztési feladat várt megoldásra, a munka alapjaként például a teljes népgazdasági információs tevékenység tartalmának, szervezetének, párhuzamosságainak feltárása, a tényleges szükségletek megállapítása. A feladatot nagymértékben nehezítette az is, hogy erre

⁶ Ebben az időben 1 kg. kenyér ára 4,60 Ft. volt

vonatkozó tapasztalat a nagyobb számítástechnikai tapasztalatokkal rendelkező nyugati országokban egyáltalán nem állt rendelkezésre.

Források:

[ESZR számunkhoz...Információ, Elektronika. 1975.3 sz.](#)

[Igaz Béla: A számítástechnikai központi fejlesztési program végrehajtásának eredményei, feladatai.](#)

[Ipari Szemle. 1981.3. 41-45](#)

[Németh Lóránt: A Számítástechnikai Központi Fejlesztési Program eddigi eredményei és jövőbeni feladatai.](#)

[Pesti Lajos: Elektronikus számológépek alkalmazása a gazdaságirányításban. Társadalmi Szemle. 1971. 12. \(SZTB\)](#)

[Pesti Lajos: Visszaemlékezés](#)

[Sebestyén János: Az ESZR és az SZKFP indulása \(1995\)](#)